

JAARBOEK

1998

uitgave:

HEEMKRING TER CUERE

secretariaat :

SLUISVLIETLAAN 100, 8450 BREDENE

JAARBOEK

1998

Heemkring
"Ter Cuere" v.z.w.
8450 Bredene

**TER CUERE
BREDENE**

Secretariaat :
Sluisvlietlaan 100

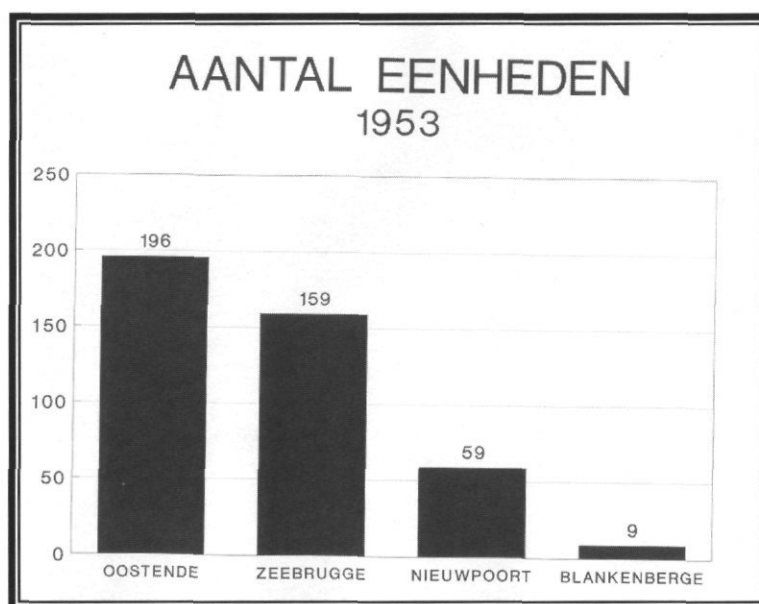
Inhoudsopgave.

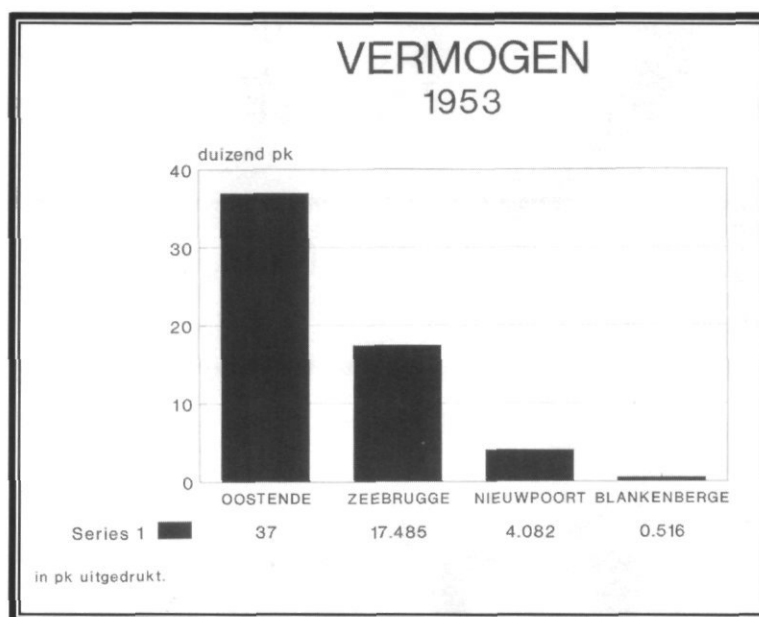
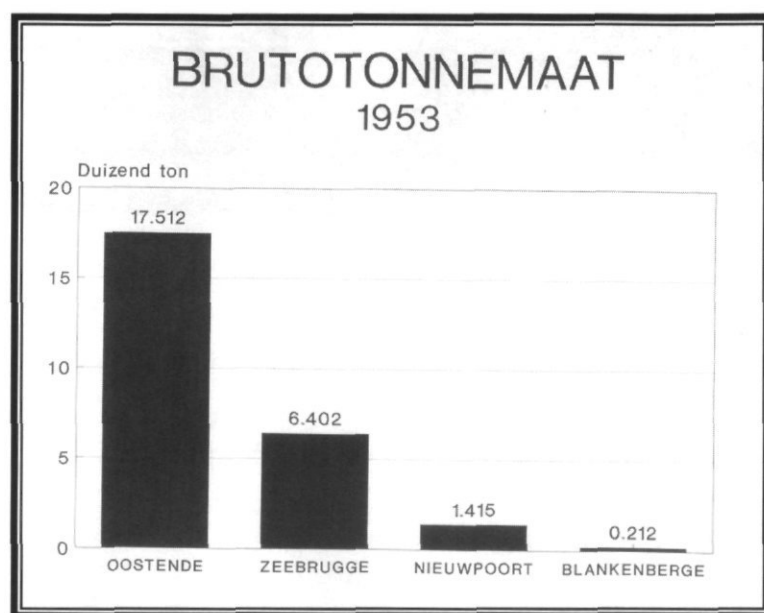
3 - 30:	Gebeurtenissen in de visserij gedurende 1953.	Louis Vande Castele
31 - 32	Nogmaals Jo Maes	Louis Vande Castele.
33 - 44	Nog iets over het Sas	Georges Desopper.
45 - 64	De Compagnie der Zaagmolens 1750 - 1824	Chr. Devyt.
65 - 93	Staf Versluys	Radio 2, Jean Marie Cuypers
94 - 108	25 jaar vijfkamp te Bredene	Georges Desopper.
109 - 132	Koude praatjes bij oude plaatjes	Raoul Eeckhout.
133 - 134	activiteiten	
135 - 135	Beheerraad	
136 - 147	Ledenlijst	

GEBEURTENISSEN IN DE VISSERIJ GEDURENDE HET JAAR 1953.

1953 01 01 De toestand van de vissersvloot ziet er als volgt uit:
In totaal bestaat de vloot uit 423 eenheden met een totale brutotonnemaat van 25.541 ton en een vermogen van 59.083 pk.
Per haven ingedeeld ziet de toestand er als volgt uit:

Haven	Eenheden	Bruto	pk
Oostende	196	17.512	37.000
Zeebrugge	159	6.402	17.485
Nieuwpoort	59	1.415	4.082
Blankenberge	9	212	516
samen	423	25.541	59.083

1953 01 01: Vanaf heden wordt er te Zeebrugge een prijs ingesteld voor de vissers die hun vangst het best verzorgen. Er is een indeling voorzien over 5 categorieën en de prijzen bestaan uit een beker, een kwaliteitswimpel die het jaar zelf mag gevoerd worden op het schip, een herdenkingsmedalje en een diploma.

1953 01 02: **BOU.9 MADDY II** wordt geschrapt uit de Belgische Registers. Het schip wordt verkocht door Constant Soreyn en afgebroken door de heer A. Bruneel te Zeebrugge en de motor wordt verkocht

aan mevrouw weduwe J. Lauwers uit Boom. Deze scheldevisserssloep werd gebouwd in 1941 door J. Borrey te Oostende en meet 9,16 GT en 3,35 NT en was voorzien van een motor Baudouin van 34 pk.

1953 01 03: **Z.288 HUGUETTE-ANNIE**, eigendom van Eugène Vlietinck wordt opgesleept door **de Z.549 ALBRECHT RODENBACH** en wel naar IJmuiden, doch de Z.288 is vastgelopen op de Haaks gronden wegens het sturen van een verkeerde koers door de Z.549. Aan boord hadden ze de lichten van Kijkduin voor die van IJmuiden genomen en dit viel noodlottig uit. De Z.288 begon water te maken doch de Z.549 kon het schip weer vlot krijgen en er werd koers gezet naar Den Helder. Een sleepboot nam voor de haven over en bracht het schip binnen. Daarna sleepte het nog het schip naar IJmuiden om het daar op de slip te zetten.

1953 01 07: **O. 64 EMILE - LOUIS** wordt door Pierre Devriendt verkocht aan Julien Degraeve uit de Annonciatenstraat 78 te Brugge en omgedoopt tot **O.64 LEO- JEAN**. Een houten kustvisser gebouwd in 1928 op de scheepswerf van Ackein te Oostende en meet 8,14 BT en 2,04 NT en is voorzien van een motor Kromhout van 22 pk uit 1930.

1953 01 07: **O.212 MARIA LUDOVICA**, wordt door Geryl Isidoor, Alfons en Karel verkocht aan Demeester Jan en Pierre uit de Werfkaai 35 te

Zeebrugge. Ze hebben het schip omgedoopt tot **Z.212 BLANCHE - MARGUERITE**. Deze stalen middenslagtreiler werd gebouwd in 1931 te Vlaardingen en meet 129,44 BT en 52,78 NT en is nog voorzien van de originele motor Sulzer van 240 pk.

1953 01 08: **O. 65 SOPHIE - FRANÇOIS** wordt door Charles Viaene verkocht aan Hubert Vanacker uit de A. Liebaertstraat 21 te Oostende en omgedoopt tot **O. 65 WILLY - JEANINE**. Deze kleine houten middenslagtreiler werd gebouwd in 1930 op de scheepswerf van Deweert te Oostende en meet 72,96 BT en 21,63 NT en is voorzien van een motor Benz van 180 pk.

1953 01 09: **O.152 MADELEINE** en de **O.33 JUPITER** zijn in aanraking gekomen met elkaar tijdens het beoefenen van de spanvisserij.

1953 01 12: **Z.480 ANDRE** werd geramd door de uitvarende Nederlandse treiler UK34 voor de haven van Zeebrugge in potdikke mist. De Nederlander is doorgevaren naar de haven van IJmuiden. Er kwam een eerste treiler juist vrij voorbij en die had de tweede treiler op sleep, en het was deze die de aanvaring veroorzaakte. De voorsteven werd omzeggens afgeknapt doch de schade bleef beperkt tot boven de waterlijn. Beide Nederlandse vissersvaartuigen zetten gewoon hun reis verder

1953 01 14: Aanvaring tussen de **O.140 DON BOSCO** en de DG805 uit Malo lez Bains. Na het beoefenen van de paarvisserij van de **O.109 J. VAN MAERLANT** en de **O.140 DON BOSCO** keerde deze laatste terug naar Oostende. De DG805 veranderde

plots van koers en voer recht op de O.140 in. De steven werd afgelopen en met behulp van een zeil werd de bres min of meer gestopt. Drie bemanningsleden van de O.109 J. VAN MAERLANT stapten over om te helpen bij de bediening van de pompen. De franse schipper wilde gewoon zijn weg verder zetten doch dit werd hem belet door de O.109. Het schip kon de veilige haven bereiken.

1953 01 18: **O.277 MADELEINE HENRIETTE** is gestrand ter hoogte van Mariakerke en kon later op eigen kracht weer vlot komen. De schipper werd voor dit feit gestraft met een schorsing van één maand niet te varen in die hoedanigheid terwijl de stuurman er vanaf kwam met 7 dagen schorsing.

1953 01 20: **O.118 BALTIC III** is vastgelopen op 20 meter ten westen van het westerhoofd van de haven van Nieuwpoort in dichte mist, doch kon daarna op eigen kracht weer vlot geraken.

1953 01 31: Vandaag greep de proefreis plaats van de **O.217 ANDRE-MARCEL** die voorzien was van een nieuwe motor Industrie van 360 pk en een schroef van het type Lips.

1953 01 31: **Z.527 LEOPOLD -NERA** is vermist. Het schip had Zeebrugge verlaten op 23/01/53 met bestemming de Witte Bank. Een laatste bericht werd op 31/01/53 gehoord door verschillende schepen tijdens de zeer zware storm die er op het ogenblik heerste en daarna werd niets meer gehoord. Er vielen 5 bemanningsleden te betreuren:

Schipper **RAPPE HENRI**, 27 jaar, ° Heist 21.10.1925 en gehuwd met Desmidt Nera, 1 kind en wonende te Heist. Motorist **VANDENABEELE EUGEEN**, 27 jaar, ° Brugge 13/08/1925, gehuwd met Louwagie Renilde, vader van 1 kind en wonende te Uitkerke.

Matroos **VANDIERENDONCK LOUIS**, 59 jaar, ° Heist 03.02.1898, gehuwd met Pauwaert Pelagie en wonende te Heist.. Matroos **ARENTS GERARD**, 19 jaar, ° Brugge 04.05.1933, ongehuwde zoon van Gerard en Rosa Van Wulpen en wonende te Blankenberge.

Scheepsjongen **VANDENABEELE ETIENNE**, 17 jaar, ° Heist 25.09.1935, broer van de motorist en ongehuwde zoon van Eugène en Emilie Desmidt.

Op 21 februari 1953 werd het lijk van **VANDIERENDONCK Louis** door een Nederlandse treiler binnengebracht te Texel.

Op 20 maart werd het lijk van de scheepsjongen aan wal gezet.

- 1953 02 01: **Z.554 YOLANDE ANNE** van reder Degroote Maurice. Een zware storm op de Noordzee slaat de reddingsboot en de netten overboord. Op dat ogenblik gaan ook twee man overboord. Matroos Depoorter Henri bleef gelukkig in de netten hangen en kon weer aan boord gebracht worden. De andere matroos is verdwenen. Matroos **BULCKE ALBERT**, 40 jaar, ° Heist 16.07.1912 en gehuwd met Verbrugge Maria.

In alles geschiede, worde geloofd en in
eenwigheid hooggeprezen de allerrecht-
vaardigste, allerhoogste en allerbemin-
nelijkste Wil Gods ! (100 d. afl.)

† BID TOT ZIELLAFENIS VAN
MIJNHEER

Albert - Louis BULCKE

Echtgenoot van
Mevrouw Maria VERBRUGGHE

Geboren te Heist op 16 Juli 1912 en
smartelijk in volle zee omgekomen in
de stormnacht van 1 Februari 1953

Hoor mijn geroep, o Heer, uit deze
grote zee, en voer mij naar de haven
der eeuwige gelukzaligheid.

(H. Aug. Soliloque)
De dood is goed, wijl hij de haven is
voor hen, die op de grote zee des le-
vens geslingerd, de veilige haven berei-
ken. (H. Ambros. de bon. mort. 15)

Als het gras zijn de dagen der men-
sen, ze verbloeden als bloemen op het
veld; Waait er een wind over heen, ze
zijn weg en men men weet niet meer
waar ze stonden. Maar van eenwigheid
is de goedheid van God en tot in de
eenwigheid blijft zij bestaan.

Voor uwe gelovigen immers, o Heer,
wordt het leven door de dood wel ver-
anderd, maar niet weggenomen; en als
dit huis van het aardse verblijf wordt
gesloopt, is hun in de hemel een ewi-
ge woonplaats voorbereid.

(Prefatie voor overledenen)

De dood is doof en blind,
het helpt niet schoon te spreken;
zo zegt men, maar de dood
is Gods bevel getrouw.
Hij wist wanneer, waarom
en hoe de band zou breken,
die hij gebonden had,
o zwaar beproefde vrouw.

Hij weet, al 't geen Hij wil,
of doet, of laat geschieden,
te schikken dat er goed
en weldaad uit verschijn' ;
geef Hem uw harte dan,
en doe niet als de lieden
die, klagend van de dood,
God zelf betichtend zijn !

Hij die de vader is
van al wat leeft, hoe zal Hij
verlaten die Hem dient
met eerbied, en betrouwt ?
Schept moed, mij dierbren, God
is Vader meest van al, Hij;
en beter is 't op Hem
dan op een rots gebouwd.

GUIDO GEZELLE

Mw Maria VERBRUGGHE,
Mr en Mw P. BULCKE-DESCHUTTER,
Mr François WYNANTS,
Mr André WYNANTS,
Benevens de familiën BULCKE, DE-
SCHUTTER, VERBRUGGHE, WY-
NANTS en BIELLIET.

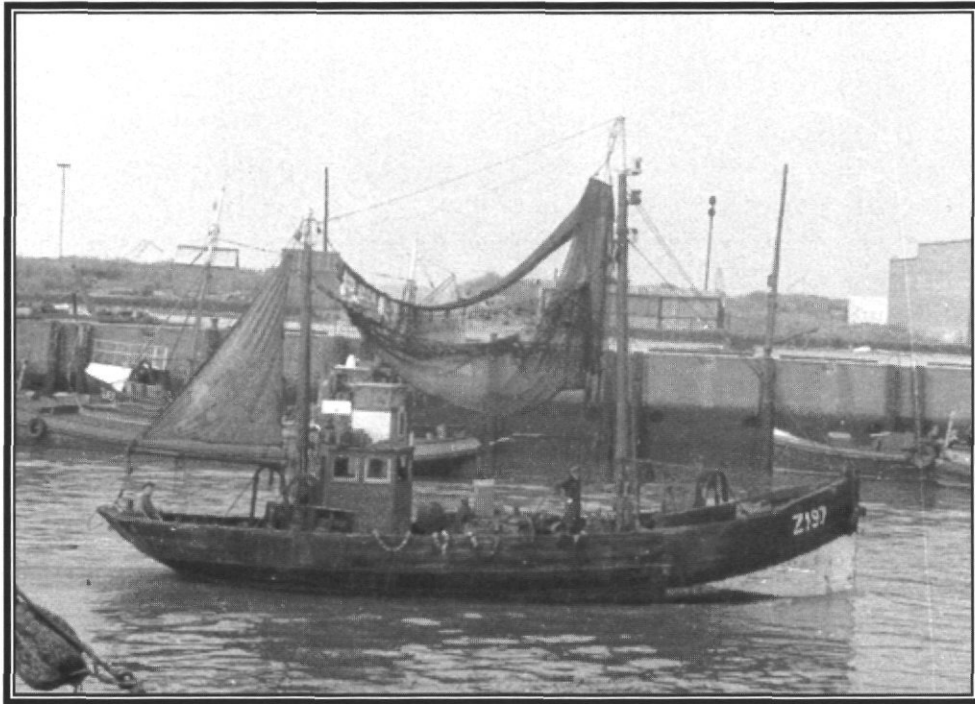
BEDANKEN

Drukk. «Het Visserijblad», Oostende

- 1953 01 **O.229 GABRIELLE** wordt voorzien van een nieuwe motor Deutz van 300 pk uit 1952 ter vervanging van de motor Deutz van 150 pk uit 1931.
- 1953 01 **N.810 LUCIEN** krijgt een nieuwe combinatie van eigenaars. Door het wegvallen van Karel Coulier blijven nu nog Hendrik en Alfons Coulier eigenaars van het schip.
- 1953 02 01: **Z.527 LEOPOLD NERA** wordt geschrapt uit de registers wegens vergaan. Deze kleine houten middenslagtreiler werd gebouwd in 1937 te Oostende en meet 58,14 BT en 18,62 NT en was voorzien van een motor Deutz van 150 pk uit 1937. Het schip was eigendom van Leon Desmidt.
- 1953 02 01: Zeer zware stormen woedden er op dat ogenblik op de Noordzee, het Kanaal en de Atlantische kust, waardoor er hier zeer zware

- overstromingen plaats vonden en ook zeer veel schade ontstond aan vissersschepen zowel op zee als in de haven.
- 1953 02 05: Heden werd de faling uitgesproken van de heer Hendrik Calcoen, eigenaar van de **O.254 BEATRIX ADRIENNE**.
- 1953 02 14: **Z.525 ANDRE ROBERT DENISE** wordt voorzien van een nieuwe motor Anglo Belge van 75 pk van het type 2 MDU ter vervanging van de Anglo Belge van 50 pk uit 1936.
- 1953 02 16: **O.208 FEMINA** wordt door het overlijden van de heer P. Salliau eigendom van zijn weduwe, mevrouw Joanna Nefers, wonende Visserskaai 30 te Oostende.
- 1953 02 24: Door de Studie van Notaris J. B. de Gheldere uit Heist wordt overgegaan tot de openbare verkoop van de **Z.529 WILLY**, een motorzeilvissersvaartuig, gemeerd langs de Rederskaai te Zeebrugge, metende 73,62 BT en 25,60 NT, bouwjaar 1937, motor Deutsche Werke 180 pk met inventaris.
- 1953 03 01: **Z.539 ZEEMANSBLIK** is gestrand bij weinig zicht, ter hoogte van het militair hospitaal te Oostende. Bij laag water werden twee ankers uitgebracht en bij het volgende hoogwater kon het schip zichzelf bevrijden.
- 1953 03 .03: **Z.529 WILLY** was eigendom van Houtteman Maurice en Brouckaert Frans. Het aandeel van Houtteman Frans werd overgenomen door Begijn Nikolaas en het schip werd herdoopt tot **Z.529 WILLY- ROLANDE**. Deze kleine houten middenslagtreiler werd gebouwd in 1937 op de scheepswerf van J. Borrey te Oostende en meet 73,62 BT en 25,60 NT en is voorzien van een motor Deutsche Werke van 180 pk. Het schip werd verkocht voor de totale som van 1.205.000 fr.
- 1953 03 03: Studie van Meester Daniël Brys te Nieuwpoort. Openbare verkoop van de **N.796 MARIE- JEANNE**, motorzeilvissersvaartuig, wegens faling van de heer A. Beyen. Gebouwd in hout te Boom in 1943. 25,58 BT en 8,71 NT en met een lengte van 13,33m en een breedte van 4,61m. Voorzien van een motor Industrie van 60 PK. Het hoogste bod beliep 106.000 fr. De verkoop werd ingetrokken en er werd een tweede dag ingesteld. Bij de tweede verkoopdag werd het schip toegewezen aan Jozef Cattoor uit Blankenberge voor 180.000 fr.
- 1953 03 05 **O. 93 MARIA JOZEF**, eigendom van Huys Albert. Matroos Huys Eusebius, 51 jaar, gehuwd, heeft zich gekwetst aan boord op 25 februari en is tengevolge daarvan overleden op 5 maart.

- 1953 03 10: Wegens het overlijden van Richard Savels, eigenaar van de **Z.197 POLYDORE** werd diens weduwe, mevrouw Devisscher Ludovica de eigenares van het schip.

- 1953 03 11: **Z.485 ANTOINETTE**, wordt door Emiel Savels verkocht aan Albert Hugghe uit de Adm. Keyesplein 2 te Zeebrugge.
- 1953 03 13: In het Staatsblad van vandaag verschijnt het Koninklijk Besluit van 24.02.53 waarbij in art.4 vermeld wordt dat de dienst visserij van het Ministerie van Verkeerswezen naar het Ministerie van Landbouw wordt overgeheveld.
- 1953 03 14: **O. 70 DE VOORUIT** wordt als eerste schip te water gelaten op de scheepswerf van A. Loy aan de nieuwe Werfkaai te Oostende. Het schip is gebouwd voor rekening van Oscar Devriendt en heeft een lengte over alles van 15,50m en een breedte van 4,10m. Er is een motor ABC van 90 pk voorzien.
- 1953 03 26: Aanvaring tussen de **Z.429 GUSTAAF** en de **Z.478 WILLY-ROBERT** ter hoogte van de Middensteenbank.
- 1953 03 26: **Z.496 VOOR VROUW EN KINDERS** wordt door Philibert Cordenier verkocht aan Roels Elisa en Rosseel Gaston uit de Onderwijsstraat 5 te Heist.
- 1953 03 26: Studie van Notaris A. Lacourt te Oostende. Om uit onverdeeldheid te geraken wordt het vissersschip **O.145 HELENE** verkocht, het schip ligt gemeerd in het tweede handelsdok en werd gebouwd in 1942, meet 12,27 BT en 4,67

NT en is voorzien van een motor GM 40pk uit 1950. Het schip werd verkocht aan Lauwerens Arthur.

1953 03 28: Vanaf vandaag wordt de overdrachttaks voor alle visserijbenodigdheden afgeschaft.

1953 03 30: **O.759 HENRI- ROGER**, eigendom van Gerard Deckmyn wordt voorzien van een nieuwe motor A.B.C van 60 pk ter vervanging van de A.B.C van 51 pk uit 1942. De nettotonnemaat gaat van 6,37 ton naar 5,46 ton.

1953 03 Bij hermeting van de **O.224 CHARLES- DENISE** van Frans Nassel krijgen we een BT van 125,64 ton en een NT van 49,41 ton in plaats van 114,20 BT en 37,97 NT.

1953 03 **O.150 ST. ANTOINE**, eigendom van Michel Ackein, wordt voorzien van een nieuwe motor A.B.C van 50 pk ter vervanging van de Anglo Belge van 25 pk uit 1925.

1953 03 **O.118 BALTIC III** wordt eigendom van NV Brunet & Co.

1953 04 04: **Z.550 ZEEMANSMOED** wordt als nieuw vaartuig in de registers ingeschreven. Het schip is eigendom van Albert Pauwaert, Mouffestraat 16 te Heist en is gebouwd op de scheepswerf van De Graeve te Zeebrugge. Het schip meet 30,01 BT en 8,68 NT en is voorzien van een motor A.B.C van het type 3MDU van 120 pk uit 1953.

1953 04 07: De **N.796 MARIE- JEANNE** wordt opnieuw verkocht, gezien het de vorige keer niet genoeg opbracht. Het schip is nu verkocht

voor 180.000 fr. aan Jozef Cattoor uit IJzer 7 Blankenberge en omgedoopt tot B.796...

- 1953 04 11: Er gaat een demonstratie door in de Oostendse vismijn van een haringreinigings- en ontgratingsmachine gebouwd te Deurne in België. Het wordt hoofdzakelijk ontworpen voor het ontgraten en eventueel fileren of het verwerken voor rolmops of kippers.
- 1953 04 16: Verkoop bij rechtsmacht door studie der Deurwaarders Sioen en Demulder te Brugge van de **Z.149 PATRICK**, liggende rechtover het pakhuis van de firma Madelein. Gebouwd in 1944 op de scheepswerf Deweert te Oostende en voorzien van een Ruston & Hornsby van 150 pk.
- 1953 04 16: **O. 31 JAAK** wordt voorzien van een nieuwe motor Bohn & Kahler van 80/100 pk.

- 1953 04 23: Wegens het overlijden van de heer L. Storckx, eigenaar van de **Z.482 ANDRE- WILFRIED** wordt het schip eigendom van zijn weduwe mevrouw E. Waeghe, wonende Amerikapad 8 te Knokke.
- Z.620 MADELEINE- LUCIENNE** wordt op deze wijze eveneens eigendom van mevrouw E. Waeghe.

- 1953 04 25: Proefreis van de **O. 70 DE VOORUIT**. Deze houten kustvisser gebouwd op de scheepswerf A. Loy te Oostende heeft een lengte over alles van 15,5m, een breedte van 4,30m en een holte van 2,10m. De romp is volledig gebouwd in eik en het visruim is verdeeld in 2 maal 3 bakken. Er wordt 1250 l brandstof aan boord genomen, benevens 250 l water en 200 l smeerolie. De motor is een 2cylinder viertakt A.B.C diesel van het type 2MDU die 90 pk levert bij 500 toeren per minuut en die overgezet wordt op een drieblad linkse schroef met een doormeter van 1,04 m. De treillier kan 140 vadem staaldradkabel bevatten van 12 mm op beide trommels. Het schip is eigendom van Oscar Devriendt uit de Molenstraat 12 te Oostende.

- 1953 04 26: **Z.550 ZEEMANSMOED** wordt gedoopt. Het schip is gebouwd door de scheepswerf De Graeve te Zeebrugge en is eigendom van Albert Pauwaert en de peter is de heer Julien Warmoes en de meter mevrouw Alice Vlietinck.
- 1953 04 28: Er heeft zich een aanvaring voorgedaan tussen de **O.103 DENISE** van reder Louis Vercruysse en de **O.759 HENRI-ROGER** van reder Gerard Deckmyn aan de ingang van het Montgomerydok te Oostende.
- 1953 04 30: **Z.475 ANNIE**, wordt door Pierre Demeester verkocht aan Derudder G- Demeulenaere Antoinette, uit de Noordstraat 4 te

Heist en aan Bonny Frans - Derudder Denise uit de Mouffestraat 7 te Heist.

1953 04 **O.145 HELENE**, aangekocht op een openbare verkoop wordt door Arthur Lauwerens uit de Ooststraat 52 Oostende omgedoopt tot **O.145 ROLAND**.

1953 05 06: De openbare verkoop van de **O.254 BEATRIX- ADRIENNE** gaat niet door. Het schip werd openbaar verkocht door de studie van deurwaarder Laridon te Oostende en dit wegens het faillissement van Henri Calcoen. Het schip is niet voorzien van een motor. Houten middenslaffreiler, gebouwd in Oostende op de scheepswerf van A. Hillebrandt in 1931 en metende 84,49 BT en 24,79 NT. Het schip heeft een lengte van 22 m en een breedte van 6,42 m.

1953 05 12: Proefreis van de **O. 81 JOHN**. Het schip werd gebouwd op de scheepswerf van Beliard Crighton & Co te Oostende voor rekening van de rederij Pêcheries à Vapeur te Oostende. Het schip heeft een lengte over alles van 56,50m, een breedte van 9,40m en een holte van 4,90m. De firma André Brusselle uit Nieuwpoort leverde een ankerwinch, een stuurmachine en de vislier van het type Neptune met trommels waar 2200m staaldraad met een doormeter van 24 mm konden opgewonden worden. Deze lier was voorzien van een systeem welke volledig automatisch de staaldraad naast elkaar op de rol bracht. Een volledig geïsoleerd visruim van 400m³ is verdeeld in 2 maal 11 bakken en kan 4000 bennen vis bevatten. De hoofdmotor bestaat uit een 8 cilinder viertakt SEM Carels diesel van het type 8DS5PS, werkende met drukvulling Brown Boveri, met een boring van 340mm en een slag van 525mm en van 1000 pk bij 325 toeren per minuut. Door middel van een hydraulische keerkoppeling met ingebouwde reductor van het merk Renk en met een verhouding 2,5:1 wordt het vermogen op de schroefas gebracht. Op de keerkoppeling wordt een 24 kW gelijkstroomgenerator voor verlichtingsdoeleinden aangesloten. Het lieraggregaat wordt bediend door een La Meuse diesel van 170 pk bij 1000 toeren/minuut. Voor het zeeklaar maken van het schip benodigd men 185.000 l brandstof, 4500 l. smeerolie, en 40.000 l water. Verder is er nog een opslagcapaciteit van 8200 l visolie. De elektronische uitrusting van het schip werd geleverd en geplaatst door de firma SAIT. Er zijn tevens twee lichtmetalen reddingsboten aan boord elk plaats biedende aan 16 personen. De tonnenmaat bedraagt 550,05 BT en 236,92 NT.

- 1953 05 15 **O. 81 JOHN** wordt in de vaart gebracht.
- 1953.05.19: Om uit onverdeeldheid te treden wordt overgegaan tot de openbare verkoop van de **Z.519 VICTOR- ERNA**.
- 1953 05 19: **O.244 PHILOMENA** kwam in aanvaring met het voor anker liggende Deense H.499. De schipper kwam er vanaf met een waarschuwing.
- 1953 05 19: **O. 81 JOHN** officieel in dienst gesteld.
- 1953 05 22: **Z.458 DE DRIE GEZUSTERS** is heden eigendom geworden van de PVBA Dobbelaere Louis- Jonckheere.
- 1953 05 25: Op de Witte Bank is het tot een aanvaring gekomen tussen de **O.218 PATIENCE** en de **O. 65 SOPHIE - FRANÇOIS**.
- 1953 05 25: Plechtige opening van de vismijn te Nieuwpoort. Het gebouw is 92,5 m lang en 23,50 m diep en gebouwd tot op 4,5 m van de boord van de kaai. De verkoophalle is 84 m lang en is onderverdeeld in 14 verkoopbeurten van elk 6 m breed en 10 m diep. Het heeft ook 9 grote en 3 kleine pakhuizen.
- 1953 05 30: **B.453 O. L. VR. VAN SCARPHOUT** wordt door Pierre Devriendt verkocht aan Leopold Martony uit de Pannestraat te Heist en wordt omgedoopt tot **Z.453 O.L. VROUW VAN SCARPHOUT**. Dit houten vissersschip werd gebouwd in 1936 door J. Haerinck te Heist en meet 28,38 BT en 7,43 NT en is voorzien van een motor Industrie van 100 pk.
- 1953 06 01: Wegens te kleine bodprijs wordt de **Z.519 VICTOR ERNA** terug openbaar verkocht.
- 1953 06 06: **Z.490 MARIE- HENRIETTE** wordt door Petrus Savels verkocht aan Albert Moens uit de Heiststraat 105 te Zeebrugge en omgedoopt tot **Z.490 JACKIE- FREDDY**. Dit houten vissersschip werd gebouwd in 1936 op de scheepswerf De Backer uit Heist en meet 20,90 BT en 6,11 NT en voorzien van een motor Deutz van 60 pk.
- 1953 06 08: Wegens het overlijden van Deroo Albert, reder van de **O. 66 ROI LEOPOLD** wordt het schip overgedragen aan zijn weduwe Alice Torreborre en aan

Deroo Georges.

1953.06.19: **Z.519 VICTOR- ERNA** wordt door Ignace Ackx verkocht aan Calus Maurice en Blommaert René en omgedoopt **Z.519 PETER BENOIT**. Deze houten visser werd gebouwd in 1931 op de scheepswerf Dejonghe te Brugge en meet 46,19 BT en 15,22 NT en is nog voorzien van de originele motor Deutz van 100 pk.

1953.06.20: **Z. 93 JULIEN - VIRGINIE** , eigendom van Jozef Dobbelaere, wordt voorzien van een nieuwe motor MAK van 150 pk en haar brutotonnemaat wordt van 52,77 ton naar 53,56 ton gebracht.

1953 06 23: **Z.532 STORMVOGEL** wordt door NV Rederij Boels omgedoopt tot **O.532 STORMVOGEL**.

1953 06 **N.717 GABRIELLE** wordt in de registers ingeschreven als eigendom van Vanhove Antoon. Deze houten kustvisser heeft een lengte van 10,01m, een breedte van 3,55m en een holte van 1,55m. Het schip meet 10,78 BT en 3,44 NT.

- 1953 07 13: Te Zeebrugge wordt ook overgegaan tot de plaatsing van een elektrisch afmijntoestel voor de verkoop van garnalen.
- 1953 07 14: **Z. 62 ANNA- EMANUEL** wordt geschraapt uit de registers. Deze houten kustvisser werd gebouwd in 1944 op de scheepswerf P. Vinck te Boom en meet 40,84 BT en 15,68 NT en is voorzien van een motor Benz van 150 pk uit 1939.
- 1953 07 20: **O.311 VICTOR BILLET** vertrekt voor rekening van de rederij Pêche maritime du Congo uit Brussel naar Congo onder het bevel van schipper Emiel Rouzé. Het schip werd op de scheepswerf van Beliard ingericht voor tropenwerk.
- 1953 07 24: **Z.429 GUSTAAF** vergaan. De drie bemanningleden zijn gered. Op 27 mijl NtW van Zeebrugge is de garnaalvisser gezonken met een lekgeslagen romp. Het vaartuig is vastgeslagen aan een wrak en er kwam water in het logies. Aan bakboordzijde onder de waterlijn was er een plank van 30 cm op 10 cm weggeslagen. Dit is waarschijnlijk gebeurd tijdens het inwinden van de korrenplanken die onder de voorgalg een huidgang hebben ingedeukt. Het lek was zichtbaar boven water en werd het eerst opgemerkt door het Nederlandse vaartuig. Er stond een zuidwestelijke wind met een kracht van 2 Beaufort. Er werd een poging ondernomen om het gat te dichten met een zeil en te pompen en het schip werd opgesleept door een Nederlands schip. Daarna werd de sleep overgenomen door **Z.518 BELGICA**. De bemanning werd overgebracht naar de Z.518. De sleeptros brak tweemaal en er werd gepoogd met mensen van andere schepen uit Zeebrugge het water uit te pompen en uit te scheppen en toen het water ter hoogte van het dek stond stapte iedereen over op de Z.30. Het schip is daarna gezonken en de sleeptros afgekapt. Voor het verlies van zijn schip kreeg de schipper een verbod van 6 maanden te varen als hoofd van de wacht.
- 1953.07.29: **Z.434 DRIE KINDERS** wordt door Richard Utterwulghe verkocht aan Achiël Bodijn uit de Polderstraat 56 te Heist en aan Arthur Cattoor uit de Gillekerkstraat 9 te Brugge.
- 1953 08 10: **O.742 FREDDY** wordt geschraapt uit de vloot.
- 1953 08 14: **O.230 DE MEEUW** wordt door Raymond Deckmyn verkocht aan mevrouw Jeanne Segers. Dit houten garnaalschip werd gebouwd in 1941 op de scheepswerf van A. Hillebrandt te Oostende en mat 10,91 BT en 3,88 NT en was voorzien van een

motor Deutz van 20 pk uit 1941. Het schip lag onttakeld te Oostende. Het zal nu verder in de vaart komen als de **O.230 DON BOSCO**.

1953 08 17: Door de studie van Notaris De Gheldere uit Heist wordt overgegaan tot de openbare vrijwillige verkoop van de **Z.488 JAN- VIRGINIE**. Deze kleine middenslagtreiler werd gebouwd in 1931 te Zeebrugge en meet 52,24 BT en 17,23 NT en is niet voorzien van een motor.

1953 08 17: Instel op de Openbare Verkoop door de notarissen Van Coillie,

Quagebeur en Vincke van de **O.156 DIANE-LUCIE**. Een houten vissersvaartuig, gebouwd in 1931 te Brugge en meet 79,51 BT en 23,41 NT en heeft een lengte van 22,40 m en een breedte van 6,18 m en is voorzien van

een motor Deutz van 180 pk. Het schip wordt ingesteld door mevrouw Diane Vigne voor 1.400.000 fr. De toeslag is voorzien voor 24 augustus 1953.

- 1953 08 20: heden verschijnt het Koninklijk Besluit van 10 juli 53 betreffende de basislonen in de visserij en de bijdragen aan de gemeenschappelijke kas.
- 1953 08 24: Toeslag op de op 17 augustus ingestelde **O.156 DIANE-LUCIE**.
- 1953 09 02: **Z.500 DE HOOP**, eigendom van Jeroom D'Hoore is tijdens mist vastgelopen in de haven van Zeebrugge. Bij het volgende hoogwater 's namiddags is het schip terug vlot gekomen met behulp van de ZEELEEUEW en de LOODSVEDETTE.
- 1953 09 02: aanvaring in het Montgomerijdok te Oostende tussen de **O. 70 DE VOORUIT** en de **N.780 STORMVOGEL**.
- 1953 09 07: Heden greep de technische proefvaart plaats van de **O.316 BELGIAN SKIPPER**. Deze hoogzeetreiler werd gebouwd op

de scheepswerf Beliard Crighton te Oostende. Het schip heeft een lengte over alles van 48,25 m, een breedte van 8,10 m en een holte van 4,50 m. en meet 342,83 BT en 125,42 NT. De voortstuwing geschiedt door middel van 2 motoren Deutz van 8 cilinders in Vee die elk bij 500 toeren/ minuut een vermogen ontwikkelen van 500 pk en die gekoppeld staan op één schroef. Aan brandstof kan er 130.000 l gebunkerd worden. Het visruim

is volledig met kurk geïsoleerd en is in twee delen verdeeld door middel van een draaideur en biedt plaats voor 2400 à 2500 bennen. Als vloeistofopslagruimte krijgen we 11.000 l drinkwater, 1500 L olie voor de Renk koppeling, 4000 l smeerolie voor de motoren en tevens een traantank van 4000 liter. Er is plaats voor 12 bemanningsleden aan boord en er is een reddingssloep in Aluminium voorzien welke plaats biedt aan 14 personen.

- 1953 09 10: **O.316 BELGIAN SKIPPER** is vandaag uitgevaren voor zijn eerste reis naar de visgronden van de Fladen onder bevel van schipper Frans Hallemeersch.
- 1953 09 12: **O.229 GABRIELLE** is vergaan op de Doggerbank. De wind was fors toegenomen en om 16 uur kwam er een grondzee over het schip en er kwam water in de machinekamer. Tevens was er voor de galg aan stuurboord een plank weggeslagen van 40 à 50 cm. Onmiddellijk werd gepoogd het schip te redden door een stagzeil te spannen voor het gat en de pompen te starten. Tevens werd er onmiddellijk hulp gevraagd. De bemanning moest in de boot gaan en het schip zonk in een positie 54°48'N en 02°26'E. De zevenkoppige bemanning werd gered door de **O.238 HOOP OP ZEGEN**. De eigenaar van het schip, Georges Vileyn vaarde mee als schipper en werd zwaar gekwetst. Deze houten middenslagtreiler werd gebouwd in 1948 op de scheepswerf van A. Hillebrandt en mat 113,19 BT en 42,23 NT en was voorzien van een motor Deutz van 375 PK maar afgesteld op 300 PK en geplaatst in april 1952. Het schip was verzekerd bij De Ster voor een bedrag van 3.517.000 fr.
- 1953 09 15: **B.616 KLEINE FERNAND** wordt door Medard Pincket verkocht aan Ludovica Lams uit de Dr. E. Moreaulaan 95 te Oostende en omgedoopt tot **O.616 SIMONNE**. Deze houten open boot lag reeds enige tijd onttakeld. Was gebouwd in 1941 door H. Deweert te Oostende en meet 9,15 BT en 4,05 NT en is voorzien van een motor A.B.C van 22 pk uit 1943.
- 1953 09 17: **Z.212 BLANCHE- MARGUERITE**, eigendom van Jan en Pieter Demeester wordt voorzien van een nieuwe motor Bohn & Kahler van 360 PK en zijn BT wordt 129,62 ton.
- 1953 09 27: Te Oostende wordt de eerste sprout verkocht voor een prijs die rond de 10 frank lag.
- 1953 09 28: Vanaf heden wordt de sprout nu verkocht in de nieuwe vismijn van Oostende.

1953 09 30: Te Nieuwpoort wordt nu ook de eerste sprout aangeboden. Op deze eerste dag wordt er 2350 kg aangeboden maar hier gaan de prijzen van 9,05 frank tot 1,35 frank de kg.

1953 09 **O.316 BELGIAN SKIPPER** wordt als nieuw schip in de registers ingeschreven. Gebouwd in staal in 1952 op de scheepswerf van Beliard Crighton te Oostende voor rekening van de rederij NV Zeevisserij en handelsmaatschappij Zeehandel uit de E. Beernaertstraat 68 te Oostende. Het schip is voorzien van twee motoren Humboldt Deutz van elk 500 pk, heeft een BT van 342,83 ton en een NT van 125,42 ton en een lengte van 44,88 m, een breedte van 8,30 m en een diepgang van 3,90 m.

1953 09 **N.785 SANTA MARIA** wordt door het overlijden van Ghys Isidoor, eigendom van zijn weduwe en van Georges Ghys.

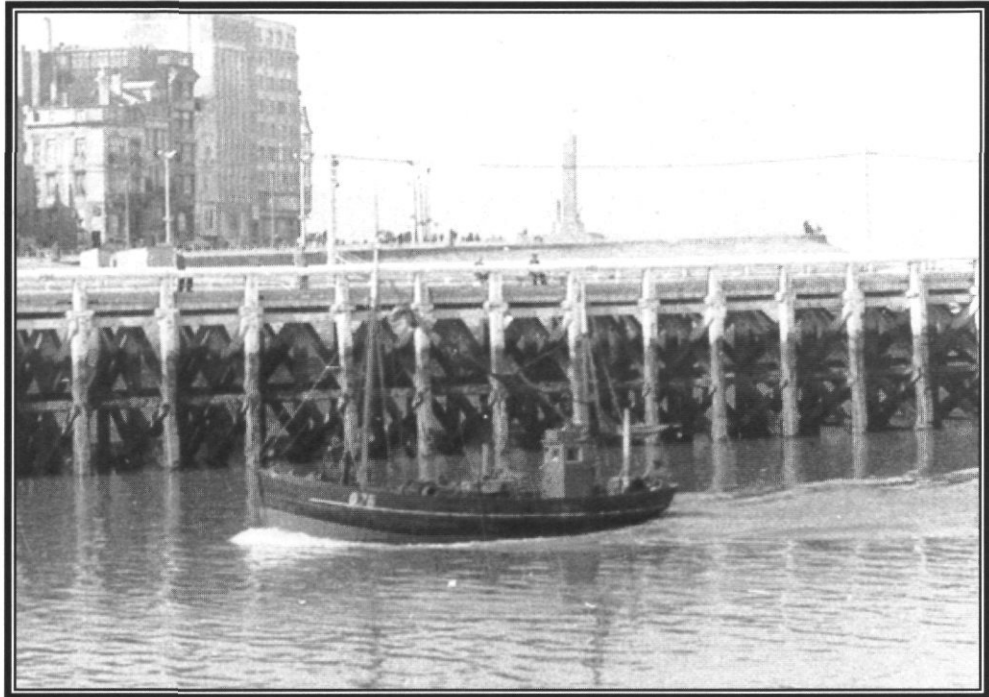

1953 09 **O.289 PAUL- THERESE** wordt op 100 mijl van Oostende aangevaren door de SAN LEOPOLDO. Beide vaartuigen dreven stuurloos in elkaars omgeving. De O.289 werd door de O.329 opgesleept naar Oostende.

1953 09 **O.156 DIANE- LUCIE** wordt terug in dienst gesteld door weduwe A. Ghys, mevrouw Diana Vigne en Maurice en Roger Ghys. Het schip was verworven op een openbare verkoop.

1953 09 **O. 76 PASCAL** wordt door Robert Deckmyn verkocht aan Germaine Goderis en omgedoopt tot **O. 76 NOORDSTER**. Dit houten garnaal schip, de ex O. 76 ANNIE- ALBERT werd

gebouwd in 1942 bij Vandycke te Koolkerke en meet 9,53 BT en 3,67 NT en is voorzien van een motor A.B.C van 34 PK.

- 1953 09 Te Zeebrugge wordt door de heren Leopold Depaepe, Theophiel Vandierendonck en Leon Savels en hun respectievelijke vrouwen overgegaan tot de oprichting voor 30 jaar van de rederij Jan Bart en er wordt besloten van drie identieke schepen te laten bouwen op de scheepswerf van Leon De Graeve te Zeebrugge.
- 1953 10 01: **Z.426 DE 2 GEBROEDERS**, eigendom van Jan Vantorre wordt voorzien van een vernieuwde motor Deutz van 70 pk, maar gebouwd in 1942
- 1953 10 05: Eerste verkoop van de **O.316 BELGIAN SKIPPER**. Het schip heeft een reis naar de Fladen achter de rug en bracht 120.902 kg haring binnen welke verkocht werden voor de totale som van 366.750 frank.
- 1953 10 09: **Z.793 IRENA**, eigendom van Frans Vantorre wordt voorzien van een nieuwe motor Bohn & Kahler van 100 PK.
- 1953 10 12: **O.261 ZILVERMEEUW**, wordt door mevrouw weduwe Henri Verschelde verkocht aan NV Rederij Boels uit Oostende.
- 1953 10 21: **O.238 HOOP OP ZEGEN** is vergaan na aanvaring met VORIOS HELLAS op 12 mijl NNO van Noordhinder lichtschip en dit om 13u45. Het schip is gezonken om 14u10 in positie 51°49'N en

02°49'E. Schipper H. Pyson, motorist F. Vergoote, Stuurman H.Jooris, matrozen A. Dutrieu, A. Wyllie en M. Lycke en lichtmatroos F. Lycke werden allen gered door het Griekse schip en te Rotterdam aan land gezet.

(Op 11 09 1953 redde de O.238 de bemanning van de 0.229 GABRIELLE).

- 1953 10 28: Doop van de **Z.444 L'AVENIR**, gebouwd op de scheepswerf H. Zwart te IJmuiden voor rekening van Leon Desmit. Als peter krijgen we de heer Albert De Paepe en als meter fungeerde mevrouw Zwart, echtgenote van de scheepsbouwer.
- 1953 10 29: **Z.444 L'AVENIR** te Zeebrugge toegekomen na overgedragen te zijn door de scheepswerf H. Zwart te IJmuiden. Het schip is voorzien van een motor Bolnes van 200 pk en is 26 m lang en 6 m breed.
- 1953 10 **Z.444 L'AVENIR** wordt als nieuw schip ingeschreven in de Belgische registers. Gebouwd door H. Zwart te IJmuiden voor rekening van Leon Desmidt uit de Graaf d' Ursellaan 61 te Heist meet dit schip 78,93 BT en 24,58 NT en is voorzien van een motor Bolnes van 150/200 PK.
- 1953 10 **B.614 MARIE- MATHILDE** wordt door Florimond De Coninck verkocht aan Henri Verschelde- Lydie Mus en omgedoopt tot **O.614 LYDIE- LAURETTE**. Dit houten garnaalschip werd gebouwd in 1930 door A. Loy te Oostende en meet 12,14 BT en 3,44 NT en is voorzien van een motor A.B.C van 34 pk uit 1943.
- 1953 11 05: Tijdens de spanvisserij is het tot een aanvaring gekomen tussen de **O. 25 KONING ALBERT** en de **O.121 MONTE CARLO**.
- 1953 11 06: **O. 78 ALINE**, eigendom van Albert Gonzales, is vastgelopen ter hoogte van Boulogne en gezonken. Het schip was vastgeslagen aan een onderwatervoorwerp. De korre werd ingewonden en het achterste touw brak. Het voorste touw werd ingewonden en de plank moet gestoten zijn tegen de huid en er is een lek ontstaan die niet werd opgemerkt. Het visruim is vol komen te staan en er kwam ook water in de machinekamer. Onmiddellijk werden de pompen gestart en de korre werd binnengehaald. Het schip probeerde nog naar Boulogne te lopen, geëscorteerd door de N. 807 doch de motor viel stil en de bemanning moest overstappen op de N.807 om zich te redden. Het schip kon niet meer gered worden en is gezonken. Aan boord bevonden zich de schipper-

eigenaar A. Gonzales, motorist M. Van Tournhout en de matrozen H. Van Billemont en A. Vermeyleen.

- 1953 11 10: 10.000 vaten gezouten haring werden te Oostende aan boord geladen van het Russische schip GATCHINA om vervoerd te worden naar Rusland. Dit was het eerste contingent haring aangekocht door de Russen in België en misschien de heropbloei van de gezouten haring.
- 1953 11 11: **O.265 VICTOIRE- ROGER** eigendom van Julien Antierens is aan de grond gelopen nabij Texel en vergaan. Het schip was naar Den Helder gelopen om er de gekwetste motorist Beyen H. af te zetten voor hospitalisatie. Bij het verlaten van Den Helder, en dit zonder loods, is het schip op de zandbank "de razende bol" gelopen en vergaan. De volledige bemanning werd gered door de reddingsboot "Prins Hendrik". De bemanning bestond uit schipper V. Antierens, stuurman L. Ygodt en matrozen J. Degroote en V. Major. Deze stalen motortreiler werd gebouwd in 1925 op de scheepswerf Beliard te Oostende en meet 64,06 BT en 23,11 NT en is voorzien van een motor Deutz van 150 pk uit 1937.
- 1953 11 14: **Z.510 BLAUWVOET**, eigendom van weduwe P. Utterwulghe wordt overgenomen door Emiel, Albert en Leon Utterwulghe.
- 1953 11 14: **Z.539 ZEEMANSBLIK**, eigendom van Weduwe P. Utterwulghe, wordt eigendom van Emile, Albert en Leon Utterwulghe.

1953 11 16: **O.234 RENILDE** wordt voorzien van een nieuwe motor Moës van 75 pk uit 1953.

1953 11 20: De haringvissers besluiten boycotmaatregelen toe te passen tegen de invoer van vreemde aanvoer van haring. Met zijn allen trekken ze ook naar Brussel. Vreemde treilers worden niet meer toegelaten in de Oostendse vissershaven en de geloste waren in de handelshaven worden alleen toegelaten in transit naar Duitsland.

1953 11 27: **O. 65 WILLY - JEANNINE** is vergaan. Van de bemanning

werden er drie gered, er is een dode en er zijn twee vermisten. Het schip was vertrokken naar de Witte Bank. Het schip is vastgelopen op een zandbank in de omgeving van vuurtoren van Noord Eierland op Texel. Het achterschip werd lekgeslagen. Er werd gepoogd de boot buiten te zetten doch ze werd door het slechte weer weggeslagen met 2 man erin. De boot lag vast aan het schip doch ze werd losgesneden en dreef vol water weg. Machinist F. Ackein en matroos Brackx bevonden zich in de boot. Een volgende

golf sloeg de roeispanten weg, er bleef er nog een over. Het schip begon te kapseizen, er waren nog drie man aan boord. De scheepsjongen en de matroos konden de boot al zwemmende bereiken. De boot dreef op een zandbank en de bemanning probeerde aan wal te geraken doch die inspanningen zouden te veel worden voor de scheepsjongen en hij is overleden aan boord van de reddingsboot. Nu pas werd het schip opgemerkt door de vuurtorenwachter en de

†
BIDT VOOR DE L
Mijnheer
Hubert Van Acker
Schipper-Eigenaar
Echtgenoot van Mevrouw Vanderheyden Madeleine
Geboren te Oostende op 12 Juni 1907

Mijnheer
Charles Legein
Echtgenoot van Mevrouw Zwervaegeher Georgette
Geboren te Oostduinkerke op 8 December 1931

Mijnheer
Roland Vanhaverbeke
Scheepsjongen
Zoon van Mr Pierre en Mevr. Yvonne Vanysacker
Geboren te Oostende op 19 Februari 1938
samen jammerlijk verongelukt op zee bij het vergaan van de
O.65, op Vrijdag 27 November 1953.

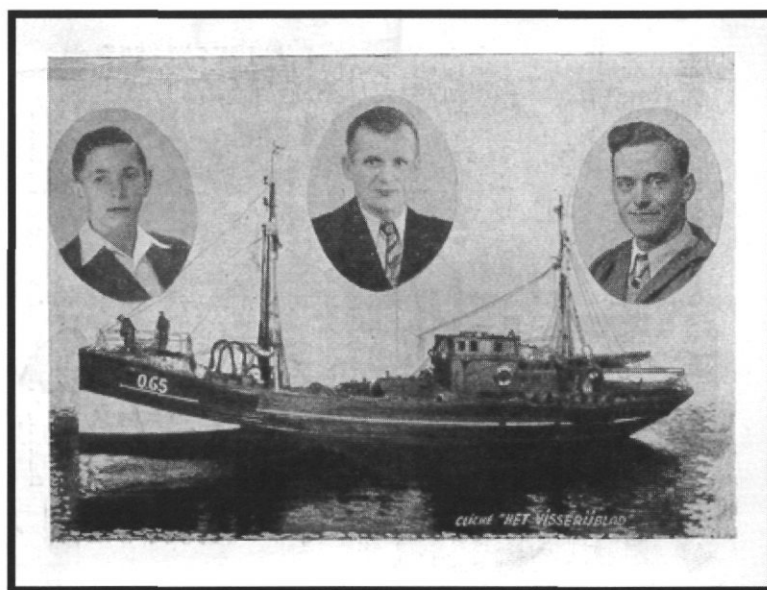
Ze gingen heen, moedig en hoopvol, in de schoonheid en grootheid van plichtsbeseft en betrachtig. Helaas, ze zouden niet terugkeren! Ze vielen als slachtoffers op het ereveld van de arbeid. Waar vreugde en welstand heersten, treuren thans minnende harten om het verlies van de beminde echtgenoot, de geliefde vader, de duurzame zoon, de broodwinner en steun van het huisgezin.

O, Heer, Gij die de vissers hebt gekozen tot stichters van Uw Kerk, schenk aan de diepbeproepte families de kracht om met gelatenheid het kruis te dragen, dat Gij op hun schouders hebt neergelegd.

En Gij, vissersbevolking en mensen van Oostende, bidt voor die dierbare overledenen en voor deze die ze betreuren.

Drukkenij "Visserijblad" Vindictivelaan, Oostende

reddingsboot snelde ter plaatse doch voer de schipbreukelingen voorbij zonder ze te zien. Uiteindelijk werden ze toch opgemerkt en gered. In de boot bevond zich ook het lijk van de scheepsjongen **ROLAND VANHAVERBEKE**. De twee vermisten zijn de schipper- eigenaar **HUBERT VAN ACKER** en de stuurman **CHARLES LEGEIN**. Deze kleine houten middenslagtreiler werd gebouwd in 1930 door H. Deweert te Oostende en meet 72,96 BT en 21,03 NT en was voortgedreven door middel van een motor Benz van 180 PK. De schipper eigenaar had het schip pas in februari aangekocht. Het lijk van de scheepsjongen werd met het schoolschip de Cdt. Fourcault naar Oostende overgebracht.

1953 11 **Z.548 FLAMINGO** wordt door Emiel Savels en Raymond

Claeys ingeschreven als nieuw schip in de Belgische Registers. Gebouwd in 1953 op de scheepswerf van Leon De Graeve te Zeebrugge meet dit schip 39,26 BT en 11,87 NT en is voorzien van een motor A.B.C van 125 pk.

1953 11

O.754 IRENA wordt door Jozef Vigne omgedoopt tot **O.754 MICKIE**. en voorzien van een nieuwe motor Lister van 40 pk

1953 12 02: Aan boord van de **O. 85 PASTEUR** deed zich een dodelijk

«Ten Paradijze geleiden U de Engelen»
† BID TOT ZIELELAFENIS VAN MIJNHEER

PIERRE HUBRECHTSEN

Geboren te Oostende op 18 Februari 1924
en jammerlijk op zee gebleven nabij IJsland
op 2 December 1953

Het leven van ieder mens hangt aan een draadje : God alleen beslist wanneer het los komt !

Blij en opgewekt was hij naar zee vertrokken. Vol werklust samen met de andere leden van de bemanning had hij ook deze reis ondernomen. Midden in zijn werk, op de visserij zelf, 's God hem komen roepen.

De zee die hij zolang beploegd had, die zijn oudste broer reeds had opgeëist, is nu ook zijn graf geworden !

Hard is het leven van de visser : dag en nacht staat hij in een reuzestrijd : een broos schip, gevoerd door taale wilskracht tegen het geweld van zee en winden of het verraderlijk beloeven van mist en banken.

Zalig hij die zoals Petrus de moed heeft deze strijd te aanvaarden ; die in trouwe dienst van zijn rederij, in liefdevolle gehechtheid aan zijn gezin, zijn vreugde vindt in het volbrengen van z'n plicht !

Hij die gebiedt aan storm en wind zal hem barmhartig zijn. Zij die wij noemen de Ster der Zee geleide hem veilig ter hemelhaven.

O Maria, Ster der Zee, bid voor ons !
Heilige Petrus, patroon van de vissers,
bid voor ons !

werkongeval voor. Matroos **Pierre HUBRECHTSEN** wonende Sluizenstraat 39 te Bredene kreeg de overslaande bezaanboom tegen zich aan en vloog over boord en verdronk. Was op 29 november uit Oostende afgevaaren met bestemming de visgronden van IJsland. Op de visserij met mooi weer en een redelijk stijve bries werd bezaanzeil bijgezet. Matroos kreeg bezaanboom tegen zich, stuikte voorover en viel in het water. Boeien werden uitgeworpen doch de matroos verdween onder water.

Matroos

HUBRECHTSEN PIERRE, 29 jaar, ° Oostende 18/02/1924,

ongehuwde zoon van Carolus en Elisa Haeghebaert en wonende te Bredene.

- 1953 12 05: **Z.182 JEAN - MARIE** is gestrand ter hoogte van de Lekkerbek (Knokke) op 5 mijl ten Oosten van de Zeebrugse haven op 1u15 na hoogwater, en kon bij het volgende hoogwater vrij komen. Deze feiten deden zich voor door foute navigatie en onvoorzichtigheid vanwege de schipper. Hij kreeg daarvoor een schorsing van een maand niet meer te mogen varen als schipper.
- 1953 12 08: **O. 83 PRINCE DE LIEGE** heeft ter hoogte van de Sandettie een aanvaring met de franse treiler **BONAPARTE** gehad.
- 1953 12 09: Wegens het faillissement van Henri Calcoen wordt door gerechtsdeurwaarder W. Laridon overgegaan tot de openbare verkoop van de **O.254 BEATRIX- ADRIENNE**.
- 1953 12 14: Openbare verkoop bij rechtsmacht door deurwaarders Demulder en Sioen van de **O.321 MARYLA**. Een kleine houten middenslagtreiler gebouwd in 1946 door E. Crabeels te Oostende en metende 79,45 BT en 27 NT en met een lengte van 21,33 m; een breedte van 6,15 m en een holte van 3,20 m. Het schip is voorzien van een motor Benz van 235 PK uit 1951.
- 1953 12 15: Een tweede lading gezouten haring wordt te Oostende aan boord geladen van een Russisch schip.
- 1953 12 22: **O.153 PRINS BOUDEWIJN** is gestrand in het Pas van Duinkerke op de NW glooiing van de Trapegeer. Het schip kon op eigen kracht terug vlot gebracht worden.
- 1953 12 28: **O.198 SUZANNE- ADRIENNE** wordt eveneens voorzien van een nieuwe motor A.B.C van 225 pk uit 1953 en de nieuwe tonnenmaten ontstaan door de veranderingen die plaats vonden om deze nieuwe motor te plaatsen bedragen resp. 82,62 BT en 25,83 NT.
- 1953 12 31: Aanvaring ter hoogte van de Noordhinder tussen de **Z.480 ANDRE** en de **Z.467 ANGELE- LISETTE**.
- 1953 12. **N.747 ROGER WILLY** wordt door Julien Beschuyt en Isidoor Hillebrandt verkocht aan Alidoor Hillebrandt en omgedoopt tot **N.747 HUBERT- NADINE**.
- Z.197 POLYDORE** is door mevrouw Ludovica De Visscher, weduwe R. Savels, overgeschreven op Louis Savels.

Schepen vermeld in 1953.

B

B.453 O. L. VR. VAN SCARPHOUT, 14
B.614 MARIE- MATHILDE, 20
B.616 KLEINE FERNAND, 18
BOU.9 MADDY II, 4

N

N.717 GABRIELLE, 15
N.747 ROGER WILLY, 25
N.780 STORMVOGEL, 17
N.785 SANTA MARIA, 19
N.796 MARIE- JEANNE, 10; 12
N.810 LUCIEN, 9

O

O. 25 KONING ALBERT, 21
O. 31 JAAK, 12
O. 64 EMILE-LOUIS, 5
O. 65 SOPHIE - FRANÇOIS., 14
O. 65 SOPHIE-FRANÇOIS, 5
O. 65 WILLY - JEANNINE, 22
O. 65 WILLY-JEANINE., 5
O. 66 ROI LEOPOLD, 15
O. 70 DE VOORUIT, 11; 12; 17
O. 76 NOORDSTER., 19
O. 76 PASCAL, 19
O. 78 ALINE, 21
O. 81 JOHN, 13; 14
O. 83 PRINCE DE LIEGE, 24
O. 85 PASTEUR, 24
O. 93 MARIA JOZEF, 10
O.103 DENISE, 13
O.118 BALTIC III, 6; 12
O.121 MONTE CARLO, 21
O.140 DON BOSCO, 6
O.145 HELENE, 11; 13
O.145 ROLAND, 13
O.150 ST. ANTOINE, 11
O.152 MADELEINE, 6
O.153 PRINS BOUDEWIJN, 25
O.156 DIANE- LUCIE, 17; 19
O.198 SUZANNE- ADRIENNE, 25
O.208 FEMINA, 10
O.212 MARIA LUDOVICA, 5
O.217 ANDRE- MARCEL, 6
O.218 PATIENCE, 14
O.224 CHARLES- DENISE, 11
O.229 GABRIELLE, 9; 18
O.230 DE MEEUW, 16
O.230 DON BOSCO., 16
O.234 RENILDE, 22
O.238 HOOP OP ZEGEN, 18; 20
O.244 PHILOMENA, 14
O.254 BEATRIX ADRIENNE, 9
O.254 BEATRIX- ADRIENNE, 13; 24

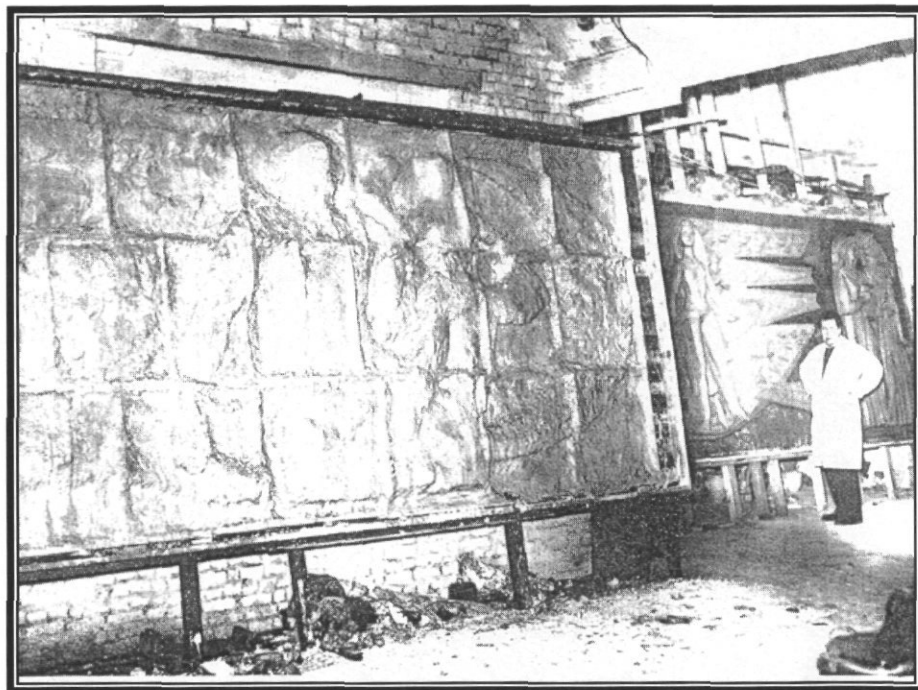
O.261 ZILVERMEEUW, 20
O.265 VICTOIRE- ROGER, 21
O.277 MADELEINE-HENRIETTE, 6
O.289 PAUL- THERESE, 19
O.311 VICTOR BILLET, 16
O.316 BELGIAN SKIPPER, 17; 18; 19; 20
O.321 MARYLA, 24
O.33 JUPITER, 6
O.532 STORMVOGEL, 15
O.614 LYDIE- LAURETTE, 20
O.62 LEO- JEAN, 5
O.742 FREDDY, 16
O.754 IRENA, 23
O.754 MICKIE, 23
O.759 HENRI- ROGER, 11; 13

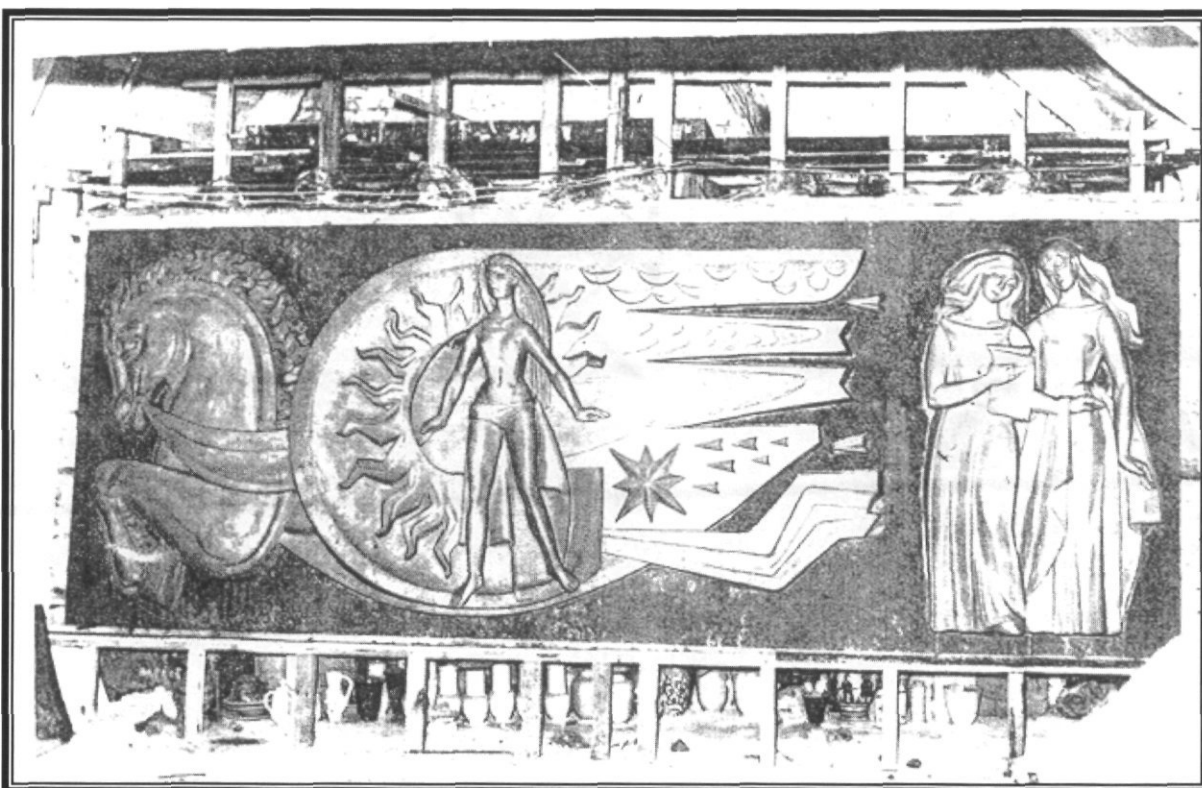
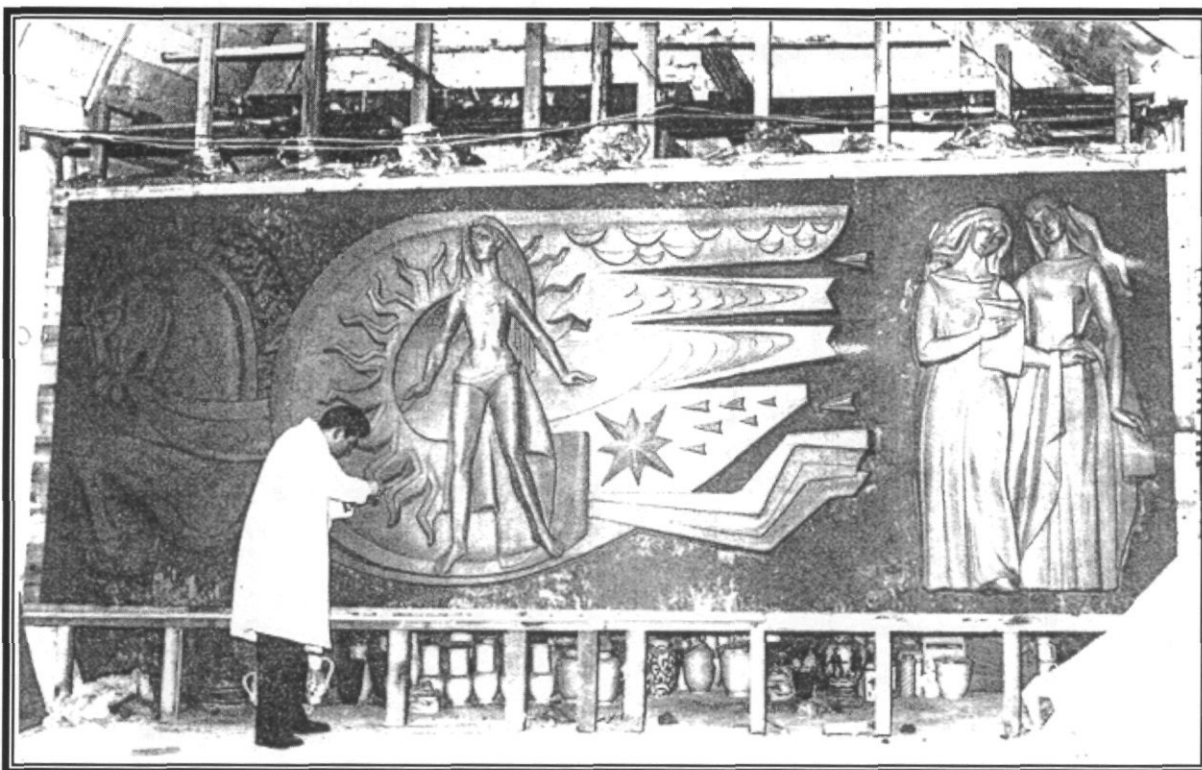
Z

Z. 62 ANNA- EMANUEL, 15
Z. 93 JULIEN - VIRGINIE, 15
Z.149 PATRICK, 12
Z.182 JEAN-MARIE, 24
Z.197 POLYDORE, 10; 25
Z.212 BLANCHE - MARGUERITE, 5
Z.212 BLANCHE- MARGUERITE, 18
Z.288 HUGUETTE-ANNIE, 5
Z.426 DE 2 GEBROEDERS, 19
Z.429 GUSTAAF, 11; 16
Z.434 DRIE KINDERS, 16
Z.444 L'AVENIR, 20
Z.453 O. L. VROUW VAN SCARPHOUT., 14
Z.458 DE DRIE GEZUSTERS, 14
Z.467 ANGELE- LISETTE, 25
Z.475 ANNIE, 13
Z.478 WILLY- ROBERT, 11
Z.480 ANDRE, 6; 25
Z.482 ANDRE- WILFRIED, 12
Z.485 ANTOINETTE, 11
Z.488 JAN- VIRGINIE, 17
Z.490 JACKIE- FREDDY., 15
Z.490 MARIE- HENRIETTE, 15
Z.496 VOOR VROUW EN KINDERS, 11
Z.500 DE HOOP, 17
Z.510 BLAUWVOET, 21
Z.519 PETER BENOIT, 15
Z.519 VICTOR ERNA, 15
Z.519 VICTOR- ERNA, 14; 15
Z.525 ANDRE ROBERT DENISE, 9
Z.527 LEOPOLD NERA, 9
Z.527 LEOPOLD-NERA, 6
Z.529 WILLY, 10
Z.529 WILLY- ROLANDE, 10
Z.532 STORMVOGEL, 15
Z.539 ZEEMANSBLIK, 10; 22
Z.548 FLAMINGO, 23
Z.549 ALBRECHT RODENBACH, 5
Z.550 ZEEMANSMOED, 12; 13
Z.554 YOLANDE ANNE, 8
Z.620 MADELEINE- LUCIENNE, 12
Z.793 IRENA, 20

JO MAES

In het jaarboek Ter Cuere 1997 werd er een artikel geschreven over de kunstenaar Jo Maes. In het archief van Ter Cuere troffen we nog enkele foto's aan van het maken van een beeldengroep bestemd voor het gemeentelijk scholencomplex.

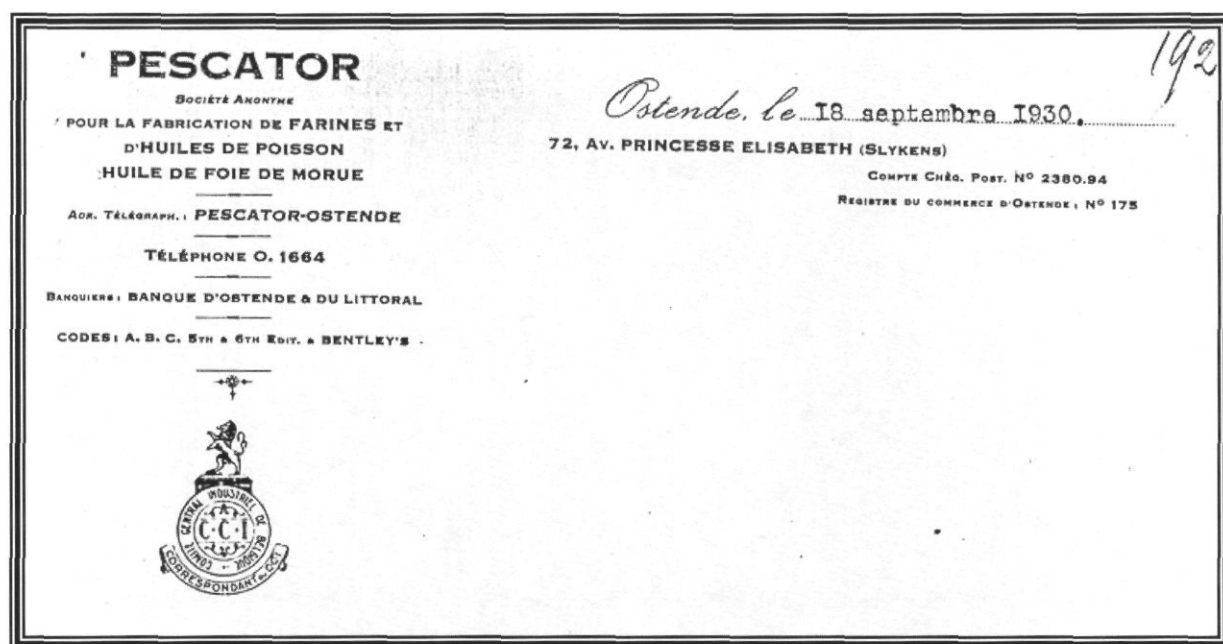

Nog iets over het Sas.

In ons Jaarboek 1994 liet ik een artikeltje verschijnen over al dan niet verdwenen Sasse bedrijven. Een ganse reeks brief- of factuurhoofdingen was het resultaat.

Wat het meest opviel in die briefhoofden was dat betrokken firma's het Sas liefst situeerden bij Oostende! Was de gedachte destijds dat Bredene niet genoeg gekend was? Of was Bredene minderwaardig tegenover "de stad"?

Ondertussen deed een voor ons goedgunstige wind een tweede reeks oude facturen op ons archief belanden. Hier volgt dan een vervolg op die eerste reeks.

De "Pescator" was een op het Sas bijzonder goed gekende fabriek. Men kon het van "uren ver" ruiken. Bovendien de reuk, of liever stank, zorgde de fabriek ook, vooral 's zomers, voor hele zwermen vliegen, welke de Sasse huisvrouwjes soms radeloos maakten. Men verwerkte daar hoofdzakelijk visafval en afgekeurde vis tot vismeel. Ook levertraan werd er gefabriceerd.

De gebouwen van het bedrijf bevonden zich langs de Prinses Elisabethlaan en waren lange tijd de laatste gebouwen van het Sas. Verderop begon de landbouwzone. Het complex werd afgebroken omstreeks 1970. Voorheen werd het gebruikt (en gebouwd) door de firma Denaeyer, uit Willebroek, welke er een ijsfabriek had.

De kolenhandel Joseph Legaey was eveneens gevestigd langs de Prinses Astridlaan, ongeveer daar waar nu de Buurtspoorwegstraat aansluit op die laan. Na de oorlog verhuisde alle activiteit van de kolenhandel naar Oostende,

Vindictivelaan. Benevens kolenhandel was de firma ook bedrijvig als bevrachter voor zeeschepen en binnenlanders

Import Export Soutes	CHARBONS DE TOUTES PROVENANCES GROS ET DÉTAIL	
JOSEPH LEGAËY		
84, AVENUE PRINCESSE ELISABETH, (SLYKENS) TÉLÉPH. 1398 - CPTÉ CH.-POST. 160116 - REG. COM. OST. 955		
N° 328	OSTENDE, LE 18-3-1933	
M. choux	Doit	
N° 1356	POUR VENTE ET LIVRAISON DE CE QUI SUIT : IMP. A. TEMPÈRE, OSTENDE.	
1933 DATE	DÉSIGNATION DES MARCHANDISES	Prix par Tonne Fr. C.
		PRIX TOTAL Fr. C.
Mars	1000 kg brute	190 00
	500 kg Cokes	75 00
		265 00
		80
		265 80

't Sas is altijd een bakermat geweest van wielrenners. En waar wielrenners zijn, zijn er velomakers. De gebroeders Vandenberghe, zelf wielrenners geweest, zorgden voor de Sasse tweewielers samen met nog enkele andere collega's (o.a. De Jonckheere Maurice en Fons Dumon). Later heb ik Louis Vandenberghe, één van de twee gebroeders, de zaak alleen weten runnen. Met de tijd is Louis naar Bredene-Duinen getrokken en diende zijn winkel en werkplaats op het Sas enkel nog als opslagplaats.

Ook hier, net als met de Pescator en Legaey, is het van Sas- Slijkens, Oostende! Een voorbeeld van een factuur vindt u op volgende bladzijde.

MAGAZIJN VAN ALLE SLAG VAN RIJWIELEN

Emaillieren en Nikleeren - Allerhande Herstellingen, enz.

Gebroeders VANDENBERGHE

VELOMAKERS 154 *

Nukkerstraat, 30, SAS-SLIJKENS, OOSTENDE.

Postchekrekening: 195859

N

Lervinck

Doit

over hetgene volgt betaalbaar op comptant:

Oostende, den

10 - 4 - 1929

Bruk De Gruyne Christinestraat, Oostende

	velo verlaakt en vernieuwt	1 00 00
2	bruten banden V.D.B.	90 00
2	brine banden Wolber	36 00
1	nieuwe keten	22 00
2	wielen rijders	22 00
1	paar fein blokken	1 50
3	wielen in achter slijtband	1 00
1	nieuwe giedon	25 00
2	gritseurs op de majerus	1 50
2	nieuwe rijsers aan de fein	1 00
2	linte in de wielen	2 00
		302 00

voldaan
10-4-1929
G. Vandenberghe

Loodgieter Aimé Ruysschaert, uit de Vredestraat, had het beter of: hij huisde te Bredene- Slijkens.

aimé ruysschaert-vandekerckhove	
Lood- Zink- en Gaswerk	
GEZONDHEIDSINRICHTINGEN - W. C. - BADEN enz...	
KOUD- EN WARMWATERBEDELING	
Allerhande Herstellingen	
TELEFOON 75041 Postcheckrek. 452694 H. R. O. 12097	Vredestraat, 12 BREDENE-SLYKENS
De <i>Bredene</i>	
M/	Debet
voor hetgene volgt: <i>Bredene</i>	
74	Drukk. A. Geekint & Zoon, Bredene.
<i>28/1106, Capi. Puntier Elina betlaan</i> <i>Algemeen nadecht. plet fon.</i> <i>lev. rubber netten</i> <i>20 00</i> <i>nophte, nogte. bladtoet.</i> <i>28 00</i> <i>markie. ruten</i> <i>15 00</i> <i>Arbeid. loofgaten, 5 x 402</i> <i>20 00</i> <i>Betaal.</i> <i>263 00</i>	

Ook Henri Jacobs wist dat de Nieuwstraat te Bredene Sas- Slijkens moest worden gezocht.

MAGAZIJN VAN ALLE SLACH VAN IJZERWERKEN,	
BLIK- EN KOPERWAREN	
Henri Jacobs=Baillière	
NIEUWSTRAAT (SAS SLYKENS)	
BREEDENE	
Schuldig M/	
1925	over verkoop en levering van hetgene volgt:
Oudenburg, druk Karel Smis.	

MAGAZIJN van alle slach van IJzerwerken Blik - & Koperwaren 		HENRI JACOBS-BAILLIÈRE Nieuwstraat, SAS-SLYKENS (Breedene)	
Schuldig <i>M</i> 1924		over levering en werkzaamheden als volgt : <small>Oudenburg, druk Karel Smis.</small>	
Maart 15	615 Kornise 63 br. aan 40,00 fl. de 4 m.	155,80	
"	" 1 uitlooper ingesideert	3,00	
"	" 3 m Kornise 54 br. aan 40,00 fl. de m.	68,40	
"	" 1 hoofdende aangedaan	4,00	
"	" 1 goote vermaakt	6,50	
"	" 1 pompe vermaakt met nieuw slot	4,00	
		<u>247,70</u>	
	Aftek van oud tinck	35,00	
		<u>206,70</u>	

En dan hebben we nog aannemer O. Vandenberghe, geboort van Jacobs in de Nieuwstraat. Ook hij schreef liever Sas- Slijkens, Oostende.

O. Vandenberghe AANNEMER VAN BOUWWERKEN	
Nieuwstraat, 21 SAS-SLYKENS OOSTENDE	
H. R. O. 4519 Postcheckrek. 295752	

Zelfde euvel bij Oscar Lesaffre – Dumon, stovenmaker en zinkbewerker, uit de wagenmakerstraat.. Sas – Slijkens hoorde ook hier bij Oostende.

De doening van Lesaffre werd in wereldoorlog II volledig vernield bij een vliegerbombardement.

Let ook op het gebruik van het eigenaardig woord "slach".

Magazijn van alle slach van Zink- en IJzerwaren	
Oscar LESAFFRE-DUMON	
STOVENMAKER en ZINKBEWERKER	
Wagenmakerstraat, 16	SAS-SLYKENS (Oostende)
Postcheckrekening 4458.03	H. R. Oostende 3290
	DEN 1-4-46
M	Debet
voor hetgene volgt: <i>Sas Slykens</i>	
Druk, A. Goekint-Verbrugghe, Slykens.	
Voor het huischen en herstellen van	
zinken goeten met levering van	
solsteensel en nappichte	168 00
Gesmet 1 K. plat lood	15 00
	183 00
4,50 f. tak %	8 60
	f. 191 60

René Caene – Devuyt zag de dingen groter dan zijn Sasse collegas's. Zijn factuurhoofding was tweetalig en versierd met een foto van een salon interieur uit zijn "meubelfabriek". Daarbij was één van zijn specialiteiten "matrassen in wol en windhaar", vertaald werd dat "matelas en laine et Poil de Lapin". Poil de lapin is konijnenhaar, windhaar is misschien een technische term ervoor?

FACTUUR	
<i>Mynheer</i>	<i>De</i>
René CAENE-DE VUYST	
MEUBELMAKER	
43, SAS ZUID, 43	
Voor verkoop en levering der volgende goederen.	
betoonbaar	

Op oudere facturen van deze Caene luid zijn adres nog Sas- Zuid. De naam "Prins Albertlaan" kwam er pas later (1906), samen met de Prinses Elisabethlaan. En Sas- Zuid hoorde net zo goed als de Prins Albertlaan bij Oostende!

Huis van
Vertrouwen

Maison de
Confiance

Meubelfabriek :: :: :: ::

:: :: :: :: Fabrique de Meubles

Specialiteit van MATRASSEN,
in Wol en Windhaar.

Spécialité de MATELAS,
en Laine et Poil de Lapin

René CAENE-DE VUYST

Prins Albertlaan, 43
Boulevard Prince Albert
Oostende - Sasslijkens - Ostende

Sas. Zuidens, Oostende, le 27 Juli 1923

M.R. Dt

Pour vente et livraison de ce qui suit :

<i>July 28 Van 1 halve van tong in capi en politure</i>	<i>32.00</i>
---	--------------

In de Coupurestraat hadden we Eugene Dubois als aannemer van plakwerk. Zijn factuur dateert van na de tweede wereldoorlog en vermeld geen Oostende meer.

EUGENE DUBOIS

AANNEMER VAN PLAKWERK

Coupurestraat, 30

H. R. O. 15952

BREEDENE

Postcheckrekening 1380.79

2

Zelfde E. Dubois was ook medevennoot van de firma P. Simoens en E. Dubois. Simoens verbleef in de Staessensstraat terwijl Dubois in de Nieuwstraat te zoeken was. Zijn factuur met alleen zijn naam vermeld echter Coupurestraat

P. SIMOENS & E. DUBOIS	
<u>Aannemers Plafonneerders</u>	
Staessensstraat, 18 & Nieuwstraat, 81, SAS-SLYKENS	
Handelsregister nr. <u>131108</u>	47
Postcheek nr. <u>51116-117</u>	DEN <u>22^e Mei 1948</u>
Mr <u>[redacted]</u>	Debet <u>Elisabethlaan 42 Bredene</u>
voor werk en levering als volgt:	
Druk. A. Goeckint-Verburgh, Slykens.	

En bij Edouard Helmoortel was Sas- Slijkens meer dan genoeg. Zijn mechanische schrijnwerkerij uit de Prins Albertlaan (alias de "reke van Tjeppen Brys") was genoeg gekend.

MEKANIEKE SCHRIJNWERKERIJ													
Edouard Helmoortel													
POSTCHECKREKENING N° 1247.88	HANDELSREGISTER N° 2480												
64, Prins Albertlaan, 64													
SAS-SLYKENS den <u>15/10/1949</u>													
KAPWERK, SCHRIJNWERK, & ALLERHANDE HOUTBEWERKINGEN OP VRAAG OPMAKEN VAN <u>[redacted]</u> BESTEK													
Mijnheer <u>[redacted]</u> Schuldig voor gedane werken en levering als volgt: <u>de Sas-Slykens</u>													
<p>100F</p> <p>42 10P 450941 9 500</p> <p>38</p>	<p>Voor het maken en plaatsen van 4 geschuif- kassijnen met alle benodigdheden.</p> <table> <tr> <td>2 kassijnen van 210cm h. x 146 br.</td> <td>=</td> <td>610 m².</td> </tr> <tr> <td>1 kassijn van 210cm h. x 145 br.</td> <td>=</td> <td>365 m².</td> </tr> <tr> <td>1 " " 205cm h. x 200 br.</td> <td>=</td> <td>410 m².</td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td><u>1385 m² aan 450/- = 6252,50/-</u></td> </tr> </table>	2 kassijnen van 210cm h. x 146 br.	=	610 m².	1 kassijn van 210cm h. x 145 br.	=	365 m².	1 " " 205cm h. x 200 br.	=	410 m².			<u>1385 m² aan 450/- = 6252,50/-</u>
2 kassijnen van 210cm h. x 146 br.	=	610 m².											
1 kassijn van 210cm h. x 145 br.	=	365 m².											
1 " " 205cm h. x 200 br.	=	410 m².											
		<u>1385 m² aan 450/- = 6252,50/-</u>											

Het verkoopkantoor van Bouwstoffen "V.K.B." (uit Ninove) had in Bredene een bijkantoor. Die mensen verstonden niet zo goed de situatie op het Sas en schreven voor hun adres "Princes Elisabethlaan - Breedene- Oostende". Met nog een s erbij was Elisabeth een Engelse prinses geworden.

Het bedrijf was gevestigd in de gebouwen van de kolenhandel Legaey.

N.V. **VKB** S.A.

Bestuurl. zetel en adres voor briefwisseling:
Siège administ. et adresse pour la correspondance:

NINOVE
OUD-STRIJDERSPLAATS, 19
TEL 714

BAKSTEENEN, GEVELSTEENEN, DAKPANNEN, LEIEN, CEMENT, KALK, VLOERTEGELS, CERAMIEK, MUURTEGELS, BUIZEN, REFRACTAIRE PRODUKTEN, MARMERS, ARDUIN, ENZ.

BRIQUES, BRIQUES DE FAÇADE, TUILES, ARDOISES, CEMENTS, CHAUX, PAVEMENTS, CÉRAMIQUE, FAÏENCE, REVÊTEMENTS, TUYAUX, PRODUITS RÉFRACTAIRES, MARBRES, PIERRE BLEUE, ETC.

Princes Elisabethlaan, 80-84
BREEDENE-OOSTENDE

H. R. OOSTENDE No 11742
POSTCHECKREKENING No 484021
Tel. Oostende No 722.55

REG. COM. OOSTENDE N° 11742
COMPTE CH. POST. N° 484021

BREEDENE 20-10-44

M^r [REDACTED] No **3357**

Breedene

Voor verkoop en levering van het volgende, betaalbaar kontant in ons bureau:

Net zoals voor Henri Zwaenepoel Sas- Slijkens bij Oostende als adres genoeg was, was dat indertijd ook zo voor zijn opvolger André Zwaenepoel (zie Jaarboek 1991). Henri hield zijn “fabriek” reeds van voor de eerste wereldoorlog, terwijl André de zaak runde voor wereldoorlog twee. Beiden natuurlijk aan de prinses Elisabethlaan. Het woonhuis op de hoek van de Nukkerstraat en de Prinses Elisabethlaan staat nu nog bekend bij de Sassenaars als het “huis van de burgemeester”.

Fabrick van Geperste en Gewapende Beton Bulzen Ciment Pannen met dubbel ineensluiting. Porfiere Vloersteen (Delles en porphyllite) Steenputten en Regenbakken.	Sas-Slykens bij Oostende, 19 Debet c aan HENRI ZWAENERPOEL Over verkoop en levering, als volgt : Druk Am. De Bruyne, Oostende.
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 60%;"> <p><i>July</i> <i>geleverd 150 porphyre tegels. 13te 50 aan</i> <i>prijs 2,60 de meter</i></p> <p><i>Volgden</i> <i>den 22 July 1914</i> <i>[Signature]</i></p> </div> <div style="width: 35%; text-align: right;"> <p><i>24 80</i></p> </div> </div>	

Henri Zwaenepoel was burgemeester van Bredene van 1879 tot 1896. Hij stierf in 1918. Zijn zoon André was burgemeester van 1921 tot 1943 en van 1944 tot 1946.

De P.V.B.A. Vollemaere & Crabeels was de opvolger van Louis Vollemaere. Na de dood van Louis werd werfleider Gust Crabeels medevennoot in de firma. Waterbouwwerken waren hun specialiteit. Het hernieuwen van het westerstaketsel van de Oostendse haven was één van hun grootste werken, kort na wereldoorlog twee.

Herbouwen van het Westerstaketsel te Oostende — 1948 - 1949
Bouwheer : Bruggen & Wegen - Oostende — Aannemer : p.v.b.a. Vollemaere & Crabeels
Zicht op het hoofd van het in aanbouw zijnde staketsel vanaf het Strand

P. V. B. A.
VOLLEMAERE & CRABEELS

OPENBARE EN
PRIVATE WATERWERKEN

PRINS ALBERTLAAN, 85
BREDENE (OOSTENDE)

Heien & Trekken van palen en damplanken (stalen, betonnen of houten)

Belastingenkantoor te Bredene?

Had Bredene destijds een belastingenkantoor op het Sas? Men zou het moeten denken, alhoewel ik daar geen weet van heb.

We hebben hier inderdaad twee aanslagbiljetten voor ons liggen, eentje uit 1928, het ander uit 1934. Het eerste vermeld als adres: Prinses Elisabethlaan 66, het tweede Prins Albertlaan 84. Het kantoor was open van 9 tot 13 uur, alle werkdagen, uitgezonderd de zaterdag en de zittedagen op de naburige gemeenten, zijnde Klemskerke, Oudenburg, Vlissegem en Zandvoorde.

Dienstjaar Exercice	1928	Gemeente en Sectie Commune et section	<i>Bredene</i>	e klasse e catégorie
KANTOOR DER BELASTINGEN — BUREAU DES CONTRIBUTIONS				
BREEDENE				
Prinses Elisabethlaan, 66, Sas Slijkens				
			Postboekrekening Compte chèques post. N° 2503	
<p>open van 9 tot 13 uur, alle werkdagen, uitgezonderd ouvert de 9 à 13 h, tous les jours non fériés, sauf</p> <p>den Zaterdag - le samedi</p> <p>De zittedagen in de andere gemeenten hebben plaats, te weten : Les jours de perception dans les autres communes ont lieu, savoir :</p> <p>Iedere maand van 9 tot 11 uur - Chaque mois de 9 à 11 heures</p> <p>KLEMSKERKE, den tweeden woensdag - Le 2e mercredi VLISSEGEM, den tweeden Vrijdag - le deuxième vendredi OUDENBURG, den 3^{en} Vrijdag - le 3e vendredi ZANDVOORDE, den 3^{en} Maandag - le 3e lundi</p>				

DIENSTJAAR : 1934	
EXERCICE : 1934	
GEMEENTE OF SECTIE : <i>Bredene</i>	
COMMUNE OU SECTION :	
KANTOOR DER BELASTINGEN IS GELEGEN TE : Le Bureau des Contributions est situé à :	
BREEDENE, Prins Albrechtlaan, 84. BREEDENE, Avenue Prince Albert, 84.	
<p>Open van 9 tot 13 uur, alle werkdagen, uitgezonderd op den Zaterdag en op de zittedagen in de gemeenten :</p> <p>Ouvert de 9 heures, tous les jours non fériés, sauf le samedi et les jours de séance de perceptions dans les autres communes, savoir :</p> <p>Iedere maand van 9 tot 11 uur :</p> <p>KLEMSKERKE, den 1^{en} Dinsdag. - OUDENBURG, den 2^{en} Dinsdag. - VLISSEGEM, den 3^{en} Dinsdag. - ZANDVOORDE, den 4^{en} Dinsdag.</p> <p>Chaque mois, de 9 à 11 heures :</p> <p>KLEMSKERKE, le 1er mardi. - OUDENBURG, le 2e mardi. - VLISSEGEM, le 3e mardi. - ZANDVOORDE, le 4e mardi.</p>	

In 1934 staat een F. Ommeslagh vermeld als ontvanger. Ook op het bijgevoegde stortingsbulletin staat "Kantoor der belastingen - Breedene", gelegen Prins Albrechtlaan, 84 terwijl in het Frans als straatnaam vermeld wordt: Avenue Prince Albert.

Voor wat het aanslagjaar 1938 betreft krijgen we nu een ander huisnummer: nl. 55.

Deze aanslagbiljetten en de menigvuldige facturen en briefhoofden laten ons toe het Sas te bestempelen als een zeer nijverige wijk. De handelaars en aannemers waren niet te tellen in dit gedeelte van Bredene. Was het dan te verwonderen dat het Sas tot het bijzonderste en nijverigste deel van Bredene werd gerekend?

Dit alles is nu grotendeels verdwenen. We hebben nog een visconservenfabriek (United Foods – Captain Bird – voorheen Ostendia) maar voor hoelang nog? Nog één wasserij (Defever), metaalbewerking Marlein, IJzerwarenhandel “Van A tot Z - Dewulf” (nu Oostende) en ‘t zal ver al zijn. . Zelfs de cafés zijn bijna allen verdwenen. Er zijn er nog vier. Vroeger hadden we er vier in iedere straat!

‘t Sas is een slaapstede geworden.

DE COMPAGNIE DER ZAAGMOLENS 1750-1824

Molendorp te Bredene

De wijk Molendorp te Bredene, die bij Wet van 14 april 1896 bij de stad Oostende werd gevoegd, dankt zijn ontstaan aan het "emplacement" van de Compagnie der Zaegmolens, de belangrijkste industriële onderneming met windaandrijving die West-Vlaanderen ooit heeft gekend, en een "mill site" die ongetwijfeld plaats moet nemen op de molinologische kaart van Europa.

De studie van deze Compagnie is niet afgesloten omdat het archief ervan - zo het bewaard bleef - niet ter beschikking ligt. Toch laten verscheidene bronnen toe een beeld te schetsen van het Colbertisme en het technisch belang van deze achttiende eeuwse instelling.

In de gedrukte bronnen worden vooral de voorname bezoeken en feestelijkheden herhaald die het belang van de zaagmolens illustreerden: Karel, Gouverneur der Nederlanden legde in 1750 de eerste steen en zat aan bij het banket dat de Staten van Vlaanderen opdisten bij de sasmeeester. Bij een tweede bezoek van de prins op 12.9.1752 stonden de zaagmolens te zijner intentie naar het fort gekruide, belangrijk volkskundig gegeven ¹⁾. Verder zijn er de bezoeken van graaf Cobenzl op 9.8.1757, aartshertog Maximiliaan op 22.6.1774, Maria Christina echtgenote van Saxon-Teschen gouverneur der Nederlanden op 31.8.1781 en keizer Jozef op 19.6.1781 ²⁾.

Het belang van de Compagnie voor de haventrafiek van Oostende blijkt uit enkele feiten: het eerste schip dat op 18.11.1758 door de scheursluizen van het vernieuwde sas voer was een fluitschip met hout voor de zaagmolens. Op 25.11.1776 werd de nieuwe bassin ingevaren door vier schepen, een Engels schip en drie andere die eigendom waren van de Compagnie: de Maria-Theresia (kapitein De la Haye), Den Keyzer Josephus (k. Le Grande) en de Prins Carel (k. De Vos). Aan boord van dit laatste schip werd door de Compagnie een banket opgediend ³⁾.

Stichting - Kapitaal - Compagnie (1750-1758)

Hoewel vaststaat dat reeds bij de eerste bouw van de windmolens, in 1750, officiële steun werd verleend, zijn slechts vanaf 1752 vaste gegevens bekend over de kapitaalsvorming van de sociëteit.

De stichting gebeurde te Gent met private kapitalen. Het octrooi dat op 10 januari 1752 voor 25 jaar werd verleend aan Philippe Mannens, had als voorwerp de oprichting van zaagmolens in Vlaanderen ⁴⁾. In datzelfde jaar werd als steun aan deze manufactuur door het Gouvernement der Nederlanden een voorschot uitbetaald van 50.000 gulden, welke som door de vennootschap regelmatig werd terugbetaald, gezien de winsten die met de molens werden verwezenlijkt.

Mag Philippe Mannens als initiatiefnemer van het bedrijf en als eigenlijke oprichter worden beschouwd? Uit niets blijkt dat hij zelf ooit aandeelhouder was. Slechts één détail staat nog vast: hij was te Bredene herhaaldelijk peter, soms met vertegenwoordiging, bij een geboorte bij een werknemer van het bedrijf. Hij was dus wel betrokken bij de uitbating ⁵⁾.

Op de algemene vergadering van de compagnie op 14.1.1754, waar beslist werd tot een kapitaalsverhoging van 200.000 gulden, om voldoende houtwaren te kunnen opslaan, verscheen Mannens niet.

Op de vergadering van 17.5.1756 werd weerom tot een verhoging van 150.000 gulden beslist, bijvoorkeur in te tekenen door de aandeelhouders, waarbij Mannens opnieuw niet verschijnt. De verhoging wordt nu echter verrechtvaardigd als niet alleen dienend voor de aankoop van hout, gezien reeds enkele molens buiten bedrijf zijn maar ook "ingevolge een overeenkomst met Sr Philippe Mannens etc."

Over deze overeenkomst is niets bekend. Toch valt op dat bij octrooi van 18.8.1757, ook voor 25 jaar en aan dezelfde privilegiën opnieuw toelating werd gegeven aan Philippe Mannens voor de oprichting van molens in Brabant en Mechelen ⁶⁾. Verliet Mannens de Compagnie of betreft het een uitbreiding of nieuwe investering? Zijn naam komt verder niet meer voor in de gegevens waarover wij beschikken.

In 1757 werkten reeds drie paltrokken tegen de vaart Oostende - Brugge en onmiddellijk ernaast draaiden nog zes paltrokken en zes achtkantige bovenkruiers tegen een watergang, gegraven tussen de vaart en de Gauweloze Kreek. Hetzij in totaal 15 molens die er na zeven jaar in bedrijf waren.

De oprichting van dergelijk machtig houtzagersbedrijf in 1750-1757 mag laattijdig schijnen. De enorme Hollandse zaagindustrie aan de Zaan kende een teleurgang : tussen 1745 en 1775 werden alleen in de gemeente Zaandam meer dan honderd zaagmolens afgebroken, nadat Engeland een belasting op het wagenschot ging heffen en Tsaar Peter de Grote, steunend op zijn ervaring opgedaan bij zijn bezoeken aan de Zaan in 1697 en 1717, zelf zaagmolens liet bouwen langs de kusten van Zweden en Rusland.

Toch werden in dezelfde periode nog nieuwe firma's gesticht. Te Rotterdam begon in 1746 nog de firma A. Van Stolk en Zonen, die spoedig elf molens gebruikte. Te Middelburg (Zeeland) was in 1723 de "Societeit der Zaagmolens" gesticht die tussen 1724 en 1750 acht molens bouwde ⁷⁾. Te Amsterdam hield het houtzagersbedrijf betrekkelijk stand en bleef zelfs lang een voorname nijverheid: in 1843 waren er nog 79 molens en in 1862 (nadat in 1855 de eerste stoommachine was ingezet) werkten er nog 70 windzaagmolens.

Na 1757 kende de compagnie te Bredene enkele moeilijkheden. De algemene vergadering van 7 januari 1758, waar weerom een verhoging van 200 á 300 gulden per aandeel werd beslist, had een uitzonderlijk belang.

Na te hebben vastgesteld dat de vele pogingen om van de sociëteit een compagnie te maken vruchteloos waren gebleven, werden door de aandeelhouders nieuwe voorstellen gedaan.

Het ongenoegen van de aandeelhouders blijkt uit de notulen van deze vergadering. De compagnie aanvaardt dat molens in Brabant of andere provinciën mogen gebouwd worden (Mannens?) maar geen in Vlaanderen, wat in strijd zou zijn met het octrooi van 1752. Het bedrijf te Bredene zal niet hernomen worden zolang de regering de hoge rechten niet opvordert die bepaald zijn in het octrooidecreet en de regeling van 31.10.1751 op het hout dat verwerkt werd in het buitenland. Er wordt aan de regering verweten in de Oostenrijkse provinciën der Nederlanden allerhande verwerkt hout te laten invoeren, in strijd met dit octrooi en de voordelige decreten. Er zouden zelfs Hollandse nijveraars aan de kooplieden alhier bekendmaken dat zij weer in Brabant mogen leveren tegen de rechten getarifeerd in 1680.

Er op betrouwend dat hierin wijziging wordt bereikt wordt het bedrijf hernomen op volgende voorwaarden; waarvan niet zeker is of zij wel allemaal nieuw zijn:

- De kapitaalsverhogingen van 15.1.1754 en 17.5.1756, zijnde 270.000 gulden, blijven ten laste van de compagnie. De directeurs mogen nieuwe kapitalen aantrekken.
- Elk van de 380 aandelen wordt verhoogd met 200 gulden. Dit kapitaal van 76.000 gulden dient om houtwaren en schepen te kopen ⁸⁾.

- In de nieuwe vennootschap (societeit van ernemynge) is slechts stemgerechtigheid wie 10 aandelen bezit of bij volmacht vertegenwoordigt. Dubbel stemrecht aan 20 aandelen.
- Op de vergadering vervangen de aanwezigen de afwezigen - de meerderheid beslist.

In verdere punten wordt de werkwijze van de vennootschap geregeld. Het beheer en de leiding is in handen van de directeurs onder toezicht van de stemgerechtigde aandeelhouders.

Te Gent, ter griffie van de compagnie, wordt de lijst der aandeelhouders bijgehouden. De griffier acteert de notulen die door allen worden ondertekend.

Te Bredene (" omtrent het emplacement ") is een boekhouder of directeur der interne en externe commercie. Voorlopig zal dit zijn de actuele boekhouder, Jan Baptiste Liebaert.

Binnen de acht dagen nadat het akkoord van de regering zal bekomen zijn betreffende de naleving van het octrooi en de verder gestelde voorwaarden, zullen de stemgerechtigden de directeurs kiezen.

Deze directeurs worden aangesteld voor drie jaar. Steeds moeten twee in dienst blijven om de nieuw- benoemde in te wijden. Te Gent moet een directeur- kassier verblijven, belast met het verhandelen der wisselbrieven, het ontvangen en betalen van vrachten en houtwaren. Een directeur ontvangt per jaar 200 gulden vergoeding meer 7 gulden per vacatie van een dag. De directeurs mogen de directeur- kassier toelaten de biljetten en wisselbrieven te betekenen, verkopen en met de debiteuren verhandelen.

De directeurs te Gent moeten elke maand bijeenkomen ten huize van de griffier.

Ieder jaar, half mei, is er een algemene vergadering waar de directeurs de rekeningen voorleggen die hen vooraf werden overgemaakt door de boekhouder en de directeur- kassier. De balans moet voorliggen per einde april.

Als griffier wordt opnieuw aangesteld de notaris en procureur Van Doorne te Gent, die alle bijeenkomsten van de directeurs en van de aandeelhouders moet bijwonen. Hij moet de beslissingen doen ondertekenen, registreren en uitvoeren. Zijn vergoeding wordt bepaald door de directeurs.

Alle geschillen moeten beslecht worden door de directeurs. Bij gebrek aan minnelijk akkoord moet sommier recht gevraagd worden aan de Gecomitteerde Raad van haar Majesteits Raad in Vlaanderen.

Met deze "conditiën van societeit" vervallen de regelingen van 22 april 1752.

Men kan thans vaststellen dat de werkwijze van de vennootschap met een boekhouder te Oostende, een griffier te Gent, drie directeurs met alle macht te Gent, twee hoofdregereers voor toezicht en maandelijkse bijeenkomsten te Gent een weinig soepel beheer toelaten. In ieder geval is gezorgd voor de nodige waarborgen voor de geldschietters- aandeelhouders.

Op 1.4.1758 worden als directeur gekozen de heren de Jonghe en Cardon te Gent, directeur- kassier de heer de Wulf te Gent en als directeur de heer Feys te Brugge. Hoofdregereers worden de heren de Nobili en de Cock te Gent. Er wordt bepaald dat de heer Feys het oppertoezicht zal houden op het emplacement, regulative der zaegerye etc.

De enige bekende hieronder is Jean- Baptiste Liebaert die zowel in de oude als in de nieuwe vennootschap belast was met de functie van boekhouder te Bredene of "directeur der interne en externe commercie"⁹⁾.

Hoewel onder voogdij gesteld van de zware beheerorganen zal hij te Bredene de hoofdpoot hebben bekleed. Dit bracht mede dat hij soms stichter van Molendorp wordt genoemd en dat A. Ronse zelfs vermeldt dat J. B. Liebaert en Co een aantal zaagmolens oprichtte om Noors hout te zagen rond de jaren 1750¹⁰⁾.

Op 21 mei 1757 wordt ten verzoeken van Sr Liebaert, boekhouder der compagnie de mooie kaart getekend van het emplacement met de 15 zaagmolens¹¹⁾. In de nummering staat onder 12 het huis van Liebaert, directeur van de zaagmolens. Er staan drie paltrokken langs de vaart: 1 den jongen graaf Cobenzl, 5 de Gravinne Cobenzl en 8 de Graaf Cobenzl. Dan zijn er zes achtkanten: 21 de Archiducq Pierre Leopoldus, 23 de Archiducq Charles Joseph, 26 de Archiducq Joseph, 33 den Keyzer, 35 de Marie Therese, 37 de Prins Charles. Tenslotte zijn er nog zes paltrokken langs een noordelijke watering: 42 het Paltrock Molen, 48 de Princesse Royale, 55 de Archiduchesse Marie Anne, 57 de Archiduchesse Marie Cristine en 58 de Archiduchesse Marie Elisabeth.

Vleierij of entusiasme? Het is in ieder geval te betwijfelen of het volk deze hoogadelijke molennamen gebruikte.

Was 1757 het zwaarste dieptepunt van de compagnie? In 1792, 34 jaar later, beschrijft Bowens herinneringen aan een catastrofe: "Vele deelhebbers verkochten hun actien van 1000 gld voor 7 stuyvers en min. Om t' eenemaal daer buyten te zijn - en in geene voordere betaelingen te moeten komen. Sommige voornaamste deelhebbers hielden standvastig - deden eenige veranderingen in de bestiering - en brachten voordelige staet waarin de compagnie nu is - hebbende aen haer eygen 16 Molens, zoo groote als kleyne, benevens verscheyde zwaere Schepen, die het hout uit het Noorden afhalen. De plaets alwaer de Molens staen, alsnu Molens- dorp bij Oostende genoemd, word dagelyks met Huyzen en Woonsten bebouwd, en heeft eene schoone kapelle met eenen kapellaen, alwaer de Goddelyke Diensten voor

d'Inwoonders gepleegd worden, alhoewel zy van de Parochie van Breedene afhangen»¹²⁾.

J. B. Liebaert, die naar blijkt uit voornoemde kaart van 1757 op het emplacement woonde, kocht in 1760 zijn huis op de Groentenmarkt te Oostende, waar hij overleed op 23.5.1786. In de eerste acten waarover wij beschikken wordt hij niet vermeld onder de aandeelhouders. Hij bezat in 1771, en misschien vroeger, zelf 10 aandelen en 5 in gemeenschap met een andere aandeelhouder. In zijn handboek van dit jaar noteert hij dat hij in 1770 enkele aandelen heeft gekocht¹³⁾.

De molens

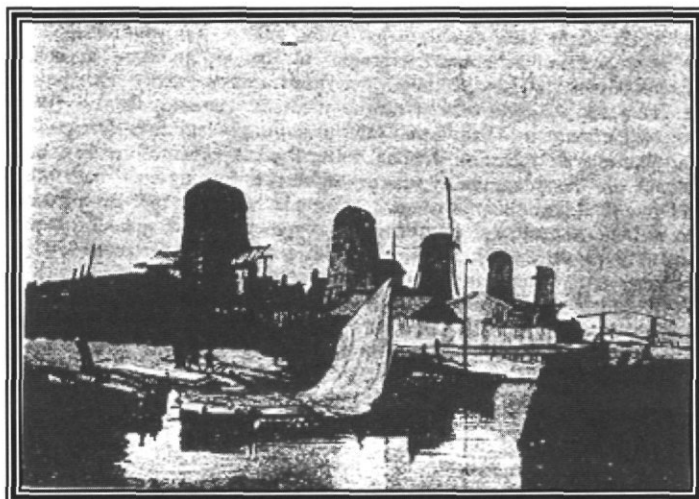
Tussen 1750 en 1757 werden op het emplacement vijftien molens gebouwd van Hollands type: negen paltrokken en zes achtkanten. Een paltrok draait helemaal in een waterkom. Van een achtkant, die op een watergang staat, kruit alleen de kap. Zo zijn de kaarten van het complex duidelijk te lezen.

Kwamen deze molens van de Zaan? De streekhistoricus Frans Mars, oud-voorzitter van "De Zaaansche Molen" heeft dit destijds vooropgesteld: "In 1752 werden de inkomende rechten op "vreemde" houtwaren in de Zuidelijke Nederlanden zodanig verhoogd, dat dit met een invoerverbod gelijk stond. In Vlaanderen waren reeds enige houtzaagmolens gebouwd en men wilde dit aantal zodanig opvoeren dat men in de eigen behoefte kon voorzien. Deze molens werden in Nederland klaargeemaakt en naar Vlaanderen uitgevoerd. Reeds in hetzelfde jaar vaardigden de Staten-Generaal een verbod van uitvoer van zowel molens als onderdelen daarvan uit en kregen de admiraliteitscollegiën order met alle mogelijke oplettendheid deze uitvoer te beletten»¹⁴⁾.

Bij het nalezen van de veilboeken van Westzaan en Westzaandam, de transportregisters van de banne Westzaan en Krommenie, gepubliceerd door P. Boorsma, vinden we geen enkele verkoop voor Bredene¹⁵⁾.

Een onverwachte aanduiding bieden de parochieregisters van Bredene waar op 25.2.1766 Cornelius Jurianus Pauwels van anabaptist rooms gedoopt wordt, met als getuigen Cornelius Jan Lievens, die directeur was van de zaagmolens, en Marc-Antoine Liebaert. In deze doopakte en ook in de sterfakte van Pauwels op 15.7.1772, hij was toen 76 jaar, wordt vermeld dat hij de eerste was die te Slykens de zaagmolens bouwde. In de doopakte wordt daarenboven vermeld dat Pauwels omstreeks 1750 in Molendorp is komen wonen¹⁶⁾.

Aangezien Pauwels Mennoniet was hebben we onze opzoeken weerom gericht naar de Zaan. Ook F. Mars deed opzoeken. Hoewel de naam Pauwels of Poulus voorkomt aan de Zaan werden geen preciese gegevens gevonden ¹⁷⁾.

Gezicht op de zaagmolens 1821.
Naar een lavistekening van kunstschilder Fr. Bossuet
(Ieper 1798 - Brussel 1889).
- Oostende, Stadsmuseum. Zie A. Verbouwe.
Iconografie arr. Oostende nr. 24.

Een nieuwe aanduiding lag in het tot 1938 onbekend gebleven handschrift van een Engels civil engineer John Smeaton (1742-96) die van zijn reis naar het vasteland in 1755 een diary heeft bijgehouden ¹⁸⁾. Smeaton die geen sas, sluis, brug of machine kon voorbijgaan zonder maten te nemen bezocht Slykens op vrijdag 20 juni met als gids ene Mr Coquart. Het grootste deel van zijn belangstelling ging naar de bouwwerken aan het Sas, waaraan hij vier bladzijden wijdt. Hij beschrijft ook de zaagmolens op blz. 17 in zijn manuscript en noteerde wat hij ter plaatse vernam, nl. dat de molens opgericht werden door de heer Poules, een molenmaker uit Middelburg. A. Titley die de uitgave van de diary inleidt vermeldt dat het gaat om Middelburg in Vlaanderen. Dit is weinig waarschijnlijk: waar zou Pauwels de techniek hebben geleerd, of zijn geloof hebben beleden? De zaterdagmiddag daarop moest Smeaton weer naar het Sas om de barge naar Brugge te nemen, waar hij o.a. de nieuwe beiaard nauwkeurig zal beschrijven en opmeten. Toch gaat hij eerst nog vlug bij de werklieden van het Sas om ene Mr Fremeau op te zoeken en de tekeningen van de waterwerken na te zien.

Het feit dat Smeaton bij zijn ééndagsbezoek de naam Pauwels vernam, zonder de man evenwel te ontmoeten, en het feit dat de geestelijken 15 en 32 jaar na 1750 nog in hun parochieregisters vermelden dat hij de molens bouwde wijst er wel op dat deze molenmaker te Slykens een zeer gezien man was.

Zaagmolens uit Middelburg in Zeeland kan Pauwels niet hebben ingevoerd. We weten met zekerheid dat de acht molens die aldaar tussen 1724 en 1750 gebouwd werden er ongewijzigd zijn blijven staan tot 1805 ¹⁹⁾.

Zolang niet is aangetoond dat werkelijk molens van de Zaan werden opgekocht en verscheept voor Slykens mag evengoed verondersteld worden dat de molens door Pauwels nieuw werden gemaakt, hoewel het bouwen van 15 zware houtzaagmolens in 7 jaar tijd toch een ernstige taak zou geweest zijn.

Of hij daarbij hulp had is uit de parochieregisters niet te halen omdat het op dit tijdstip rond het Sas te Slykens krioelt van de vreemdelingen die niet alleen waren verbonden aan het zagersbedrijf maar ook aan de haven, de fortalitie en de waterwerken om zeker niet voorbij te gaan aan de menigvuldige krijgslieden, officialis subalterni militum - ex copiis militaribus Domus Austracae ²⁰⁾.

In 1758 werd te Molendorp de nieuwe kapel gebouwd op grond van de Compagnie en met bijdragen van het personeel. Bij de verkoop in 1823 ontstond over deze eigendom een langdurig geding. Enkele stukken van deze procedure werden gepubliceerd door R. de Beaucourt de Noortvelde in zijn *Geschiedenis van Breedene*, 1913, blz. 37. In een memorie opgesteld door het kerkbestuur van Bredene in 1823 wordt verwezen naar de boekhouding van de kapel. Van belang is daarin de samenstelling van het bestuur dezer kapel in 1762, f° 62 van dit jaar wordt de rekening voorgelegd aan "Th. P. Bryan, kapelaan; J. B. Liebaert, actionnaris; C. Lievens, oppertoeziener; Feys, meester-timmerman; Juriaen Pauwers; Nicolas Van Dyck; Petrus Hendrickx; Emile Lefebere; Jacques Henderyckx; P. Vanderbeeke; C. Toucquoi; J. B. Conrad Asmus, allen werklieden waaraf men den stuver/per guld aftrok en zeker als vertegenwoordigers van hunne medewerklieden".

We hebben hier de voornaamste vertegenwoordigers van de Compagnie van de Zaagmolens te Molendorp anno 1762 op één lijn. A.h.w. leden van een ondernemingsraad die de afhoudingen op de bruto-bezoldigingen regelen.

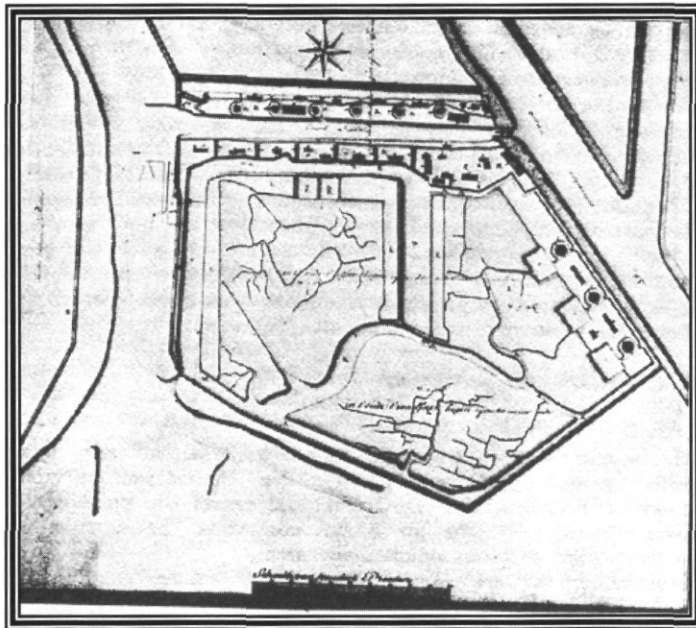
De techniek van het zagen met paltrokken en achtkanten is voldoende bekend. Uit niets blijkt dat te Molendorp enigszins daarvan werd afgeweken. Een schematische voorstelling van een zaagmolen te Slykens wordt bewaard op het Rijksarchief Gent ²¹⁾.

Smeaton noteerde dat de molens overeenstemden met de tekeningen in het Nederlands molenboek, hij zegt niet hetwelk, vermoedelijk van Natrus Polly en van Vuuren of Van Zyl. Hij wijst op het ernstig energieverlies door de wrijving doch dit zal eigen zijn geweest aan alle zaagmolens. De krukenassen waren daarom zo gebouwd dat er nooit een dood punt ontstond, om te beletten dat bij de geringe wind de molen stil viel, wanneer het zwaarste punt naar beneden stond ²²⁾.

Smeaton kende molens, omdat hij er aan gewerkt had, en ze bestudeerde ²³⁾. Hij mat de zeilen te Slykens : ongeveer 31 x 8 voet (9,45 x 2,44 m.) : eerder kort en

breed (een kruis van een 20 meter) en geeft nog een volkskundig zeer belangrijk détail : waar aan de Zaan één roede (twee zeilen) wit en één roede rood geverfd is, zijn de zeilen te Bredene dooreen kakel- bont : ze zijn genaaid uit zwaar scheepszeildoek dat naar gelang de ingeving van de molenaar gebleekt, ongebleekt is, rood, bruin of zelfs geel geverfd.

De andere voorstellingen van onze zaagmolens tonen ook geen bijzonderheden ²⁴⁾.

EMPLACEMENT VAN DE 15 ZAAGMOLENS
TE SLIKENS IN 1757
(RIJKSARCHIEF BRUGGE, KAARTEN EN PLANNEN NR. 461)

Een gans andere belangstelling voor onze zaagmolens kwam uit Frankrijk: C. P. Molard, administrateur van het Conservatoire des Arts et Métiers te Parijs waarvan hij curator werd in 1801, bezorgde in het Jaar X (1801-02) een rapport over de zaagmolens aan J. Chaptal, Ministre de l'Intérieur, met de bedoeling de aandacht te trekken op het belang van het oprichten van eigen zaagmolens in Frankrijk. Gevolgen heeft zijn rapport weinig gehad, het werd overigens slechts in 1809 gepubliceerd ²⁵⁾.

Daarin wordt verhaald hoe na de Franse Revolutie de regering een commissaris naar Slijkens zond om er drie molens uit te kiezen en deze weg te halen uit België "dont nous étions maîtres".

Molard drukt zijn voorkeur uit voor de achtkant, kostelijker van bouw doch met de voordelen van een vaste constructie en de mogelijkheid langere zaagsleden te gebruiken dan de paltrok. Hij meet een wiek 13,64 m. (hetzij een roede van iets meer dan 27 meter, een zeer groot ongewoon kruis aan onze kust), een voorzoom van

0,32 m. en 2,11 m. wikenbreedte, waarbij hij vermoedelijk wel de roede en voorzoom heeft overmeten.

Er is niet genoteerd dat Molard de Nederlanden bezocht ²⁶⁾. Bij zijn beschrijving zijn tekeningen gepubliceerd van een "Moulin à Planches de la Hollande" waarvan nu niet geweten is welke molen werd afgebeeld. Een studie daarover werd thans gemaakt door J. S. Buckland en rondgestuurd voor het derde molensymposium in 1972 doch niet opgenomen in de reeds gepubliceerde Transactions ²⁷⁾.

J.S. Buckland, uitgenodigd tot verdere studie noteert volgende verschillen met de Nederlandse zaagmolens:

- de doorsnede van de kap is een mansarde in plaats van gepotdekseld
- de hoekstijlen zijn lichter dan de Hollandse, tot op de grond
- de roede is duidelijk pestel en einden
- het krabbelwerk is anders dan in Van Zyl.

Daarom meent Buckland dat een molen van Slykens werd getekend, hoewel Smeaton wijst op de gelijkenis van deze molens met de Hollandse. In détail, is er zeker een verschil want het muizelen aan de top van de einden is volgens Smeaton nog merkbaar, volgens Molard niet. Het opzetten van een roede is echter wisselvallig.

De mening van Buckland is verdedigbaar: vermoedelijk werd een molen van Slykens getekend want de andere iconografische gegevens tonen ook aan dat zaagmolens mansardekappen hadden. Hoewel het belang van deze détails niet mag overdreven worden: *er* waren ook nog andere zaagmolens dan te Zaandam en Slykens.

Het verval

Het succes van de compagnie steunde zeker slechts zeer ondergeschikt op de vrije handel. Het einde was dan ook nakend zodra het protectionisme verviel. De Franse tijd bracht een volledige depressie: vanaf 1793 met de blocus continental, het opeisen van hout en betalen met waardeloze assignaten.

Drie molens werden weggehaald door de Franse bezetter. Een ervan werd opgericht te Duinkerke en bleef lang in bedrijf. De tweede werd overgebracht naar Le Havre doch werd nooit opgericht. De derde werd integendeel ook wel in bedrijf gesteld te Lorient, voor de scheepsbouw. In het jaar IX ging hij bij een storm door de vang en brandde af ²⁸⁾.

Het zagersbedrijf te Molendorp nam bestendig af, De uitrusting zelf verviel. De eerste vermelding ervan geeft reeds Molard die er op wijst dat er in het jaar X nog 24 zaagmolens te Slykens staan, doch dat allen nodig dienen te worden hersteld ²⁹⁾.

Dat er in het jaar 1801 nog 24 molens waren op het emplacement nadat er reeds drie naar Frankrijk zijn verscheept is vermoedelijk onjuist. Dit cijfer is hoger dan alle andere bronnen vermelden. Wij veronderstellen dat na 1793 geen nieuwe molens meer werden gebouwd.

Dat de molens in verval waren is zeker juist. Wij beschikken over twee officiële bronnen die hetzelfde vermelden, telkens door het gemeentebestuur Bredene verstrekt, in het jaar XIII.

Op 23 frimaire an XIII antwoordt het gemeentebestuur op het enquest over de graanmolens dat het Frans bestuur bevolen had om een inventaris te kunnen opstellen. Daaraan wordt toegevoegd dat er 17 zaagmolens zijn, waarvan nog drie in bedrijf. Daarenboven zijn er onder de 14 stilstaande molens drie waarvan het binnenwerk is verwijderd en een kleine molen die slechts latten zaagt, de veermolen ³⁰⁾.

Dezelfde gegevens, ook verstrekt door de Maire, werden gepubliceerd in de *Annuaire* van het Leiedepartement voor het jaar XIII ³¹⁾.

Een plan van een deel van Slykens, opgemaakt in 1811 voor de fortificatiediensten te Oostende vermeldt twee zaagmolens. Ook de watergangen en -kommen van enkele andere molens staan er op getekend, doch zonder vermelding. Hieruit kan niet afgeleid worden of al deze molens er nog stonden want hun verdwijnen wijziget de wateroppervlakten op een grondplan niet ³²⁾.

Op dit plan worden slechts twee zaagmolens als zodanig vermeld, toebehorend aan "P. F. J. van doorne de gand et comp." Uit een prijscourant dd. 20.2.1797 wisten we reeds dat de familie Van Doorne, die ononderbroken een voorname rol in de Compagnie speelde, zich actief met de zaken inliet. Men kon zich voor de aankoop richten tot hun comptoir te Gent, alwaar de betalingen moeten gedaan worden, of ten comptoire te Molendorp, onder de directie van H. J. Coveliers ³³⁾.

Jean- Charles Coveliers, geboren op 7.7.1771, zoon van Henri, is de laatste directeur waarover we ingelicht zijn. In september 1803 werd hij nog maire van Bredene. Op 18.12.1803 pleegde hij zelfmoord door verdrinking nadat zijn echtgenote op 8.10.1803 overleden was bij de geboorte van hun eerste kindje ³⁴⁾.

In de volkstelling van 1815 wonen te Oostende nog enkele scieurs de long en ouvriers scieurs. Bredene was een landbouwersgemeente geworden met enkele vissers en werklieden doch zonder directeurs, zagers of bedienden.

De vereffening

De liquidatie van de compagnie heeft het voorwerp uitgemaakt van een gerechtelijke procedure, die in 1818 werd ingeleid te Gent door Frans De Bal, een der directeurs en enkele aandeelhouders tegen de griffier Charles Van Doorne, teneinde neerlegging der rekeningen en ontbinding van de compagnie te bekomen. Dit werd bevolen bij scheidsrechterlijk vonnis dd. 5.1.1820 dat echter wegens procedurefout vernietigd werd door het beroepshof op 28.4.1820.

Zonder de einduitslag af te wachten werd op 27.8.1820 een algemene vergadering gehouden, waarop 160 aandelen vertegenwoordigd waren. Men stelde er vast dat de vennootschap reeds meerdere jaren niet meer bedrijvig was en besliste over te gaan tot de vereffening.

Het eindarrest van het Cour Supérieure te Brussel dd. 7.12.1820 verklaart de compagnie ontbonden en beveelt de teruggave aan Van Doorne van de registers die geconsigneerd waren ter griffie.

In uitvoering van dit arrest nodigde de heer Van Doorne de aandeelhouders op 27 maart uit in zijn woonst, Wapenplein te Gent ³⁵⁾. Aldaar werd beslist een commissaris ter vereffening te vragen aan de Handelsrechtbank, welke taak bij vonnis dd. 7.6.1821 opgedragen wordt aan Jean Bruynswyck.

Door een vonnis dd. 11.6.1823 van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent werd een einde gesteld aan de wrijvingen met de commissarissen die door de aandeelhouders op 22.2. en 27.3.1821 waren aangesteld. Gedrukte tendentieuze aantijgingen waren reeds aan de aandeelhouders toegestuurd. Bij dit vonnis werd de verkoop bevolen van het bezit van de compagnie. Twee vereffenaars worden aangesteld: oud-notaris Facon, die weigert, en notaris de Vinck uit Gent.

De Compagnie bezat ook zaagmolens te Antwerpen. De verkoping van deze goederen te Antwerpen ging door op 26.8 en 16.9. 1823. Notarissen Podor uit Antwerpen en De Vinck uit Gent verkochten in vijf loten de vijf zaagmolens staande langs de Schelde en tegen de weg naar Austruweel : het Hinneken, den Uyl, den Haen, den Grooten-Nieuwen-Zaeg-Molen en den Jongen Jan. Bij de eerste koop was gevoegd het Huys der directie, onvergeld bewoond door de boekhouder De Coninck en nog een driewoonst, waarvan twee huizen bewoond waren door zagers en het derde als bergplaats voor de molens werd gebruikt. Er was te Antwerpen in 1823 derhalve zeker nog enige bedrijvigheid.

De verkopeningen te Oostende gingen door op 2.9 en 23.9.1823 voor notarissen Belpaire uit Oostende en de Vinck uit Gent. Er waren in totaal 39 kopen, waaronder het huis der directie, de grote smidse met vier blaasbalken en twee vijlbanken, enkele huizen waaronder driewoonsten (in de westkant van de driewoonst, koop acht,

woonde de pastoor), houtlogiën, vette weiden en ook een huis in de Albertstraat en een magazijn in de Chistinastraat te Oostende.

Slechts vijf zaagmolens werden er als dusdanig verkocht: de Hoge Molen (koop 2), de Veirmolen (koop 7) en de Eerste, Tweede en Derde Achtkantige Molen (kopen 9, 10 en 11). Daarnaast worden nog negen "karkassen" verkocht: de hofstede met drie karkassen (eerste koop), een huis met twee karkassen (twaalfde koop), een huis en twee versleten karkassen (vijftiende koop) en een huis met schuur en stallingen; nog een driewoonst ook plus nog een tweewoonst, een houtlogie en twee slechte karkassen (alles de zestiende koop). Hetzij in totaal veertien molens of wat er van overbleef ³⁶⁾. Er zijn er dus drie verdwenen tussen het jaar XIII (1805) en 1823.

Ongetwijfeld zullen burgers gekocht hebben als speculanten.

Te noteren is zo het optreden van een Brugs zakenman: André Verpoorten die een achtkant koopt (koop 10) en twee karkassen (koop 12). Reeds op 6.10.1823 werden de vier karkassen van kopen 15 en 16 verkocht met last van afbraak en weerom koopt Verpoorten ³⁷⁾ er twee van. Hij wilde er onmiddellijk kwijt: op 2.1.1824 stelt hij de houtlogie te koop, zes huisjes, een schone achtkantige zaagmolen "konnende werken met eene kleine reparatie ook dienen met de nodige veranderingen voor olie, graan en gort" met last hem weg te halen binnen de drie maanden, en ook het geraamte van een zaagmolen "kunnend dienen tot het opstellen van alle slach van molens". Zij werden niet toegewezen doch op te merken valt dat op het geraamte geboden werd door Karel De Weerd, molenmaker.

De gelijktijdige verkoop van 14 zware molengeraamten in 1823 liet geen herkenbare sporen na. Ofwel was het molentype onbruikbaar ofwel waren de karkassen door jarenlange verwaarlozing verweerd? Wij kunnen geen enkele molen aanwijzen die van Slykens voortkwam. De geraamten zullen bij andere timmerwerken zijn benut. De eerste achtkant, nog met wickenkruis, werd verkocht aan Charles Bogaert, aannemer van openbare werken te Brugge.

Het is duidelijk dat het houtzagen te Oostende een voorbijgegangene bedrijvigheid was.

De twee jongst- opgerichte molens waren de Hoge Molen en de Veermolen, die nog niet getekend waren op het plan van 1757. De Hoge Molen werd verkocht aan een hard zakenman van terplaatse: Jacobus Montagnie, bierbrouwer en molenaar te Slykens aan de Oostzijde van de vaart. Na het overlijden van J. Ch. Coveliers tekende Montagnie een tijdje de akten als adjoint-maire ³⁸⁾. De andere kopers die vermeld zijn in de minuten van notaris Belpaire zijn voor ons nog onbekenden.

Op 16.4.1824 bevestigt notaris de Vinck aan de aandeelhouders dat de uitbetaling van 250 gulden per aandeel zal gedaan worden, mits inlevering van de deelbewijzen in zijn comptoir Gewad 16 te Gent. De betaling zal gedaan worden door de

heer Van Bosterhout, stadsontvanger te Gent, daartoe aangeduid in het vonnis van 11.6.182.

De ganse onderneming werd aldus opgedoekt 74 jaar na haar stichting. Charles Van Doorne was intussen overleden als laatste lid van een familie die zolang de compagnie bestond het griffierschap en andere functie had waargenomen. Bij de vereffening trad op Isabelle Van Doorne, Douairière Charles D'Haenens te Brussel, die de procedure beëindigde als erfgenaam, evenwel onder voorrecht van inventaris.

De laatste molen te Slykens op het emplacement werd afgebroken in 1841³⁹⁾.

C. Devyt

Bijlage 1

John Smeaton bezoekt de Zaagmolens in 1755

De originele tekst van Smeatons Reisbeschrijving luidt als volgt « Near the Sluce of Ostend are lately Erected 15 Sawmills, being the property of a company at Ostend ; they were erected by the Heer Poules, a millwright from middleburg ; they were of 2 kinds, one that the whole machine turns round, the other the cap only.

I see one of each sort, being informed that the rest were exactly like them : these I found perfectly agreeable to the drafts in the Dutch mill Book, both inside and out. They were very well framed and putt together, but seemed to work with a good deal of friction, not being abied to move in a light wind : the sails were about 31 feet by 8 broad ; the points of the sails are sprung forward and the leading Boards have a good deal of weather as well at the point as above.

This I found to be universally the construction all over Holland, & everywhere in the Dutch territory; the sail Cloths are also everywhere made of strong ship sailcloth, and used white till they begin to grow thin ; and they are painted rad, brown, or yellow, according to the fancy of the miller; and it is very common in holland to see the mills going with 2 white clots ans 2 coulered cloths ; which looks whimsical enough “.

- John Smeaton's Diary of his Journey to the Low Countries 1755 from the original M.S. in the Library of Trinity House, London. Printed for the Newcomen Society, 1938, p. 12. - (A. Ronse, De Windmolens, vermeldt de naam Smeaton zonder meer in zijn bibliografie, blz. 176).

Bijlage II

Uit het Rapport van Molard in 1809

Na een technische beschrijving van de achtkant en enkele beschouwingen over een reis van M. Leturc in Nederland vervolgt de auteur: « Il faut donc que l'introduction des Arts mécaniques, de ceux dont les produits alimentent le commerce et qui font la richesse du pays qui les cultive avec succès, soit bien difficile, puisqu'une machine aussi simple que celle qui sert à débiter les bois n'a pu être connue en France avant la révolution. Il n'y avoit que le moulin à planches de La Fère, construit par Belidor pour le service de l'arsenal. Il ne vaut pas la peine de parler des autres qui se trouvent près de Strasbourg, dans le Mont-Blanc, au Puy-de-Dôme, etc. Leur construction vicieuse prouve qu'on n'avoit nulle idée de ceux de Hollande. Il n'est pas question ici de ceux qui sont mûs par l'eau.

La négligence de l'ancien Gouvernement à cet égard est inconcevable. La France, trop favorisée de la nature, se croit assez riche de ses productions ; elle abandonne sans regrets aux étrangers le soin d'en tirer parti. C'est ainsi que les Hollandais, dont le sol ne produit que des pâturages et de la tourbe, se sont mis en possession de nous fournir tout ce que est nécessaire à nos manufactures et à nos constructions les plus simples.

Au commencement de la révolution, on sentit l'utilité qu'on pourroit retirer des moulins à planches. N'ayant pas d'artiste qui pût conduire des travaux de cette nature, on jugea à propos d'amener des moulins tout faits de la Belgique, dont nous étions maîtres. En conséquence, un commissaire fut chargé par le Gouvernement d'en choisir trois parmi ceux qui sont placés près l'écluse de Slykens, à Ostende, et de les faire transporter en France.

L'un des trois fut laissé à Dunkerque, où il est en pleine activité depuis long-temps ; un autre fut conduit au Havre et n'a pas été monté, on ne sait pourquoi. Le troisième fut établi à Lorient et de suite mis en activité. La marine en a tiré parti jusqu'en l'an IX, époque à laquelle le feu y prit par la négligence ou la maladresse de ceux qui étoient chargés de le diriger. Un jour d'orage, le frein ne put suffire pour l'arrêter ; la vitesse se multiplia ; le frottement devint assez considérable pour enflammer le bois ; dans un instant le moulin fut réduit en cendres. Si l'on avoit eu soin de le désorienter, on en auroit été quitte pour les volans. Ce qu'il y a de certain, c'est qu'en Hollande on ne cite pas un exemple d'un pareil accident ».

C.P. Molard, "Mémoire sur les moulins à planches de la Hollande », Bulletin de la Société d'Encouragement pour l'Industrie Nationale, présenté en l'an X à M. Chaptal, alors Ministre de l'Intérieur, par M.C.P. Molard, administrateur du Conservatoire des Arts et Métiers, Bulletin de la Société d'Encouragement pour l'Industrie Nationale, VIII (Paris, 1809), blz. 165-172.

Molard blijkt goed op de hoogte van de mogelijkheid om met kruien de schadelijke gevolgen van storm en brand te voorkomen. Hij vergist zich echter wanneer hij meent dat deze schade in de Nederlanden onbekend was, het kwam integendeel ook veelvuldig voor. Op het emplacement te Slykens brandde een molen af in de nacht tussen 3 en 4 april 1777. Geen andere oorzaak wordt opgegeven zodat de brand, omstreeks 11 uren, vermoedelijk ontstond bij nachtmalen (Bowens, o.c., blz. 153)

Nota. - Aanvulling.

Uit een balans "Staet Explicatif der positie van de Societeyt", opgesteld voor de liquidatie blijkt dat de Compagnie geen schepen meer bezat doch dat te Oostende en te Gent nog een belangrijke voorraad hout in magazijn was. Te Antwerpen blijkt dat er nog bedrijvigheid was want er moesten nog rekeningen en lonen uitbetaald worden.

De compagnie was ook nog in onderhandelingen met de Franse staat want onder de "Goede creancen" komt in deze balans onder n° 15 voor de "pretentie ten laste van het fransch Gouvernement voorskommende van 't overnemen twee molens huizen etc volgens presye waert f 33023.14.0 gereduceert door de liquidatie generael tot parys op 10400.0.0." Men verwachtte dus nog betaling van het saldo door de "maîtres" doch integendeel niet van het nieuw bewind onder 16° staat immers als "dienende alhier voor Memorie" de "pretentie tot laste van dees Gouvernement in Liquidatie voortskommende over fournissement van houtwaeren der constructie hospitaelen tot Gend in 1794 bedraegende volgens ingegeven Borderaux F 7411.11.6.Ds. ...

VOETNOTEN:

1. RA Gent, Kaarten en Plannen, nr. 162 "Plan van het Fort en 't Sas Slyckens, ghemaekt ten jaere 1675, nederghesoncken 13 Augusti 1752"-De legende vermeldt onder w : "Zaeghmolens naer 't fort ghedraeyt, 12 7bre 1752, ter presentie van Prins Carel".
2. J. Bowens, Nauwkeurige Beschryving der Oude en Beroemde Zeestad Oostende, 1792, II, blz. 127 en 149. J. N. Pasquini, Histoire de la Ville d'Ostende et du Port, 1842, blz. 249-250. A. Viaene, Bijdragen... In Mededelingen Bisdome..., nr. 9, blz. 13.
3. J. Bowens, o.c., II, blz. 153.
4. H. Van Houte, Histoire économique de la Belgique á la fin de l'ancien régime, 1920, blz. 161-169-536.
5. RA Brugge, Parochieregisters Bredene 26.4.1755 bij de geboorte van oanne dochter van Nikolaas Van Dick uit Reist in Pruisen en Helena Haramens uit Zierikzee was peter dominus philippus franciscus Mannens van Joanna dochter

van Nikolaas Van Dick uit Reist in Pruisen en Helena peter met vertegenwoordiging bij de doop van Maria Terreyn op 21.9.1755 en Maria Theresia Vandenberge op 28.11.1755, beiden dochters van werknemers bij de zaagmolen,

6. H. Van Houtte, o.c., blz. 543,
7. F. Polderdijk, De Houtzaagmolens bij Nieuwland 1722-1902. Bijdrage tot de geschiedenis der Houtzaag- industrie in Zeeland, in Archief, uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, 1936 blz. 50-106 - blz. 68.
8. SB Oostende, B. 6978.
9. Hij was op 31.7.1755 te Bredene peter bij de geboorte van een zoon van een werknemer, Reynier Pieters ex Vrieslandia.
10. A. Ronse, De Windmolens, blz. 117.
11. RA Brugge, Kaarten en Plannen, 461.
12. J. Bowens, a.c., blz. 127.
13. Huisarchief Ronse te Gistel « Hantbouck van huysen erfven Landen Cheinsen renten hem en syne huysvrouwe Roosa Tomboy competerende in den jaere 1771... blz. 59. De grootboeken die aan dit Hantbouck voorafgaan, en waarnaar hij verwijst, zijn niet bewaard. Over J. B. Liebaert en het leen Hof van Knokke, zie Coornaert, Knokke en het Zwin, blz. 328.
14. F. Mars, Zaandam Houtstad, 1957, blz. 8.
15. P. Boorsma, Duizend Zaanse Molens, 1950. Enkel wordt blz. 99 vermeld dat de verkoop van de Gekroonde Vischkorf in 1751 om naar Riga te vervoeren niet toegestaan werd door de Staten Generaal. Als kopers traden daarbij op de Amsterdamse kooplieden Paulus en Abraham Pelt.
16. RA Brugge, Parochieregisters Bredene: 25 febr. 1765 coram me infrascripto et cornelio joanne lievens et marco antonio Liebaert tamquam festibus abjuravit haeresim anabaptistorum mennonistorum Ba et professionem fidei fecit Cornelius jurianus Pauwels, quem de consilio et consensu vigilantissimi domini pastoris in breedene rebaptizavi sub conditione suscipiente eum de sacro fonte cornelio joanne Lievens quod attestor hac 25 februarii 1765 signatum erat frater gregorius et Rethy Capucinus indignus. Erat supradictus pauwels constructor primus molendinorum ad ligna secanda et ab anno circiter 1750 hic in molendorp parte meae parochiae habitans aetatis circiter 60 annorum. Die decima septima mensis julii (1772) sepultus est in cimeterio versus occasum officio medio Cornelius jurianus Pauwels, primus constructor molendinorum ad ligna secanda, prius haereticus at in hac parochia sub conditione bapti-

satus die 25 februarii 1765 - obiit 15 mensis julii aetatis circiter 76 annorum. 6 jan. 1767 obiit dominus Cornelius joannes Lievens, aet. circ. quinquaginta - magister aqueductus in Slyckens ac director molendinorum.

- 17 Brief F. Mars 12.6.1962: " Misschien kunnen we aantonen, dat er molens te Oostende zijn gebouwd die oorspronkelijk te Zaandam gestaan hebben. Cornelis Pauwels of Paulusse komt aan de Zaan voor, maar we moeten over meer gegevens beschikken om vast te stellen dat we met dezelfde persoon te doen hebben "

P. Boorsma, o.c., blz. 275 vermeldt meerdere leden van de familie Poulus en Poulusz, waaronder een Cornelis Poulusz ± 1650, blz. 86 en een Pauwels Cornelisz in 1600, blz. 203.
- 18 Zie Bijlage 1.
- 19 Polderdijk, o.c., blz. 68.
- 20 Slechts voor een bepaalde periode is het onderzoek gemakkelijk omdat pastoor Pottevin vanaf juli 1755 de tewerkstelling soms vermeldt. Zo zijn te noteren: met de vermelding ex operantibus ad molendina : 31.7.1755, geboorte kind van Renierus Pieters ex Vrieslandia en Isabella Storme van O.L.V. Brugge - 19.8.1755 doop van Anna Folckers uit Vlissingen, 71 jaar en haar dochter Cornelia 30 jaar, echtgenote van Cristiaan Vincke - 21.9.1755 doop kind van Michiel Terreyn en Judoca Defraeye, beiden uit Oostende - 28.11.1755 doop van kind van Frans Vandenberghe en Thereisia Dhooghe beiden uit Wachtebeke - 21.1. 1756 doop kind van Pieter Carchon " ex dainvil au force " en Elisabeth Fournier uit Luneville - 27.4.1756 doop kind van Germanus Roeyerme "ex lille de france " en Catharine Folque uit Gent - 10.7.1755 doop kind van J. B. Asmous en M. Spriet.
- 21 Gepubliceerd in R. Eeckhout, Zoeklicht op Bredene, 1968, blz. 100.
22. A. Ronse, o.c., blz. 117.
23. In 1754 gebruikte hij voor het eerst gietijzeren assen en wielen in wind- en watermolens. In 1759 zal hij de Royal Society's Copley medal krijgen voor zijn studie " An Experimental Enquiry Concerning the Natural Powers of Wind and Water to Turn Mills ". (Encyclopedia Britannica 1971, Vol. 20, blz. 684 V° Smeaton). Daarenboven gaf hij meer bepaald lezing op 31 mei 1759 " On the Construction and Effects of Windmill sails " voor de Royal Society of London, gepubliceerd in The Philosophical Transactions van deze instelling, volume LI.
24. A. Verbouwe, Iconografie van het Arr. Oostende, blz. 11. - Buiten de tekeningen van Fr. Bossuet bezitten we slechts schematische voorstellingen.
25. Zie Bijlage II

26. Nouvelle biographie générale... publiée... sous la direction de M. le Dr. Hoefer, XXXV (Paris, 1865) en Biographie universelle (Michaud) ancienne et moderne, XXVIII, Molard noemt in zijn verhandeling " M. leturc, qui a voyagé en Hollande " (blz. 168).
27. J.S. Buckland: A report on Dutch Saw Mills in 1801-2. In voorlezing verspreid doch niet opgenomen in Transactions Third symposium van The International Molinological Society, Netherlands, May 1973.
28. Molard, o.c., blz. 169 - zie tekst in Bijlage II.
29. Molard, ib., blz. 169: " Il existoit en l'an X vingt-quatre moulins à planches près l'écluse de Slykens, mais tous ont besoin de réparation ».
30. J'ai l'honneur de vous informer qu'il y a en tout dix sept moulins à scier qui existent en cette commune dont il y en a trois qui sont actuellement en activité. Je vous dois observer parmi le sus dit nombre il y en a trois dont il n'existe que l'extérieur de sorte que la mécanique est enlevé et un petit qui ne sert qu'à scier de petites lattes ».
31. Annuaire du département de la Lys pour l'an XIII, blz. 354. In een algemeen overzicht der nijverheidsmolens in het département wordt opgemerkt : " les moulins pour l'huile et le tabac, te tan ou au foulage des étoffes ne cessent presque jamais de travailler. Il n'est pas ainsi de ceux à scier. La guerre maritime, ayant rendu très difficile, pour ne pas dire impossible, l'arrivage des bois du Nord, le bel établissement de Slyckens est en ce moment à peu près dans l'inactivité : ce vaste atelier privé des matières premières, languit sans travail, et doit déperir. Cet établissement cependant occupait un grand nombre de bras, et fournissait à un prix avantageux, les bois dont la menuiserie avait besoin ".
32. RA Brugge, Kaarten en Plannen, 462.
33. Gepubliceerd in C. Devyt, Westvlaamse Windmolens, 1966, blz. 33.
34. R. Eeckhout, Zoeklicht op Bredene, 1968, blz. 165.
35. Verslag Van Doorne op de vergadering van 27.3.1821: " Malgré les circonstances malheureuses qui ont pesées sur notre pays depuis 1793, qui ont enlevé à la Compagnie des sommes considérables par les réquisitions de bois, l'anéantissement de notre commerce extérieur, les paiements en assignats, et d'autres pertes majeures, les levées de fonds ont été successivement reboursées, des dividendes ont été réparties aux Actionnaires, et la Compagnie se trouve à sa liquidation avec un actif très-remarquable et presque point de dettes ».

36. De teksten laten toe tien dezer molens te situeren op de kaart van 1757. Dit zouden dan zijn de vijf paltrokken 1, 5, 8 (koop 1) 46 en 48 (koop 15). Daarnaast de vijf achtkanten 21 (koop 9) 23 (koop 10) 26 (koop 11) 33 en 35 (koop 12). De koop 16 kunnen we niet vereenzelvigen. Veel besluiten mogen uit deze vergelijking niet getrokken worden want in deze lange tussentijd werden molens vervangen.
37. De zeepzieder Verpoorten was eigenaar van de watermolen bij de Ezelpoort, gebouwd in 1769 door Sebastiaan Swynsdauw, een oliemolen waarbij in 1835 een stoommachine wordt vermeld. Over deze molen zie ook A. Schouteet, Handschrift F. Allaert, blz. 35.
38. Montagnie verstrekte in 1806 een hypotheeklening aan molenaar Lamote te Brugge (akte notaris Rosseel dd. 30.3.1806 op de Schellemolen ter Kruisvest en dd. 12.10.1806 op een tweewoonst, kad. F8, nr. 76 en 77 - nu Peterseliestraat). Montagnie verkocht op 25.4.1810 zijn molen te Slykens aan molenaar Jan De Wulf die vermeld staat op het plan van 1811. Er was overeengekomen dat de verkoper geen nieuwe molen zou mogen oprichten doch dit was niet vermeld in de akte. Montagnie bouwde onmiddellijk een nieuwe stenen korenmolen met 3 koppel stenen, reden waarom De Wulf zich bekloeg bij de prefectuur (RA Brugge, Leiedep., 2918). Hij kreeg de steun van de maire te Bredene N. Kempynck die attesteerde dat de 2 korenmolens voldoende waren voor de gemeente en dat hem geen vraag was gedaan om een derde te bouwen (29.3.1811). Montagnie beweerde dat het een oliemolen zou worden maar de maalstenen had hij reeds doen komen. J.B. De Wulf werd in 1824 failliet verklaard, zijn molen werd op 18.5.1824 verkocht. De molen van Montagnie werd verkocht in 1836 (Gazette van Brugge, 1.11.1833 en 30.3.1836).
39. Pasquini, o.c., blz. 250 en De Flou, s.v. Molendorp.

C Devyt

DEZE BIJDRAGE OVER DE ZAAGMOLENS WERD OVERGENOMEN UIT BIEKORF, JAARGANG 1974 MET DE SCHRIFTELIJKE TOELATING VAN DE AUTEUR.

STAF VERSLUYS

Sportman Staf Versluys, geboren op 01 januari 1929 als zoon van een schrijnwerker, bouwde op 17-jarige leeftijd zelf zijn eigen boot. Hij kwam in het camping- restaurantwezen terecht en startte in 1968, als scheepstimmerman en jachtbouwer, een eigen werf. Een greep uit zijn palmares leert ons dat hij internationale bekendheid verwierf als zeiler:

- * 1974: Eerste in de "Round Britain" race met de Tyfoon V
- * 1975: Eerste in de solo-race Falmouth -Azoren -Falmouth met de Tyfoon V.
- * 1976: Veertiende in de solo-transat Ostar, Plymouth (GB) – Newport (VS) met de Tyfoon V.
- * 1980: Twaalfde in de transat Ostar, Plymouth (GB) – Newport (VS) met de Tyfoon VI
- * 1981-82: Winnaar in de D-klasse in de Whitbread around the World- race met de Crocky (ex Tyfoon VI).
- * 1985-86: Winnaar in de D-klasse in de Whitbread around the World- race met de Rucanor- Tristar.

Als uitstekend zeeman kreeg hij tweemaal de prijs van "Outstanding Seamanship". Naast verscheidene andere onderscheidingen, werd hem in 1986 te Oostende het "Gulden Spoor" toegekend en hij is tevens ereburger van de gemeente Bredene en in 1977 kreeg hij de "Zilveren Tent van de Heemkring Ter Cuere.

Staf overleed te Gent op 26 augustus 1995 na een motorongeval. Tijdens zijn leven was reeds sprake van de oprichting van een museum rond Staf Versluys.

Na zijn overlijden hebben enkele politici geijverd voor de oprichting van dat museum in de (reeds afgebroken) lokalen van het voormalig politiebureau.

Ter herinnering aan Staf drukken we hier graag het interview af dat hij had met Martin Dejonghe voor het radioprogramma: "Zijn er nog vragen...?" van Radio 2, omroep Limburg.

Jean- Marie Cuypers.

M. Onze gast van vandaag komt uit Bredene bij Oostende. Het water en de zee impressioneerden hem van kleinsaf al dermate, dat ie zich al gauw beter op zee begon te voelen dan aan land. Uiterlijk ziet ie er zeer rustig uit, maar innerlijk uitermate gedreven, in de zeilerij, wereldberoemd als wereldzeilkoerser, fastnetracer en whitbread-runner. Tot twaalf uur kan u hem dan ook vragen stellen over alles wat met de zee en het zeilen te maken heeft en de man die hier zit is uiteraard Staf Versluys. Staf Versluys hartelijk welkom.

Dag Staf, goede morgen.

S. Goede morgen Martin.

M. Staf zeg ik het goed, rasecht kind van de zee, klopt dat?

S. Ik denk van wel, ik ben geboren in Bredene op een paar honderd meters van het strand, eigenlijk van de kust en ik ben opgegroeid tussen het vissersleven en de aannemers eigenlijk. De familie van mijn vader waren aannemers, gauw mijn grootvader, en mijn grootvader van moederskant waren vissers. Mijn nonkels waren vissers en ik zat eigenlijk meer op de boot van mijn grootvader wanneer hij thuis was in Blankenberge. Want eigenlijk 't zijn Oostendenaars maar voor de oorlog 14, zijn ze uitgeweken naar Blankenberge.

M. Ja, ik kan 't bijna niet geloven Staf, maar je bent geboren in 29, dat wil zeggen dat je 62 jaar bent.

S. Dat klopt ja.

M. Dat is bijna niet te geloven. Ik zie hier voor mij een frisse jonge knaap zitten van ik schat zo'n jaar of drie- vierenvijftig.

S. Je moet niet overdrijven Martin.

M. Je ziet er toch nog..., je voelt je ook nog goed.

S. Ik voel me nog heel goed ja, ik voel me goed in mijn vel eigenlijk.

M. Zelden ziek geweest ook, hé?

S. Ik ga u zeggen, wanneer ik klein was, tot mijn dertien veertien jaar, heb ik alle kinderziekten gehad en mijn grootmoeder zei Fluppe tegen mij, Fluppe. En dat is nu de bijnaam dat ik aan mijn echtgenote geef.

M. Flupke?

S. Fluppe, ja.

M. Ja. Je bent toch niet geboren op zee, eh Staf?

S. Dat niet, nee, nee, absoluut niet. Dat had er niets mee te zien eigenlijk.

- M. Was je ook een jongentje dat ging strandjuten, dat ging zoeken wat er allemaal was aangespoeld?
- S. Ik zat meer op het strand of dat ik op school zat eigenlijk, want ik ging van waar ik woonde door "t gat van den Astrid" zogezegd.
- M. Wat is dat "t gat van den Astrid"?
- S. Wel dat was den ingang van den Astrid, dat was een sanatorium van Gent voor kinderen, die in de zomer daar kwamen. Den Astrid, en vandaar ging ik also een 500, -600 meter langs 't strand en dan terug aan de duinen naar 't school eigenlijk. En het tegenovergestelde ook, altijd op 't strand.
- M. Ja. Zeg Staf, wanneer heb je zelf je eerste boot gebouwd?
- S. Ik ben eigenlijk zeer vroeg begonnen, na de oorlog, direct na de oorlog. In 45 had ik reeds 'n kajak gebouwd voor 2 man, in zeildoek. En wanneer ik dan 17 jaar was heb ik, wel ja een jaar nadien eigenlijk, een snippe gebouwd. Dat was een zwaar bootje van een 4 meter 75. Met mijn drinkgeld, ik werkte dan bij mijn vader in de schrijnwerkerij, kreeg ik 100 frank drinkgeld, enfin, mijn zaterdag, gauw mijn zondag eigenlijk... 100 frank. Maar ik verzamelde veel oud ijzer, ja van de oorlog en koper, en met dat geld kon ik planken en koperen vijzen kopen om dat bootje te maken.
- M. Ja. Was die boot, voor jou, was dat altijd een middel om weg te geraken? Weg, weg, weg van huis?
- S. Wel nee, toen op dit ogenblik nog niet eigenlijk, mijn eigen betrachting was te varen eigenlijk. Ik wilde...ik wilde absoluut mijn beroep maken op zee en door mijn grootvader die visser was kon dat niet. Hij zei tegen mijn moeder, tegen zijn dochter, dat dat geen beroep was voor zijn kleinzoon eigenlijk en eh, omdat die mensen in hun leven eigenlijk een zwaar leven hebben gehad. 't Is nog wel zwaar maar dan was 't nog veel erger eigenlijk.
- M. Ja. Was het een middel om aan sport te kunnen doen?
- S. Ik heb altijd aan sport gedaan, in de zin van atletiek, lopen. Ik had een neef, Jef Brisse, die nog kampioen geweest is van de beide Vlaanderen in de 800 en 400 meter. Zodus, ik liep iedere avond met hem zo een tweedriehonderd meter als training. Maar ik heb nooit geen competitie gedaan, altijd maar getraind zo, als looper.
- M. Zeg Staf, en de kans gekregen om in het leger te zeilen?
- S. Dat is eigenlijk zeer moeilijk verlopen. Het was heel moeilijk om bij de zeemacht te geraken en door relaties van mijn vader en mijn grootvader ben ik toch bij de zeemacht geraakt. En ik moet zeggen, we waren met 6 van de kust die in 49 bij de zeemacht waren. En dan was het eigenlijk, ja, nu gaan we d'er een keer invliegen en ga ik een keer een beetje op zee varen. Maar dat was eigenlijk een grote mislukking.

M. Heb je de kans niet gekregen?

S. Ja, heel op 't laatste, maar ik heb eigenlijk maar eenmaal op zee geweest en dat was van Oostende naar Rotterdam. 't Was al.

M. Hoe lang is dat varen?

S. Och, dat was, wanneer je bedenkt, een goeie dag varen eigenlijk.

M. Bart Kaëll, zeil je voor het eerst dan bega je een flater, zingt ie. Is dat zo Staf?

S. Dat is juist, ja dat klopt.

M. Wat kan je zo allemaal misdoen op een zeilboot?

S. Wel, je bent soms een beetje overmoedig, en ik had een omgebouwde lifeboat met een motor in uiteraard, een hulpmotor, een dieseltje. En ik vertrok heel alleen uit de RYCO, dat is heel al achter in de haven van Oostende, op de baan van Oostende – Blankenberge en opkruisen zo, naar buiten. Ik zeggen, ja, ik zal dat wel leren En ik geraakte tussen de zeemacht, tussen schepen van de zeemacht en hun landvasten en ik geraakte daar niet meer weg eigenlijk, dat was wel eh...

M. Hoe is de reactie dan, als je duidelijk een fout maakt, van de anderen?

S. Belachelijk eigenlijk, ze lachen met u eh. Mijn eerste serieuze zeilboot was een omgebouwde draak, een draak is een type boot voor drie man eigenlijk, een boot van 9 meter, maar een open. Eigenlijk een raceboot. En ik had dat aangekocht van een Oostendenaar. Ik heb daar meer dan een jaar aan gewerkt om hem terug in orde te brengen en ik noemde hem **Tyfoon**. Ik vond dat een mooie naam Tyfoon, zo een uitdaging, ge weet tyfonen zijn orkanen in de Chinese zee, en mijn eerste wedstrijd dat ik ermee deed, met die Tyfoon, er was nogal veel wind, scheurde ik mijn grootzeil omdat dat nog altijd het oude zeil was dat ik mee aangekocht had. En wanneer ik met dat gescheurde zeil Oostende binnenkwam, stonden daar "yachtmen", gaan we zeggen, dat waren toen de elite, me uit te lachen. Zeggen: "Tiens Tyfoon met een ... dat was nog maar windkracht 5" en 'k had reeds een gescheurd zeil, dat zijn maar kleine anekdoten.

M. Ja, je bent wereldberoemd geworden, heb je daarnet gezegd, als racer. Eigenlijk jou eerste internationale wedstrijd, dat was in '74 "Around Britain", hoe kwam je daarin? Hoe doe je nu eigenlijk mee aan een wedstrijd? Je schrijft je in natuurlijk, maar aan welke kwalificaties moet je voldoen?

S. Wel eh, dat zat eigenlijk al jaren in mijn hoofd en ik ben, ik heb 17 jaar bij mijn vader in de schrijnwerkerij gewerkt en dan achteraf heb ik het zomerverblijf van mijn ouders overgenomen. Daarna was 't dan nog 9 jaar café – frituur – restaurant, zo eh, dat was dan een frituur eigenlijk. Dat zijn

nu allemaal restaurants eigenlijk. Maar dat lag me eigenblijk niet, euh, 'k heb daar een beetje geld verdiend, eigenlijk goed voor mijn brood. Maar dat lag mij niet en in 1968 had ik mijn eigen bedrijf....eigenlijk hetgeen mijn hobby was, aan boten werken. Ik had er reeds van mijn 17 jaar aan gewerkt, aan boten ombouwen, en mijn eigen bedrijf, dat is een jachtwerf. Maar dat zat al jaren in mijn hoofd om toch een keer een grote tocht te doen of zoiets. Een haal over de Noord Atlantic. Maar ik moest dan ook kennis hebben van de zeevaart eigenlijk eh, en ook astronomische navigatie. En in 70 ben ik naar de visserij Bauwens gegaan, en de directeur dat was meneer Boers. Gezegd: kijk ik zou graag een keer de Atlantic overvaren. Maar ik ben al x jaar uit school, ik had maar de lagere school gedaan. Je gaat moeten een beetje geduld met me hebben en ik heb een jaar en een half daar avondschool gevolgd eigenlijk. Voor navigatie en al hetgeen die erbij hoort, reglementen... En dan heb ik mij ingeschreven met een vriend, hier van ... Fred Schulp, hier uit Limburg. En we hebben ons laten inschrijven in Plymouth, om "Round Britain" te doen. Zomaar, er waren daar geen kwalificaties nodig, toen op dit ogenblik nog. En ja, we zaten daar lijk kleine kinderen, kleine Vlaminkjes eigenlijk daar. Niemand keek daar naar ons, we waren een beetje gefrustreerd want dat hadden we wel, frustraties, dat was enorm

M. Minderwaardigheidscomplex?

S. Ja, ja, dat klopt eigenlijk. Maar innerlijk, innerlijk we zeggen we gaan er toch een keer invliegen, ja. En Fred was eigenlijk een levende computer, eigenlijk dat... je was ie bij de landmacht, hij zat bij de geleide raketten in... hier in België en achteraf in Duitsland. En we vulden elkaar heel goed aan, hij deed de navigatie, 't was naar perfectie, en ik het zeilen. Maar ja, met twee man dat is wacht op, drie uur op drie uur af, en in Corkhaven waren we vijfde. Dat was de eerste etappe naar Corkhaven, waren we vijfde. En, we hadden afgesproken, om diegene die eten maakte, de andere waste de schotels af eigenlijk. Maar ik was daar zo iemand, alles in een pot, aardappelen en vlees en groenten, alles in een pot. Daarmee, Fred had niet veel af te wassen. Maar Fred was iets anders, alzo rijst met een sausje, en alles, alles vuil maken, en dat waren eigenlijk onze eerste kleine discussies aan boord. En we zeggen Fred dat kan niet meer zijn we gaan dat veranderen, diegene die eten maakt wast af eigenlijk. En achteraf naar de Hebriden, naar Bara in de Hebriden, dat waren we daar nog altijd vijfde en naar de Shetlands, Lerwick. En daar waren we reeds derde en dan begonnen ze toch wel eens een keer naar ons te kijken. Als ja, die Belgen, tiens, ze doen dat nog niet slecht. En dan van Lerwick, de Shetlands, naar Lowestoft, daar waren we reeds tweede en diegene die voor ons was, was Michael Birch, die nog altijd op trimarans vaart in Frankrijk, die eigenlijk een beroepszeiler is geworden, dan was hij ook eigenlijk een amateur. En

we hebben enorm slecht weer gehad in deze wedstrijd, maar van Lowestoft naar Plymouth hebben we ook in Dover Street enorm slecht weer gehad. En wij zijn onder de Engelse kust gebleven, opkruisen, zo langs de Engelse kust. En Michael Birch is naar de Franse kust..... een optie genomen naar de Franse kust, die eigenlijk achteraf bekeken een slechte optie was. En wanneer we toegekomen zijn in Plymouth, 's morgens om vier uur, hebben we tweemaal de aankomstlijn gepasseerd, want we waren niet zeker waar dat die boei lag. En we zeggen: we gaan er nog 'n keer der over gaan, ze gaan ons dan wel gezien hebben. En in de morgen, mister Foster, dat was de secretaris van de jachtclub, Commonwealth jachtclub in Plymouth, zij kwamen.... zegt hij: "Gustaf you are first". Daar waren we de eerste in de kleine divisie van onder de 35 voet eigenlijk.

M. Ja. Begonnen ze dan al wat te praten? De mensen tegen jullie?

S. Ja, ja, dat euh... dat gaat wel al een beetje want eigenlijk een Engelsman is wel zeer sportief, pas op eh. 't Zijn ook chauvinisten, een beetje lijk de Fransen, maar op een beleefde manier eigenlijk. Maar dan begonnen ze toch te spreken tegen ons.

M. Hoeveel miles had je dan gedaan?

S. 2100 en zoveel mijl, we hadden 23 dagen en enkele uren gevaren.

M. Hoeveel is een zeemijl?

S. 1852 meter.

M. Je weet het nog goed uit de cursus eh Staf?

S. Ja, ja dat zijn dingen dat je niet vergeet eigenlijk.

M. Staf, in '75 ben je de eerste keer solo gegaan. Was dat een reactie van ik wil alleen zijn? Want je had in '74 toch met die computerman de tocht gedaan, wou je alleen zijn? Nee?

S. Nee, nee, dat was allemaal geprogrammeerd dat, dat daarin, om toch een keer in solo een wedstrijd te doen en daarom in België deed ik alle kleine wedstrijden mee voor de kust. Breskens en al, en in 75 dan Falmouth – Azoren en terug, dat is ongeveer 1200 zeemijlen en dan een 1200 terug. Maar daar kenden ze me reeds omdat we in de Whitbread, enfin de Round Britain race, hadden gewonnen, en voor de Engelsen was ik reeds een gevaarlijke concurrent. De Fransen minder, omdat ze me daar minder kenden, maar er zaten er toch namen in lijk Michel Malinovski, Rigidel, Palard, en die mensen, die Fransen hadden allemaal speciale boten laten bouwen op 38 voet, want de maximum was 38 voet.

M. Een voet, 30 cm eh?

S. Ja, ongeveer 30 punt nul vijf. En ik zat met een 35 voet nog altijd, een 35; maar voor ik vertrok had ik griep, en ik kreeg van een vriend dokter

antibiotica, een paardenmiddel om daar rap vanaf te zijn, maar de 2de dag, ik had nog een paar pillen genomen en al was dat gelijk gepasseerd, ik heb dat niet meer genomen maar ik ben hervallen, hervallen op zee. En dat is het ergste dat ik in solo heb meegemaakt, dat is ziek zijn, griep hebben op zee. Ik heb daar dan twee nachten en een dag niets anders gedronken dan thee, ik had nog wel die pillen aan boord maar ik durfde dat niet meer nemen. Eigenlijk ik ben geen pillen-marchand en ik heb dan 2 nachten en 2 dagen... en 1 dag thee citroen, met veel citroen en suiker gedronken en ik ben daar doorgekomen, ben daar doorgekomen. Ik was een leeuw. Achteraf, en omdat ik dacht dat ik eigenlijk veel tijd verloren had, er was ... 't was wel een weer dat we praktisch altijd maar ... licht weer, maar op spinaker eh, voor de wind of dwarse wind en dat was zo twee, drie, vier uren op spinaker en dan de spinaker af, dan de genuas uitgeboomd en dan een uur gaan slapen of een uur en half gaan slapen. Dan terug weer de spinaker op en wanneer ik dan toegekomen ben, 's morgens vroeg, ik geloof dat 't rond twee uur dertig in de morgen was, in Punta del Gada, lagen er daar maar vier boten eigenlijk, die vier Franse, enfin, lagen daar, enfin twee trimaranentjes en twee monohulls, dat zijn enkele rompen. En dat verwonderde me en daar was ik reeds tweede in handicap. En dan zag je de strijd tussen de Fransen en de Engelsen, en de Engelsen zeiden tegen mij: "Gustaaf, ge moet zien dat ge hier wint tegen de Fransen", allé tegen Pallard. En in dat gaan eigenlijk, was ik zo zonder stress, verstaat u? Maar in 't teruggaan had ik enorm stress, ik moest dat dan terug weer waarmaken, en 't was opkruisen naar Falmouth, eh. En ja, ik was daar weer de vijfde, dat we zeggen, juist achter die grotere boten, enfin, die toch drie voet groter waren. En ik heb dan nog moeten, toch een tiental uren wachten, omdat Pallard binnen die tien uren moest binnen zijn, omdat hij een kleinere boot had dan ik. En ik had gewonnen, gewonnen.

M. Scheelt dat nu zoveel Staf, die drie voet?

S. Ja, ja dat is in handicap eh, dat is de IOR, dat is handicap, en ja het is eigenlijk veel beter dat u al dezelfde boten, hebt, maar dat het boot voor boot is, den eersten wint, de tweeden wint, want voor een leek is dat wel moeilijk met die handicaps. Enfin, ik had dan gewonnen en het mooiste in dit geval was een Engelse concurrent, dat was een tandarts, die op een bierkaartje geschreven had: "You are to strong for me, well done!" Ik heb dat nog altijd. Ik vond dat 't mooiste dat ik van deze wedstrijd heb overgehouden

M. Je hebt veel successen geboekt eigenlijk, maar een beetje te nederig hé, Staf, je bent een Flandriain, je blijft een Flandriain, je pakt ook niet uit met je overwinningen.

- S. Wel, op dit ogenblik was ik niet gekend en ik had er eigenlijk geen behoefte aan en ik ... het was met mijn eigen middelen, ik heb geen sponsor. Ik sloot mijn atelier, verdiende geen geld, maar ik deed iets dat ik graag deed, ik vond dat dat wel het voornaamste was. Ik had wel enkele goede vrienden, die mee achter kwamen, maar dat euh...
- M. Is de zeilerij duur, Staf?
- S. De zeilerij is enorm duur geworden... eigenlijk voor jonge mensen. Ik ben tevreden dat ik ouder ben, dat ik daar de kans heb gehad met heel weinig kapitaal eh, als liefhebber. Want ik ben toch liefhebber gebleven, spijs dat ik veel wedstrijden heb gedaan; maar nu is het heel moeilijk voor een jonge zeiler om aan de bak te komen want 't is praktisch niet meer te betalen.
- M. Ja, als je nu een grote wedstrijd, enfin de grootste wedstrijd is de Whitbread Race Round the World ook eigenlijk, als je daar nu wil aan meedoen, heb je daar enig idee van hoeveel dat kost?
- S. Wel, ik ga nu nog niet spreken van maxis, de maxis dat zijn 70 voet ratings, dat zijn boten tussen 21 en 24 meter, dat zijn budgetten van 250, 300, 350 miljoen, enkel het budget voor heel de wedstrijd te doen. Maar dat begint reeds twee jaar voordat de wedstrijd begint, het bouwen van de boot, het in orde brengen van de boot, de bemanning. Maar de kleine boten zijn der uitgeweerd uit de wedstrijden en nu zijn ze tot de conclusie gekomen dat ze een bijklasse, een 60 voeter hebben in de Whitbread. Nu van de volgende in 1993 gaan er maar 2 type boten meer zijn, de maxis en de 60 voeter. Wel een budget voor een 60 voeter zal toch nog altijd tussen de 120 en de 150 miljoen belopen. En ik zie dat moeilijk zitten hier in België ... euh voor de firma, om zulk budget te doen eigenlijk, dat kan maar
- M. Zou zeilen dan toch het voorrecht van de rijken zijn, Staf?
- S. Euh ... stilletjes aan komt dat terug van over 50 jaar eigenlijk, ik denk dat, want als een gewone man, voor te gaan zeilen, wordt 't als maar moeilijker. In de zin wanneer je wedstrijden doet, wanneer het juist voor toervaren is gaat dat nog, kan dat eigenlijk, maar voor wedstrijden te doen wordt 't altijd maar moeilijker en moeilijker.
- M. Ja, de zeilerij was in ons land, tot voor een aantal jaren toch, in de handen van zeg maar de Franstalige bourgeoisie.
- S. Ja, dat was altijd zo, de rijken en de bourgeoisie, euh, dat waren de Franssprekende Vlamingen eigenlijk. En de jachtclubs aan de kust, dat was allemaal Franstalig. De statuten waren in het Frans, de algemene vergaderingen waren in het Frans. Ik heb dat allemaal meegemaakt maar dat is al wel vervlaamst, dat is wel vervlaamst. Daar is er nu voor 't ogenblik veel minder problemen mee.

- M. Heb je daar zelf nooit moeite mee gehad? Dat men u geconfronteerd heeft met dat Frans? En dat men je aanzag als inderdaad die Flandriain die der eigenlijk niet bij hoorde?
- S. In 't begin ja, in het begin heb ik daar euh ... wel problemen mee gehad, dat ze je een beetje belachelijk maken.
- M. Kan je daar een voorbeeld van geven?
- S. Euh een voorbeeld ... ik had een vriend, Henri Demeire, en die is advocaat in Bredene en die was in de RYCO secretaris eigenblijk en hij heeft me daar eigenlijk geïnteresseerd in de RYCO. Maar ja, dat was dan allemaal Franstalig en er waren daar toch bepaalde leden, die zeiden, welk crapuul heb je nu daar binnen gebracht.
- M. Wat smijten ze hier binnen?
- S. Ja, echt waar eigenlijk. Ik was daar met een oude lifeboat, eigenlijk gauw, en dat doet pijn eigenlijk, dat doet pijn dat je toch in je eigen streek zo behandeld wordt. Je werd behandeld lijk de zwarten nu eh, dat is een beetje euh ... op 't zelfde niveau, maar dat is allemaal veranderd.
- M. Je hebt toch wel bewezen dat je meer kon, dan alleen maar dat bootje daar binnen sleuren eh?
- S. Euh, toch wel, want ik denk dat dat altijd voor mij een stimulans is geweest. Wanneer ik kritiek kreeg, soms artikels, niet zoveel, maar toch aan de Franstalige kant, dan beet ik nog meer op mijn tanden.
- M. Staf, in 76 ben je voor de eerste keer de grote oceaan overgestoken naar Amerika toe, hoelang heb je daarop gevaren?
- S. Bijna 30 dagen.
- M. Een maand?
- S. Ja, 29 dagen en 21 uur en enkele minuten ja.
- M. Was je alleen?
- S. Het was alleen ja, ja, mocht geen pets ook aan boot hebben, mocht geen lievelingsdiertjes ook hebben aan boord, 't was verboden.
- M. Mag je dat niet meenemen?
- S. Je mag dat niet meenemen.
- M. Ook geen klein, klein diertje?
- S. Wel, er waren Engelsen die zeiden: we gaan een "kobbe" en een "wesp" of zoiets en al, in een "sulferdoosje"...
- M. In een luciferdoosje?
- S. Ja.

M. Om toch iets aan boord te hebben om tegen te praten?

S. Ja.

M. Was je goed verzekerd?

S. Ik was niet verzekerd, ik had er geen geld voor, dat was nog altijd mijn eigen kapitaal en ...

M. Had je geen verzekering?

S. Ik had geen verzekering, nee. Ik had juist burgerlijke verantwoordelijkheid in geval dat ik een fout maak en dat er anderen ... schade is op andere boten. Maar ik vond dat eigenlijk al niet zo erg eigenlijk. Ik had vertrouwen in mijn eigen, allé ja, ik heb altijd eigenlijk overgelopen van zelfvertrouwen. Ik had altijd gedacht: een ander overkomt dat, maar mij overkomt dat nooit eigenlijk. Het is misschien overmoedig zijn, ik weet het niet.

M. Hoe reageerde jou echtgenote?

S. Euh, op dit ogenblik ging dat nog niet zo gemakkelijk thuis eigenlijk. Ik vertrok zonder geld te verdienen, 'k moest mijn atelier sluiten, mijn vrouw was alleen, 't was een beetje ... dat was eigenlijk al een wedstrijd in een wedstrijd dat 'k tegen mijn echtgenote moest doen. Maar achteraf is dat wel verbeterd.

M. Ja, ze is enorm geboeid door wat je doet, ze is daar enorm mee bezig.

S. Ja, ze leeft daar mee mee. 'k Heb haar nadien daar altijd mee betrokken, en achteraf heeft ze wel gezien dat het niet ging, enfin zonder dat, en ze heeft me dan gediend eigenlijk.

M. Je hebt een zoon Staf, maar de zee is aan hem niet onmiddellijk besteed, eh?

S. Nee, ik heb hem een paar keer mee genomen zo, ook op zee, wanneer hij 10, 12 jaar was, maar het zat er niet in en 'k heb niet aangedrongen.

M. Je zegt in 76 voor de eerste keer naar Amerika, de hoeveelste ben je daar geëindigd?

S. Ik was 14de op 125 deelnemers en ik moet wel zeggen de eerste veertien dagen hebben we slecht weer gehad en bijna de helft zijn uitgevallen: mastbreuk, terug gekomen, andere problemen, andere problemen... en je gaat er mee lachen, maar ik vond dat dat normaal was op de Noord-Atlantic, zo dat slecht weer. En ik had geen radio, enfin, ik had wel een kleine radiotelefoon, maar dat ging maar een 10mijl. Wanneer ik een cargo aan de horizon zag, kon ik daarmee in contact komen, ik heb er juist geteld drie tegen gekomen, maar ik vond dat normaal. En ik had mijn koers uitgezet, zo ongeveer tot op een bepaald punt aan de graanbanks, de

grootcirkellijn, en ik probeerde altijd maar die lijn te volgen, en overstag te gaan om de beste boord te nemen, want u weet, opkruisen tegen de ...

M. Daar versta ik dus niets van.

S. Opkruisen: u kunt niet rechtstreeks tegen de wind opgaan, daarmee u hebt een ... 'k zal nu zeggen, een 30, 35 graden dat je aan de wind kunt varen, tegen de wind op. Zodus, je gaat altijd maar in zigzag, 't is tegen wind op. En wanneer ik de beste boord heb, ging ik overstag en alzo vaarde ik, en ik vond dat allemaal normaal. Ik ben platgesmeten geweest op zee met een windkracht 10, enfin kom, ik heb wel een beetje down gezeten dan, maar ... misschien enkele minuten. De elektriciteit was uitgevallen, enfin, water in de boot, want 't achterste van de boot was altijd open, grootzeil gescheurd, 'k ben dan naar het zuiden gegaan, heb mijn tracé-zeil opgeplaatst, dat is een stormgrootzeil, 't was ook de eerste maal dat ik dat deed en ik heb maar beginnen naaien eh. Heel de rest van de nacht, en in de voormiddag, om mijn grootzeil te naaien, want het belangrijkste was de wedstrijd eigenlijk en ...

M. Je bent een harde, je moet dat zijn om dat soort werk te doen eh?

S. Euh, ik denk, je moet mentaal sterk zijn want in solo is wel je moraal ... je moet ... je mag niet ten onder gaan daaraan. Mentaal moet je wel sterk zijn.

M. Staf, als je dan 29 dagen op zee bent, praat je dan tegen jezelf?

S. Och ja, en luid ook, en vloeken en zingen. Wanneer je bijvoorbeeld dat de wind begint te veranderen, ja, dan zeggen: Voila Staf, 't is 't moment, we gaan moeten beginnen verminderen van zeil. En alzo ben je dan. Je gaat dan naar 't voordek, je verandert van genua, van voorzeil, ... je verandert van voorzeilen en wanneer er dan iets hapert, dat het val hapert in de mast, en dan vloeken, maar allemaal luid. Ik denk dat dat je een beetje ontspant eigenlijk.

M. Ja, en zie je veel ... naast die drie cargo's die je gezien hebt, wat zie je nog allemaal.

S. Ah vissen, je leeft daar mee met de natuur eigenlijk. 'k heb geen dolfijnen gezien in de Noordelijke Atlantic maar ik heb toch bijna een hele dag naast drie walvissen gevaren en ik moet eerlijk bekennen dat was vreemd voor mij. Dat is ... ik had daar al over gelezen dat het gevaarlijk was, en die walvissen vaarden zo ... enfin, zwommen zo een 50 ... 100 meter naast mijn boot, 'k was toch niet op mijn gemak.

M. Hoe kunnen ze gevaarlijk zijn? Als je ze wekt bijvoorbeeld?

S. Wel, wanneer je op een walvis vaart eigenlijk, in de nacht, dat kan wanneer ze rusten, dan ja, ze verdedigen zich en dan kan dat gevaarlijk zijn.

M. Maar je hebt daar geen last van gehad, nee?

S. Ik heb er geen last van gehad, nee.

M. In 80 ben je de tweede keer de oceaan overgestoken en dat heb je iets vlugger gedaan.

S. Ja, de boot was ook ietsjes groter, 'k had dan al een beetje meer ervaring, euh ... 'k heb wel ongeveer dezelfde koers gevaren, maar we hadden een ander weertype. 'k Heb daar toch een 8 dagen dragende wind gehad, dragende wind dat is met de wind mee, en ik heb dat dan in 21 dagen gedaan, daar was ik 12de op 89.

M. Staf, is nu het ergste voor een zeiler stil vallen?

S. Voor mij toch, licht weer of in een gat vallen. In een gat vallen, dat is een plaats waar er geen wind is. Ewel, dat is het ergste dat ik kan overkomen, misschien iemand anders ook, maar andere zeilers zijn misschien rustiger en gaan gaan slapen, omdat ze zeggen: we gaan een paar uur daarvan slapen. Ik ben hypernervuus wanneer euh ... weinig wind of geen wind is.

M. En wat doe je dan?

S. Och ik ... 't ene zeil achter 't ander optrekken en alles proberen. En een "sajettedraadje" aan de verstaging binden om toch een vleugje wind te proberen op te pikken. Maar dar lukt niet en dat zijn dan uren dat je bezig bent, dat je ... eigenlijk je zou je eigen verongelukken.

M. Ja, en je kunt niet naar huis bellen?

S. Nee, absoluut niet, maar daar heb je ook geen behoefte aan.

M. Heb je daar echt geen behoefte aan?

S. Ik heb van in 't begin, wanneer ik solo vaarde, al hetgeen dat ik achterliet uit mijn geest verbannen eigenlijk, of je gaat daaraan kapot eigenlijk, aan familie en ...

M. Staf, mag ik even inpikken omdat we een brief hebben gekregen van Aurel Lannoo, St. Joris bij Beernem. En die schrijft het volgende: "Ik lig op kamer 103 1ste verdieping van het kliniek Instituut Moderne in Gent, ik ben gezond van hart" schrijft ie, "doch ik ben opgenomen wegens een weerbarstige voet. Om mijn gedachten af te leiden denk ik vaak aan mijn vrouw, mijn konijnen en mijn duiven. Mijn vraag luidt nu: had Staf dat precies ook als ie weg was, dat ie altijd aan huis dacht? En een bijkomende vraag: werkt heimwee niet belastend?" omdat we daar nu toch over praten.

S. Nee, ik heb er nooit aan gedacht eigenlijk, aan de familie, want wanneer u teveel aan uw werk denkt, aan uw zoon, aan uw vrouw, euh, dat werkt belastend op u en dat is niet goed wanneer je toch in wedstrijd zeilt. Euh, ik heb dat altijd verbannen, 't enigste die telde was de wedstrijd en achteraf

komt dat wel terug wanneer je aangekomen bent. Maar het was de wedstrijd die van mij primeerde, de uitslag. En ook proberen geen tegenslag te hebben, in de zin dat je mast breekt. U moet risico's nemen, 't zijn berekende risico's, maar wanneer de mast afgaat is ook de wedstrijd verloren, en dat was wel belangrijk.

M. Dikwijls heimwee gehad?

S. Euh nee, dat is eigenaardig, maar dat had ik eigenlijk nooit, eigenlijk heimwee. Ik leefde zo tussen de natuur, tussen de vissen, tussen de vogels, en ik had nog wel 'n keer een beetje tijd wanneer het prachtig weer was en zo, dat ik aan het stuur zat te genieten, rustig, enfin kom, rustig in de zin wanneer het mooi weer was, en heimwee heb ik eigenlijk niet gehad.

M. Ja, maar Kan mij toch wel voorstellen Staf, als je ergens op zee zit, het is koud, je kleren zijn klam, je ziet het echt niet meer zitten, dat je toch wel eens verwacht van jezelf, dat je toch denkt aan thuis, 't is warm, 't is daar beter, in die stijl ook een beetje.

S. Wel in deze tijd, toen ik deze wedstrijden deed, onze boten waren eigenlijk nog een beetje afgebouwd van binnen, het was een beetje huiselijk, en ik stond daarop eigenlijk, dat het een beetje huiselijk was. En ik had een paar petroleumlampen, en in de nacht of 's avonds, dat brandde wanneer ik naar beneden ging. 't Was eigenlijk gezellig, 'k voelde mij eigenlijk thuis. Die nattigheid moet je erbij nemen eigenlijk.

M. Doe je dan foto's mee van je huisgenoten?

S. Euh nee, nee, niets, daar allemaal niets van. Het enige wat ik deed wanneer ik zo een beetje ... kom in de put zitten, omdat het niet goed vooruit ging, dat was naar beneden gaan in de keuken en een goede maaltijd maken. Allemaal in een pot, dat weet je, dat heb ik reeds gezegd, en wanneer ik goed gegeten had, dan had ik ook nog een soort vanille, die koude vanillechocolade die je maakte. En ik deed dat altijd met een liter melk in een grote kom. En achteraf zei ik, 'k ga de helft opeten, maar 't gebeurde dat ik heel de pot uit at.

M. En dan voelde je, je goed?

S. En ik voelde me dan terug weer gelukkig, weer goed. 't Was dan terug weer volop herbeginnen.

M. Staf, der zijn al wat vragen binnen. Vorige week, zegt René Van Uden uit Oostende, zijn er twee boten in de problemen geraakt bij windkracht 11, wat denk je nu daarover?

S. Wel, in de eerste plaats, wanneer het windkracht 11 is, raad ik toch niemand aan om buiten te varen. En wanneer je dan nog veel ervaring hebt en wanneer je een goede boot hebt, ik zou dat nog niet kunnen aannemen.

Maar ik denk dat er daar wel een beoordelingsfout gemaakt geweest is bij deze mensen. Want U mag niet vergeten: de Noordzee is een heel gevaarlijke zee met ondiepten en banken. En ik weet niet waar dat is gebeurd, maar ik ... wel de veronderstelling dat; dat moet ... dat die mensen op een bank met brekers hebben geconfronteerd geweest, en dat ze niet vastgebonden waren of vastgehecht met hun veiligheidsgordel in de cockpit en uit de boot gekatapulteerd zijn.

M. Ja, bindt jij jezelf altijd vast, Staf.

S. Nee, maar ik stond er toch altijd op dat de bemanning hun vasthechte in de cockpit en aan het stuur. Omdat dat altijd verrassing is voor op het voordek te gaan, in de Whitbread, of in andere wedstrijden. De bemanning kon los zo naar het voordek gaan, waren ze ter plaatse, aan de mast of aan het voorstag, dan pikten ze toch altijd vast.

M. Waarom is dat nu zo gevaarlijk?

S. Wanneer er een golf opkomt of een breker, wordt de boot soms omgeslagen, op zijn zijde geslagen, dat komt ... in een fractie van een seconde is dat eigenlijk, en dat is een verrassing en ze worden over boord gesmeten, en dat is hetgene die nu gebeurt is.

M. Je hebt zo een wedstrijd meegemaakt, het was de Fastnet-race in 79, waar toch wel een aantal ongevallen te betreuren vielen.

S. Ja, dat was weer iets speciaals. De Fastnet is gekend, of te wel heel licht weer, of te wel zwaar weer. En ik moet zeggen, in de late avond van de BBC4 hadden we het weerbericht ontvangen dat er toch een goeie 8 ... 9 op komst was, en 't was al veel wind. Maar dat 't nog ging verergeren en we zeggen 8 .. 9 dat is wel erg met een bootje zoals ik had, maar je was dan brandnieuw. 't Was de eerste grote wedstrijd dat ik deed met mijn TYFOON VI en we waren met een 10-tal mensen aan boord, gauw jonge mensen, en we waren nog ongeveer 15 mijl van de Fastnet, maar heel onder de Ierse kust. En we hadden reeds 2 peilingen genomen op 2 verschillende lichtplaatsen op de kust van Ierland. En dan werd het gevaarlijk en dat wist ik, ik wist wanneer je te dicht bij de Ierse kust, enfin tegen de rotsachtige kust komt, de zeeën gaan tegen de kust en komt terug, dat verwekt eigenlijk bergen, bergen golven.

M. Hoe hoog zijn die golven?

S. Het is moeilijk te schatten, maar zeker 10, 12 meter waren die golven, maar het waren eigenlijk muren die op je afkwamen. We zijn daar plat op het water gesmeten geweest op het ogenblik dat we bezig waren met het voorzeil naar beneden te doen om een kleiner zeil te zetten en ook om het grootzeil te reven ook, te verminderen. En dan had ik bijna iemand van de bemanning, Dominiek, die bijna overboord was. En we zeggen, kijk, we

moeten hier weg van de kust, we zijn gedraaid en we zijn terug in zee gegaan.

- M. Kan je die boot nog houden Staf, als je aan 't sturen bent?
- S. Toch wel, op een ogenblik hebben we ... we hadden dan het grootzeil gans naar beneden gedaan, en we zaten daar dan met een working-jeep, een heel kleine fok, nog geen stormfok, van enkele vierkante meter, een 10-tal vierkante meters, met dwarse wind. En ik had me dan, eigenlijk voor de eerste maal ook, vastgelegd met een van de schoten, tussen de twee winches, met mijn rug naar de zee toe. En de wind kwam van dwars, en we liepen nog veel te rap en we zijn dan terug weer plat op dat water gesmeten geweest, met de mast in 't water, en dan hebben we ... zijn twee vrienden, Fred en Jacques op dek gekomen, iedereen zat beneden, en we hebben ook die fok afgedaan en op blote mast, juist de gewone mast in deze wind, met dwarswind, liepen we nog altijd vijf knopen, dat is toch ... dat is enorm rap.
- M. Geraak je dan niet zelf gekwetst terwijl je aan het stuur bent om je ...
- S. Dat kan, dat kan, dat zijn mensen ... maar ik zat eigenlijk heel goed vast tussen deze touwen, tussen deze "schoren". Maar 's anderendaags had ik pijn in mijn lies en 't was blauw en zwart omdat ik die golf in mijn rug had gekregen. Had ik niet vastgelegd, was ik eigenlijk ook uit de boot gewipt.
- M. Als je nu bij zo'n weer in het water duikelt, dan geraak je daar niet meer uit?
- S. Euh, heel moeilijk, want de bemanning met de boot hebben ook problemen eigenlijk, en het was deze ... in die nacht enorm koud, het was in begin van Augustus, het was enorm koud. En eigenlijk, 't zijn dan veel mensen verdronken, 't zijn een 19-tal verdronken, maar ik denk dat de meeste helft verdronken zijn uit paniek, die de boot verlaten hebben.
- M. Ja, welk soort boot, dat vraagt meneer Vanbelleghem uit Knokke is best geschikt bij zwaar weer, zijn dit zware grote boten, of kan dat evengoed een lichte boot zijn, en wat zijn nu precies de voordelen van dat soort boot die u aanbeveelt voor zwaar weer?
- S. Wel, het is niet bepaald een hele zware boot of een grote boot die zeewaardig is. Een kleine boot is ... kan ook zeewaardig zijn, 't is wel de bemanning die belangrijk is, wat dat ze doen op zulke ogenblikken. Maar wanneer je van een lichte boot spreekt, nu de laatste nieuwe koersboten, die in epoxy en carbonfiber gemaakt zijn, raad ik toch niet aan om in zwaar weer te varen.
- M. Jij vaart liever met een klein bootje dan met een grote boot?

- S. Wel, mijn grootste boot was de Tyfoon VI, 44 voet, en dan ja de RUCANOR. Maar een kleine boot kan enorm heel aangenaam zijn. Je ziet wel een beetje meer af, maar het is wel de bemanning die toch wel een grote rol speelt in slecht weer.
- M. Welk is de zwaarste windkracht die je ooit hebt meegemaakt Staf?
- S. Windkracht 11 is de zwaarste en ik denk, ik denk het niet, ik ben er zeker van, de slechtste zee die ik heb meegemaakt in 79, is de Fastnet. Evenveel wind hebben we ook gehad in de 2 Whitbreads dat we hebben gedaan, maar dat was dan de open oceaan en dat zijn dan wel golven van 10 tot 15 meter, maar dat is hele lange golven die ... die toch een mijl en half ...
- M. Die rollen eigenlijk.
- S. Ja, ja, deining met een breker op top, maar het slechtste was toch wel de Fastnet
- M. Ben je dan nooit zeeziek geworden, Staf?
- S. In 't begin dat ik vaarde heb ik toch een paar jaren zeeziek geweest, maar dat is overgegaan. Ik at altijd maar brood met worst, vette worst eigenlijk, en dat kwam er altijd maar terug uit, en terug weer forceren om iets te eten. Maar 'k heb nooit geen pillen genomen voor zeeziekte, dat heb ik nooit genomen.
- M. Nee, je kan je daar niet tegen weren eh, tegen die ziekte.
- S. Och, wanneer je zeeziek bent: het mag allemaal vergaan, het schip mag vergaan, je trekt je dat al niet meer aan.
- M. Kan je allemaal niet meer schelen.
- S. Dat scheelt je niet meer, 't is ongelooflijk.
- M. Je handen worden lam ook?
- S. Alles, alles ja.
- M. 't Is vreemd. Ik heb hier nog een vraag van meneer Thansen uit De Pinte. Waar kan men zich laten inschrijven voor het volgen van een cursus zeilen op zee, Staf?
- S. Wel, in de eerste plaats heb je BLOSO die cursussen geeft in het zeilen, en wanneer je in ... lid bent van een jachtclub aan de kust, maar dat kan ook in het binnenland zijn, die geven ook cursussen om te leren zeilen.
- M. Filip Goethals uit Heule vraagt het volgende: ik ben gehandicapt aan de onderste ledematen, zegt ie, ik zou graag leren zeilen, is dat mogelijk met die handicap, zo ja, waar?
- S. Wel, euh, er is een project van een echtpaar die ... uit Antwerpen, die in Oostende liggen met hun boot voor gehandicapten, maar ik kan nu niet, nu

rechtstreeks de telefoonnummers geven, maar ik zal die mens een keer het telefoonnummer laten geworden.

M. Ik geef u 't telefoonnummer van Filip Goethals uit Heule en u belt hem dan even op met de nodige informatie.

S. Absoluut.

M. Dat is bij deze gebeurd. En dan kregen we ook nog een fax van Jan en Mieke Alleman – Verwerft, en die kent u denk ik, uit Oostende ook. En die vragen het volgende: wat is er nu gevaarlijker, alleen over de Atlantische Oceaan of meerijden met Staf op zijn motorfiets?

S. Ja, ik heb dat reeds vroeger gezegd, het is veel gevaarlijker op de baan of op de oceaan, op zee.

M. Ja, dat is wel juist. Ben je zo een motorfreak, Staf?

S. Wel, de laatste acht jaar rijd ik moto en ik vind dat dat wel een beetje naar het zeilen opgaat. U hebt de betrekkelijke vrijheid, u hebt de wind en ja, dat geeft een kick. En ik vind dat fijn.

M. Staf heeft tweemaal de prijs voor “outstanding seamanship” gekregen, na twee deelnames aan de Whitbread en dat was niet zomaar. Wanneer krijg je “outstanding seamanship” en wat is dat concreet, Staf?

S. Wel, ik eh ... In 89, wanneer we de Whitbread hebben gedaan met de Tyfoon VI, dat werd omgebouwd, omdat ik dan voor de eerste maal een serieuze sponsor had, dat was Crocky “patatte chips” van Veurne. En de naam werd dan CROCKY, en dat was een ... de tweede kleinste boot in deze wedstrijd, in die Whitbread Round the World race. En we waren 29 boten en ik ben daar uitgekomen, uit deze Whitbread, met de 15de plaats in handicap uiteraard. Want in werkelijkheid gaat dat niet tegen boten zoals de “Van Rietschoten”, met de “Flyer” van 21 meter. We waren nog altijd met dezelfde bemanning, er waren er geen afgestapt, ruzies zijn er altijd, discussies zijn er altijd.

M. Daar gaan we straks nog eens over praten.

S. Maar ik heb ook veel andere boten, die rond mij vaarden, lijk kleinere boten geholpen die problemen hebben gehad, lijk Bubblegum, de kleinste boot, die zijn roer heeft verloren aan Kaap Hoorn. Ook de Belgium, de 2de Belgische boot van Blondiau, die zijn mast heeft verloren onder Australië aan Hobart, en zodus met al deze feiten, heb ik het “outstanding seamanship” gekregen.

M. Ja, voor sportiviteit.

S. Sportiviteit, en ook als zeeman, dat ik met de boot geen problemen heb gehad.

- M. Ja, over de Whitbread gaan we uiteraard uitgebreid praten. Ik heb nog een plaat voor jou gereserveerd waarvan ik vermoed dat je ze graag hoort: Helen Shapiro, zegt jou dat iets?
- S. Dat was altijd een vrouw ... enfin, of een meisje, dat ik altijd graag gehoord heb.
- M. Queen for tonight, OK?
- S. Ja.
- M. Staf, we zijn inderdaad toe aan het grootste evenement, wat de zeezeilerij betreft, de Whitbread race eh. Hoelang bestaat die al? Enig idee van?
- S. Och, ik denk 81 moet de derde Whitbread geweest zijn, de derde. Zodus het is iedere vier jaar, dat is dan 77, dat is dan 73, ik geloof dat 't in 73 moet geweest zijn.
- M. Met welke boot ben je daar de eerste keer, in 83, naartoe gegaan?
- S. Met mijn eigen boot eh, Tyfoon VI.
- M. Had je geld genoeg om daar aan mee te doen?
- S. Wel, ik ben toevallig door de VVW in Antwerpen, Vlaamse Vereniging voor Watersport in Antwerpen in de Schelde, aan een sponsor geraakt. En dat was de Crocky, uiteraard patatte chips, en ik kreeg daar 2 miljoen voor.
- M. Ja.
- S. Mits nog een hele hoop kleine sponseringen, ook van de bank ...en uiteindelijk was dat eigenlijk een avontuur. Maar ik was daar nu eigenlijk ... ik had er eigenlijk nooit aan gedacht om dat te doen, omdat ik dat niet zag zitten op gebied van geld. Acht maand weg van huis, mijn zoon werkte dan reeds bij mij, daarmee, de werkplaats bleef toch draaien. Maar dat geld om zulke evenementen te doen, dat zag ik niet zitten. Maar met die toevallige sponsor ben ik dan toch aangekomen eigenlijk. En wanneer je bedenkt, met dat geld, dat er daaruit 480.000 BEF naar de verzekering ging. De bemanning moest verzekerd worden, het schip uiteraard, dan de voeding. Ik heb veel voeding gehad van firmas, een hele hoop eigenlijk. Kleine sponsors. Dan een hele stel nieuwe zeilen, een ander roer, ik had een rad geplaatst in plaats van een helmstok, omdat dat niet te doen was in zulke grote wedstrijden. En we zijn daar maar aan begonnen, met mijn vrienden eh, die met mij meevaarden. Spijtig genoeg waren er daar 2, Jacques en Dominiek die niet konden omdat ze ook in hun eigen zaak zaten, 't waren zelfstandigen.
- M. Met hoeveel mensen waren jullie dan vertrokken?
- S. We zijn vertrokken met zes.
- M. Met zes mensen?

- S. Met zes, ja.
- M. Hoeveel mannen? Hoeveel vrouwen?
- S. Euh, er was een vrouw bij, een schooljuffrouw, An Lippens, die reeds ook meevaarde, zoals Dominiek, in andere wedstrijden, in kleine wedstrijden.
- M. Staf, wat neem je mee van voedsel als ... je zegt daarnet acht maanden onderweg, hoeveel keer heb je vrouw gezien in die acht maanden?
- S. Ik heb mijn vrouw toch tweemaal gezien in die 8 maanden, dat ze achter gekomen was.
- M. Dat doet raar zeker Staf, als je je vrouw ziet na zo'n lange periode, moet je je weer voorstellen; ik ben Staf?
- S. Wel, 'k denk dat ... dat was geen probleem eigenlijk.
- M. Je hebt daar geen moeite mee?
- S. Nee, ik had daar geen moeite mee. Maar wanneer ik dat eten, die voeding, want mijn echtgenote had gezorgd voor de voeding, en wanneer ik al die voeding zag staan op de kade, ik zeg: dat is hier om zot te worden, dat kan hier allemaal niet aan boord, we gaan zinken.
- M. Wat had je allemaal mee?
- S. We hadden ten eerste ..., we wisten dat Portsmouth – Kaapstad, dat toch rond de vijftig dagen kon draaien, maar wanneer je tegenslag hebt of je mast breekt af, kan daar nog een dag of tien bij. Daarmee, ge moet rond de zestig dagen voeding kunnen aan boord hebben. We hadden ook veel drooggevroren voedsel aan boord. We hadden ... maar het voornaamste voedsel uit die tijd was dan nog altijd het gewone voedsel: een beetje aardappelen. We hadden een frigo-tje om acht dagen vers vlees aan boord te hebben, noem maar op. 400 eieren die in saladeolie gedrenkt waren en met dagbladpapier verpakt in kartonnen dozen.
- M. Om goed te bewaren?
- S. Om te bewaren. We hadden gerookte hespen mee die ook dubbel gefabriceerd, enfin, gedroogd waren, om door de evenaar te gaan. En een bol kaas, worst, spaghetti, rijst, veel rijst, ajuin, veel ajuin, look, dat zijn dingen die lang bewaren. En u weet dat ajuin heel goed is, dat dat ... voor de gezondheid eigenlijk. En conserven en een 400-tal flessen water en dan nog een 600 liter water in de tanks.
- M. 400 flessen water, zijn dat flessen van anderhalve liter?
- S. Ja, ja.
- M. Dat is 600 kilo.

- S. Maar dat zat allemaal zo laag mogelijk in de bakken, dat zal volgestouwd. Moet u wel zeggen, wanneer we bijna aan de evenaar waren, hadden we bijna geen water meer in de tanks eigenlijk. Maar nog wel water in de flessen. Maar wanneer je daar in de doldrums komt, dat is een streek waar ... of 't wel heb je geen wind, 't kan daar 1, 2 dagen zonder wind liggen, en dan krijg je een bui met veel wind. Veel wind in de zin van 5 – 6 beaufort, maar met enorm veel regen. En daar hebben we dan ons water opgepikt en onze tanks weer gevuld.
- M. Portsmouth – Kaapstad zei je daarnet, het langste traject inderdaad, hoelang heb je daarover gevaren?
- S. 49 dagen.
- M. 49 dagen?
- S. Ja, ja, en achteraf bekeken is dat heel rap gegaan eigenlijk. We waren met zes en we hadden drie wachten van twee man, daarmee de wacht deed drie uur, iedere wacht deed drie uur en de tweede en de derde wacht kon eigenlijk rusten en die twee man, die twee wachten, de ene stuurde en de andere die reefde de zeilen en omgekeerd. Ze losten elkaar af, daar waren ze vrij in om elkaar af te lossen in hun drie uur wacht. Maar wanneer er moest veranderd worden van zeil, of een spinaker op geplaatst of afgenomen, werden de andere vier ook op dek geroepen. En dat was wel moeilijk in het begin, want wanneer je daar een half uur of een uur in je kooi zat, moest je dan eruit om te werken. Maar dat heeft gewerkt.
- M. Staf, als je nu zolang met zes mensen aan boord zit, 49 dagen, op zo'n kleine oppervlakte, vreet je mekaar dan niet op?
- S. Wel, discussies zijn er altijd, maar u moet ook een afspraak maken voordien. Ik had ook een huishoudelijk reglement aan boord, zoals geen alcohol, dat was er niet.
- M. Geen pint, niks?
- S. Niks, niks, niks van drank. Water, koffie en thee. We hadden wel een fles of twee whisky aan boord, maar dat was voor medisch gezien en wanneer we toekwamen in een haven. En ook niet roken, er mocht niet gerookt worden aan boord.
- M. Ook niet aan dek?
- S. Nee, compleet niet. Ik ben geen roker en het was ook de enigste plaats dat ik kon zeggen: kijk asjeblief ...
- M. Schipper naast God ben je op dat moment.
- S. Zeker, zeker.
- M. Dat moet ook denk ik.

- S. En wanneer je goede afspraken hebt voordien, kun je dat wel aan.
- M.. Ik stel me toch voor, je kan goede afspraken maken met mensen die je goed en lang kent, maar soms in moeilijke, penibele situaties, komen er karaktertrekjes naar boven die je niet vermoed had.
- S. En daarom is het wel heel belangrijk dat zulke wedstrijd ... nu gebeurt dat met de Rucanor, wij hebben dat ook niet gedaan, maar het is wel belangrijk dat schepen die de Whitbread doen, dat ze een jaar aan een stuk met dezelfde bemanning varen, en de Atlantic over gaan en terug komen, om te zien. Karakterieel is heel belangrijk eigenlijk. Je kan een goeie zeiler zijn en een goed bemanningslid, maar dat je een rotkarakter hebt, dat je met niemand overeen komt.
- M. Je kan verschrikkelijk babbelen op momenten dat er moet gezwegen worden.
- S. Ja, dat ook, maar het slecht karakter en de profiteurs eigenlijk ... want ik vond dat altijd het ergste. Laten kastanjes uit 't vuur halen van een ander, ik vind dat altijd erg. Dat is het begin van ruzies onder de bemanning eigenlijk, dat is het begin van ruzies en dat moet je kunnen vermijden en dat hebben we nooit gedaan, maar enfin, 't is toch goed verlopen.
- M. En 1 vrouw tussen die mannen is dat goed gegaan?
- S. Dat was geen probleem, want ze kan goed haar mannetje staan, dat was eigenlijk geen probleem.
- M. Staf, wanneer is de slechtste wacht?
- S. De hondenwacht, drie tot zes, dat is de slechtste wacht.
- M. Van drie tot zes 's nachts?
- S. Ja, opkomende zon, koud en vermoeidheid, want dat speelt een rol en dat is de slechtste en moeilijkste wacht. Want weet u, in de Whitbread, u vaart alleen, u ziet geen concurrenten en u moet proberen de boot altijd op zijn maximale snelheid proberen te zeilen en dat vergt concentratie. En dat is het moeilijkste dat je kunt, weggaan in de nacht, en toch wel in de laatste wacht.
- M. Waren er eigenlijk faciliteiten voorzien om alle mensen hun intieme behoeften te laten doen, zonder dat de anderen er stonden op te kijken?
- S. Op de Crocky was dat geen probleem, maar op de Rucanor was dat een open boot, dat was al meer een raceboot, speciaal gebouwd ervoor, en dat is een open boot. Je slaapt daar, de eetplaats is daar, maar juist met een klein schot en daarnaast stond de WC, en ...
- M. Dus 't toilet naast de wastafel?

- S. Naast de tafel eigenlijk. Ja, dat was wel en ramp eigenlijk. Voor mij was dat een aanpassing, ik was dat niet gewoon, zo in commune leven, maar je went er wel aan. We hebben daar dan een zeiltje gespannen, maar wanneer je daar toevallig op de WC zat en er moest zeil veranderd worden, dat luik ging open, op 't voordek en 't viel een zeil door, de bemanning passeerde om dat zeil binnen te trekken. Je kon dan een beetje helpen wanneer je op de WC zat.
- M. Dus zeilen hijsen terwijl ...
- S. Ja, ja.
- M. Staf, ik denk ook, als je zo lang op zee bent, dat stress moet enorm beginnen te spelen. Je moet inderdaad de boot altijd op zijn max. proberen te houden, je zit daar met de druk van de relaties tussen de mensen, je hebt eigenlijk een enorme verantwoordelijkheid. Heb je daar veel last van?
- S. De laatste Whitbread, met de Rucanor, werd dat altijd maar meer en meer. Verantwoordelijk zijn als je jonger bent, je vindt ... enfin, je vindt dat allemaal normaal eigenlijk, maar die verantwoordelijkheid die je hebt voor je bemanning, het is niet te bedenken dat er daar een bemanningslid over boord valt en verdrinkt. En je moet over de radio zeggen: kijk, we hebben hier iemand verloren. Ik denk dat ik direct de wedstrijd stop. Ik zou dat niet meer over mijn hart kunnen krijgen om te zeggen: kijk ... enfin, ja, 't is een man minder, 't is een man lichter, we gaan doorvaren, ik zou dat niet kunnen ... ik zou dat niet kunnen. En de stress, de stress van de wedstrijd wordt te groot eigenlijk.
- M. En dat weinig slapen ook, daar moet je toch voor gemaakt zijn.
- S. Daar had ik geen problemen mee, dat uit mijn natuur gaan we zeggen, slaap ik reeds minder, enfin, weinig. En ik kan me heel goed aanpassen aan die ritme van drie uur op, drie uur af, dat is geen probleem.
- M. Ja, ik zou er last van hebben, vooral van die kleine ruimte, dat is, dat lijkt me toch niet zo leuk. Dat is een gewoonte waarschijnlijk?
- S. 't Is een gewoonte, je wordt er wel aan gewoon.
- M. Ja Staf, ook heel belangrijk, denk ik, bij een tocht van 49 dagen, zijn er voorzieningen voor als er iemand ziek wordt? Wat hebben jullie bij van medisch materiaal?
- S. Wel euh, in vele gevallen, in vele boten is 't er altijd een dokter mee, een zeilende dokter, die ook belangrijk is, want je kunt niet zomaar een dokter meenemen die niet kan zeilen. Dat gaat niet, want dat is hetzelfde van fotografen of cineasten die mee zijn. Dat zijn ook jongens die zeilen ... euh, maar wij hadden geen dokter aan boord. Maar An die had drie maand stage gevolgd in een hospitaal in Blankenberge om de eerste hulp aan

ongevallen, zodus zij kon wel iets van spalken van gebroken benen, of een arm of zoiets, dat was wel 't ergste, ook voor wonden te vermaken. We hadden ook morfine aan boord ... euh, pikuren eigenlijk, dat we zeggen, wanneer het te erg was. En ja dan, ja, medicijnen om diarree, bloedvergiftiging. Dat zijn wel de belangrijkste: vergiftigingen, bloed. En dan hadden we die whisky die we konden gebruiken lijk in de oude tijd eh.

M. Je had dan dus toch drank mee?

S. Wel die paar bottels, die paar flessen whisky, maar dat was eigenlijk in geval van nood eigenlijk. Je weet nooit dat we moesten iemand, 't is maar om te lachen, iets amputeren. Maar dat ging nu niet gebeuren en in de oude tijd deden ze dat ook, ze maakten ze dronken en al en een broek of een handdoek in hun mond en ze Ze sneden een been of een arm af.

M. Juist ja.

S. Maar zo erg was het niet.

M. Had je gips bij ook?

S. Dat hadden we ook ja, ja. Dat had ze allemaal geleerd in 't hospitaal.

M. Ja, wat kom je nu allemaal tegen onderweg, als je 49 dagen weg bent, boten uiteraard, maar ook dieren?

S. Eigenlijk weinig boten hebben we tegengekomen, weinig boten. Zelfs wanneer we van Portsmouth vertrokken zijn, langs Tenerife zo. Aan de evenaar heel weinig boten, maximaal vijf, een zestal. Maar veel vissen eigenlijk, ten eerste dolfijnen, enorm veel dolfijnen, bruinvissen.

M. Vriendelijke beesten, ja?

S. Och ja, absoluut ja. Bruinvissen dat we voor de oorlog nog als kind nog hebben gezien. Bruinvissen, bij ons in de Noordzee, dat je nu ook niet meer ziet. 'k Weet niet hoe dat dat komt. Vliegende vissen. 'k Had een vriend die zei: Staf, je moet een helm van een motorrijder meedoen, om de vliegende vissen die 's nachts tegen je kop kunnen vliegen. Maar het is waar hé.

M. Is dat waar?

S. 's Nachts, klets, boem, paf, vliegende vissen, we hebben er zo een keer een dertigtal gevonden op dek. Je had daar kleine en grote in en Ives heeft er een keer een paar klaargemaakt zo. Dat smaakt een beetje gelijk een haring zo.

M. Die dolfijnen, hoor je die 's nachts ook?

S. Wanneer je beneden in 't schip zit hoor je dat, dat heeft een speciaal signaal zo eh.

M. Sonar systeem?

S. Sonar systeem, ja. Ik vind het fijne vissen.

M. Lieve, waarschijnlijk?

S. Ja, en dan walvissen, ook orka's hebben we gezien.

M. Dat zijn nogal gevaarlijke.

S. Dat zijn ..., dat kan gevaarlijk zijn, wij hebben er geen problemen mee gehad.

M. Staf, ben je gewapend als je 49 dagen op zee bent?

S. Euh nee, ik heb eenmaal een geweer aan boord gehad, maar dat was dan in '76, wanneer ik solo was. En ik had een vriend in Blankenberge die zei: Staf, doe maar een geweer mee, je kan, als je je verveelt, je een beetje amuseren met te schieten op de meeuwen. Maar dat kun je niet opbrengen, dat gaat niet. Je bent één met de natuur eigenlijk, dat kun je niet, absoluut niet?

M. We waren aan de Whitbread race, eerst eens zeggen, hoe ben je geëindigd in '81, Staf?

S. Ik was 15de in handicap op 29 boten en ik was ook de enige kleine boot die ooit gefinisht is zonder problemen.

M. Je hebt nooit veel problemen gehad in heel je zeilcarrière?

S. Euh nee.

M. Ongevallen?

S. Nee, absoluut niet, het komt ook misschien wanneer ik in bepaalde omstandigheden, wanneer het gevaarlijk is, nooit ga slapen eigenlijk. In traffic-lines zoals in solo in traffic-lines, wanneer je met bemanning zijt is dat wat anders maar

M. Drukke verkeerslijnen?

S. Drukke verkeerslijnen, nooit gaan slapen, onder de kust komen, of mist, niet gaan slapen omdat ik beseftte dat het gevaarlijk kon zijn.

M. Ben je daar ooit eens door verrast geworden, door mist?

S. Euh, eigenlijk niet, eigenlijk niet, en ik heb veel in mist gevaren, in solo. Zo onder andere naar Newport Rhode Island, ginder aan de Amerikaanse kust, dat je daar ... , je hoort de motoren van de vissers, je ruikt de vis, allé dat je er dicht bij bent maar je ziet ze niet, je bent nog altijd toch op je weerhouden.

M. Welke signalen heb je, om je kenbaar te maken, de misthoorn?

- S. Ik had een radarreflector, en dat geeft een echo op de radar van deze mensen, maar het moet ook gezegd worden, ze moeten daarin kijken. En ik persoonlijk vind: mist is niet altijd gevaarlijk want iedereen kijkt in zijn radar op dat ogenblik, want ze zijn ook in gevaar. De grote schepen, de vissers, ze zijn ook in gevaar, daarmee ze kijken. Want het kan wel gebeuren dat een ..., op de oceaan, dat een cargo op automatische piloot staat en normaal zit er een officier en de roerganger op de brug, maar het kan ook gebeuren dat ze geen aandacht vestigen op de route eigenlijk, dat kan gevaarlijk zijn.
- M. Staf, hoe is de communicatie tussen zeelui onderling als jullie op zee zijn? Heb je veel contact met elkaar? Zijn de mensen altijd vriendelijk?
- S. Wel een 95 % is dat zo, 95 % is dat heel goed eigenlijk, maar ik met eerlijk bekennen, het is niet zo het geval hier in de Noordzee. Omdat er te veel jachtjes zijn en ze antwoorden niet. Maar op de oceaan heb je praktisch altijd contact, of 't moeten van die vreemde zijn, Panamezen of zoiets, of Grieken en Russen. Russen ga je nooit contact mee hebben.
- M. Zijn er mensen die je overal op de wereld terug vind en waar je contact blijft mee houden?
- S. O ja, ik heb een hele goeie herinnering, ten eerste aan Oostende radio en dan de radioamateurs. In 81 had ik met radioamateurs uit Antwerpen, André Debock en nog anderen, en langs de kust met René, Roland en Daniël. Dat waren radioamateurs waar ik iedere dag mee in contact was en dat is enorm plezant en ook goed eigenlijk.
- M. Je hebt ooit contact gehad ook met een jonge marconist.
- S. Ja, ja, dat was op een "petrel", dat was Daniël.
- M. Dat was een boot, de "petrel"?
- S. Ja, ja, een boorschip eigenlijk die voor Dakar lag. Wel ik heb heel de Whitbread in 81, met Daniël in contact geweest, met zijn collega Chris, dat was eigenlijk fantastisch.
- M. En achteraf nog gezien?
- S. Achteraf gezien. We zijn nog uitgenodigd geweest op het "Petrel", wanneer hij in Antwerpen lag want de Crocky, dat was hun boot eigenlijk, ze supporterden daarvoor.
- M. In 85 – 86, tweede keer Whitbread, hoe ben je daar geëindigd?
- S. We waren de eerste in onze divisie. Er waren vier schepen in onze divisie en we hadden daar wel twee serieuze kandidaten, de eerste waren de Zwitsers, met ook een 57 voet. Maar die mensen zijn in ruzie gekomen, in Kaapstad,. De bemanning, en 't zijn er daar de beste afgestapt en nadien is dat een beetje verwaterd met die Zwitsers. Maar de tweede waren de Equity

& Law, de Nederlandse boot die reeds twee jaar trainde, die goed getraind was, die Nederlanders. En die enorm hard marcheerde in licht weer. Ze hebben wel pech gehad in de eerste etappe dat ze een zaling hebben gebroken, en dat heeft hen de nek omgedaan, eigenlijk.

M. Ja, daar ben je dus voor geëindigd, voor die?

S. Ik ben ... ja, ik ben tweemaal tweede geweest en eenmaal eerste in de laatste etappe, ja.

M. Hoeveel scheelt dat dan, Staf? In tijd uitgedrukt.

S. Wel, wij in handicap moesten ... wij hadden een groter rating of Equity and Law had. Acht uur en twintig minuten moesten wij voor zijn om te kunnen winnen tegen Equity & Law.

M. Acht uur twintig minuten voor zijn om te kunnen winnen?

S. Om te kunnen winnen in handicap, ja.

M. En hoe ben je geëindigd?

S. Ik ben, in de laatste etappe, wanneer we uit Punte del Este vertrokken zijn ...

M. Dat is Uruguay?

S. Dat is Uruguay, ja, door de doldrums. En wanneer we zo op een, twee graden, twee – drie graden zuiderbreedte zaten, bijna tegen de evenaar, hadden we hele goeie positie. We zaten bijna op eerste over alles, maar dat heeft niet lang geduurd want in de doldrums hebben we toch bijna alles verloren. En Equity & Law zat zo een 15 à 20 mijl voor ons, boven ons en ook Fortuna Light, een Spanjaard. We hebben geluk gehad in die zin dat we veel wind hebben gehad, had het moeten licht weer zijn, we hadden het niet kunnen halen tegen Equity & Law, maar we hadden een noordoost wind, dat is van de Azoren. Ge ziet het zitten die hoge druk van de Azoren, met de noordoost wind, dat was hoog aan de wind, dat was tegenwind. Zo van een 30 – 35 graden en we hebben dat kunnen behouden tot tegen dat we onder de Azoren waren. We kwamen dan in de hoge druk van de Azoren, dat is een “ei” eh. We hebben daar nog mee gelachen met dat “ei” en moest er beslissing genomen worden en daar is het altijd moeilijk voor een schipper. Ik en Ives Deconinck bespraken dat ook, en die twee burgerlijk ingenieurs, en ik zeg, kijk, ik vind het beste om door de hoge drukzone te gaan, langs de Azoren. En er was wel een beetje discussie daarover, maar als schipper moet je beslissen. En twaalf uur nadien, ge hoorde op de radio dat de Nederlander en de Spanjaard naar de Afrikaanse kust gelopen waren, en we gingen door, door de hoge druk. Tussen de eilanden Santa Maria en San Miquel, die eigenlijk een risico was, want ik zat benepen en ik zeg nu is ‘t ... want u weet wel, u krijgt dan kritiek van

uw bemanning, dat is nog een aspect meer op een boot, als schipper. Maar we hebben, zoals ik heb gezegd, de eerste wind, de depressie opgepikt die van west naar oost ging, van Amerika af. En we zijn beginnen lopen, en Equity & Law en Fortuna Light zaten 60 mijl, een graad onder ons, hadden niet zoveel wind. En achter enkele dagen zaten we reeds een 70-tal mijl voor de Nederlandse boot, maar ja.

M. Dat is nog geen acht uur natuurlijk.

S. Dat is nog geen acht uur eigenlijk, maar we hebben de wind kunnen houden tot we in de "solent" toe gekomen zijn. En daar kregen we de stroming mee want er loop daar tussen het eiland Wight en het Engelse vasteland enorm veel stroming, dat kan daar 3 – 4 mijl lopen. En we zijn de "solent" in gevaren, tot dat we aan de aankomstlijn waren, maar euh ...

M. Hoeveel had je voor Staf?

S. Wel, we hebben dan nog acht uur en twintig minuten wachten. We zaten op de radio te luisteren, hoe het was. Met een Hollander weet je nooit, maar zij waren ook op hun zenuwen, de Nederlanders, want zij wisten dat ook. In de plaats dat de wedstrijd gedaan was heeft die nog acht uur en een half eigenlijk blijven duren. En we hebben dat gewonnen met 2 minuten en 33 seconden eigenlijk.

M. 2 minuten en 33 seconden?

S. Ja, ja.

M. En stonden de prominenten te wachten?

S. Dat is altijd zo, de spuitchampagne, wordt gespuut, maar gauw. Maar voor mij was dat iets die van mij viel, de spanning was weg, de stress was weg, 't was gelukt!

M. Krijg je dan al contact met het vaste land en zeggen ze: kom maar, kom maar, je ligt zoveel voor?

S. Wel, dat wisten we, daar hadden we regelmatig contact mee. Maar wanneer we de "solent" in vaarden, kwam er een motorboot naar ons toe en de eigenaar van de Rucanor, Bas van Rijswijk vroeg aan de radio: Staf, ge zoudt toch moeten de Vlaamse Leeuw, de spinaker van de Vlaamse Leeuw opzetten, want we hebben een minister mee aan boord, een minister Deprez, enfin, ik wist niet welke minister dat was, en familieleden van de bemanning. En ik zo rap of niets, 'k zeg, wij zijn in wedstrijd en 'k verander ik niet van spinaker, want dat kon ons een plaats kosten eigenlijk.

M. Had het je de overwinning kunnen kosten?

S. Jazeker, want we gingen meer dan 2 minuten en 33 seconden verloren hebben met te veranderen van zeil.

M. Dus je hebt de Vlaamse Leeuw opgeofferd?

S. Toch in Engeland, ja.

M. Er is hier ook iemand die belt, meneer Pintelon uit Oostende, mag ik eens mee gaan voor een dag, vraagt ie.

S. Wel, wanneer die heer Pintelon een zeiler is, wanneer hij in een jachtclub in de Noordzee of in de RYCO mensen kent, is dat geen probleem. Wanneer hij een niet-zeiler is, kan hij het nog altijd met de charterboten die in het Mercatordok liggen, nog altijd een dagje mee uit.

M. Ja, Staf, ben je in de Whitbread ook tussen ijsbergen geraakt?

S. Ik, jazeke, ja.

M. Dat is de zuidpool uiteraard?

S. Dat is het zuiden ja, dat was tussen Oakland, Nieuw Zeeland en Kaap Hoorn.

M. Staf, we moeten stilaan afronden, natuurlijk met de klassieke vraag: zien we jou nog ooit terug in grote zeilraces around the world?

S. Ik denk het niet, ik ben afgestapt eigenlijk. Die stress wordt te groot, die verantwoordelijkheid wordt te groot en het wordt toch altijd moeilijk en moeilijker om sponsors te vinden, want 't zijn toch altijd nu hele grote projecten met veel geld.

M. Ja, wat kost dat bijvoorbeeld, wat kost een grootzeil? Wat kost dat?

S. Een grootzeil voor mijn boot kost toch ongeveer 200.000 frank. 't Is daardoor ook dat ik mijn boot verkocht heb, ik kon dat niet meer aan.

M. En in welke periode vaar je dat stuk, of vaar je dat ... metaalmoe, zeg maar?

S. Wanneer je intensief wedstrijden doet in een seizoen, ieder weekend zo, in een seizoen is dat uitgezeild.

M. Geen grote sponsors meer te vinden?

S. Wel, ik zoek er niet achter, maar ik vind het jammer voor jonge zeilers. We zitten hier in België met een potentiële groep jonge zeilers die het wel aan kunnen. Die even goed zijn of mij, of misschien nog beter zijn, nog beter zijn eigenlijk. Ge hebt daar Ives Deconinck, ge hebt ... 'k zal maar enkele namen noemen: Bart Vanmiert, u hebt Michel Kleinjans, Jan Wittevrongel. Dat zijn jonge zeilers die potentieel heel goed zijn om schipper te zijn. Maar al die jongens hebben al hun beroep, zijn liefhebber. En nu kun je niet meer tegenop, tegen de beroeps eigenlijk in 't buitenland.

M. Staf, is voor jou zeilerij, van hogerhand, altijd voldoende interesse geweest?

- S. Wel, van hogerhand ... ja, van de koning eigenlijk. Ja; dat is eigenaardig, maar wanneer ik mijn boot bouwde in 78 – 79, op een ogenblik, dat was een vrijdagnamiddag, was ik bezig in de atelier met mijn zoon en een keer de deur ging open en dat was de vleugeladjutant, kolonel Van de Kerckhove Wilfried; Hij komt binnen en zegt: “Staf, ‘k heb een sponsor gevonden voor jou”. Ik met mijn vuile kleren aan, ik kom buiten uit mijn atelier en wie dat er staat, ‘t was de koning, koningin, Albert, Paola en het dochtertje van Prinses Josephine- Charlotte met de bodyguards, enfin, ja. Ik kon geen woord meer uitbrengen, ‘t eerste wat ik zei tegen de koning: “Sire, ik ben het noorden kwijt eigenlijk”.
- M. Staf, ik wou toch nog iets vragen, het zou eigenlijk leuk zijn om eens met jou vrouw te kunnen praten, om eens te kijken hoe zij die periode overbrugd heeft. Maar zou zij het nu nog aankunnen dat je voor 8 maand onderweg bent?
- S. Misschien wel, maar ik denk dat ze meer materialistisch is dan ik. ‘t Zou moeten geld kosten, denk ik, en van mij lag dat niet zo.
- M. Ja, je bedoeld: “‘t Zou moeten geld opbrengen als je terug...”.
- S. Ja, ja.
- M. Dus, we zien jou niet meer terug in grote races, maar wel in kleintjes nog. Want dat kan je niet laten, denk ik.
- S. Wel, ik vaar nog een paar kleine wedstrijden mee met vrienden.
- M. Staf, van harte bedankt, ik zou je zeggen, nog veel tochten op zee toegewenst, bedankt voor alles wat je voor de Belgische zeilerij in de wereld hebt gepresteerd, veilige reis terug met de wagen.

VIJFKAMP BLAUWE SLUIS

EERSTE VIJFKAMP AAN DE BLAUWE SLUIS GESPEELD
D'OUDE TEGEN DE JONGE

Van links naar rechts:

Maurice Van den Bussche, Pierre Everaerd, Cyriel Leconte, Roland Slabbinck, Medard Tulpin, Marcel Van Litzenburg, Roger Zanders, Leon Vandaele, Robert Jonckheere, Julien Deschacht, Georges Desopper

Zittend: André bentein, Hugo Desopper, Jean Marie Cuypers, Erik Goethals en Jan Broucke.

Vijf en twintig jaar vijfkamp te Bredene.

Veel clubs of verenigingen in Bredene, en ook elders in het land, bestaan langer dan 25 jaar. Toch wil ik de gelegenheid niet laten voorbij gaan om dit folklorespel bij uitstek, die eveneens 25 jaar bestaat, even in de kijker te plaatsen.

Vijfentwintig jaar geleden lag het heemhuisje van Ter Cuere in de Kerkstraat, halverwege tussen de kerk en de kapel. Huisje en kapel zijn ondertussen verdwenen, afgebroken en voorgoed en voor goed uit ons dorpszicht weggevaagd.

De zondagmorgen, na de hoogmis werd er in het oude heemhuisje, het "uzetje" zoals wij zegden, aan heemkunde gedaan. En dit op velerlei manieren.

Men had er de "serieuze" mannen zoals Dicky Verbanck en Ferdinand Gevaert, welke thesissen bouwden rond het verdwenen gehucht Blutsyde en de minder serieuze leden zoals Jean Marie Cuypers of mezelf welke zich verweidden in plaagg gesprekken en moppen. Een van deze zondagen ging het over wie er nu wel de beste speler zou kunnen zijn op de toptafel of op de boltra (achteraan in de hof). Een groep jongeren ("e jonge" daagden de iets minder jonge mannen uit("d'ouden") en de match kon beginnen.

Er werd gespeeld op de Belgische vogelpiek, op de pietjesbak, de toptafel en op de boltra. In feite was de "vijfkamp" geboren, maar we wisten het nog niet. Deze match speelde zich af in 1972 en moest ge het willen weten: de "ouden" wonnen glorieus van de "jonge". Voor zover ik me herinner speelden voor de "ouden": Tulpin Medard, Van Litzenburgh Marcel, Deschacht Julien, Lems André en Desopper Georges (uw dienaar dus). Bij de "jonge": Jean Marie Cuypers, Eric Bentein, André Bentein, Hugo Desopper en Jan Broucke.

Daar het spel gevolgd werd door nog andere jonge gasten volgde veertien dagen later een tweede match met een nieuwe ploeg jongeren: "de korte broeken". Weerom wonnen de "oude".

Ter Cuere zelf stelde een ploeg samen uit zijn vele leden en speelde ook. De Vijfkamptrein was goed en wel vertrokken.

Evenwel ons "uzetje" was veel te klein en te benepen. Er diende een andere plaats gezocht om te kunnen spelen en die werd gevonden aan de Blauwe Sluis bij oud-jonkman Cyriel Leconte, dit op aandringen van Roger Zanders.

Het speeljaar 1973-74 (er werden een viertal matches gespeeld) eindigde met de kermis op de Blauwe Sluis (laatste zondag van april) en werd opgefleurd met

een tentoonstelling door Ter Cuere over "Sluze ambachten en Hobby's" in de oude wagenmakerij van Cyriel Leconte.

Ondertussen had, wat men stilaan "Vijfkamp" begon te noemen, een zekere bekendheid verkregen en een ploeg van de Blauwe Sluis wenste ook deel te nemen. Ze noemden zich de Blauwe Smurfen". Uit het Dorp kwam Pierre Everaerdt, uit café Olympie, met een ploeg afgezakt: "de Pier Boys". Beide ploegen draaien nog steeds en zijn daarmee de oudste deelnemers.

De spelregels dienden iet of wat te worden aangepast. Aan de Blauwe Sluis hadden ze namelijk geen boltra, maar kastelein Cyriel had een "Trou Madame". De Engelse vogelpik kwam in de plaats van de Belgische. De pietjesbak werd vervangen door de schietbak. De toptafel bleef en als vijfde spelonderdeel kwam "het biljarten met achtkanten bal", een volksspel uit vroegere dagen van op het Sas. Er werd een reglementje verzonnen en 't spel liep gesmeerd.

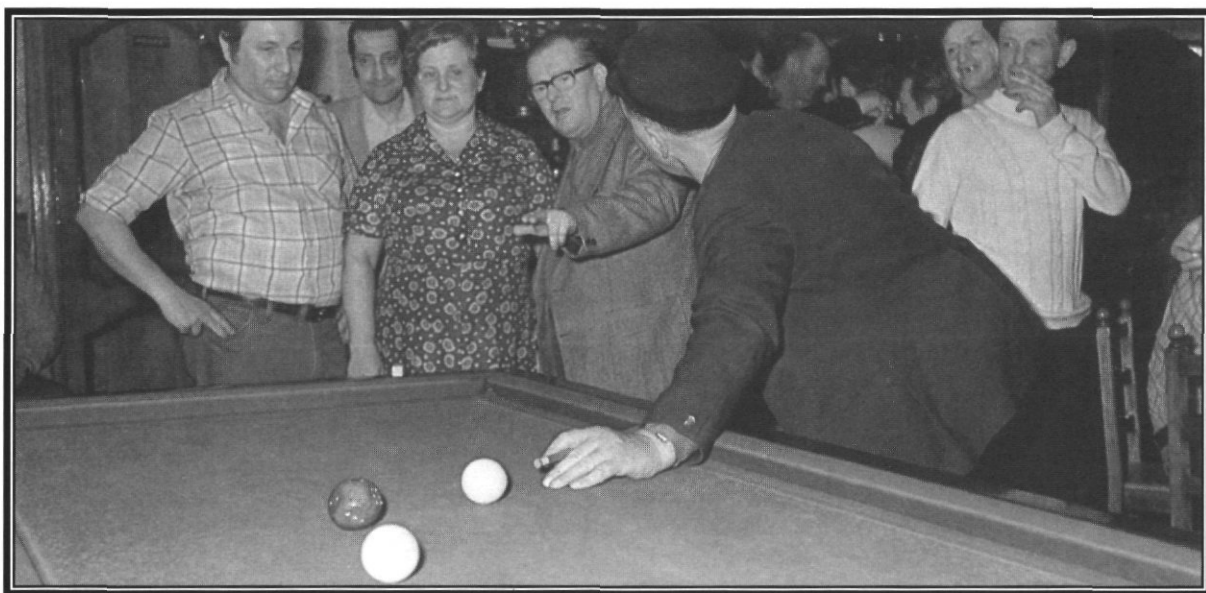
SPELREGELS VIJFKAMP BLAUWE SLUIS.

1. De vijfkamp bestaat uit vijf te spelen proeven:
biljart (met achtkantige bal), trou-madame, vogelpik, bakschieten en toptafel.
2. De vijfkamp wordt gespeeld door twee ploegen van vijf personen
De vijfkamp wordt betwist onder de vorm van zestiende finales, achtste finales, vierde finales, halve finale en finale.
De ploegen die tegen elkaar uitkomen in de zestiende finale worden bepaald door loting.
Een deelnemer mag gedurende het speeljaar maar in één enkele ploeg spelen.
3. De biljart met achtkantige bal wordt gespeeld op 100 punten
Wie eerst de honderd punten haalt bekommt 1 voor de eindstand.
4. Op de trou-madame speelt iedere speler tweemaal.
Het hoogste aantal punten per ploeg scoort 1 voor de eindstand.
5. Op de vogelpik speelt iedere speler tweemaal met zes pijlen.
De geworpen punten worden per ploeg samengeteld.
De winnar scoort 1 voor de eindstand.
Dubbel, triple en roos tellen mee.
6. Bij het bakschieten speelt elke speler tweemaal.
Een gelukte worp telt voor 10 punten.

De gelukke worpen worden per ploeg samengeteld.
De winnaar scoort 1 voor de eindstand.

7. Op de toptafel speelt iedere deelnemer eenmaal de gespeelde resultaten worden samengeteld per ploeg. De winnaar scoort 1 voor de eindstand. Middenkegel 10 punten, hoeken 5 punten, overige 1 punt. Totaal 40 punten.
8. Bij het begin van de vijfkamp wordt gespeeld voor de opzet. De volgorde van spelen van de deelnemers blijft de ganse prijskamp ongewijzigd.

BILJART MET ACHTKANTEN BOL.

Dit spel is een variante op het klassieke biljartspel met dien verstande dat de rode bal vervangen wordt door een achtkanten bal, een soort rollende en hobbelende teerling dus. Het spel werd rond de eeuwwisseling gespeeld op het Sas. In ons Jaarboek 1968 liet ik een volledig relaas verschijnen over de activiteiten van deze Sasse vereniging "De Biljaartvrienden" waar er met de "achtkanten" gespeeld werd. Kasboeken van deze nu verdwenen vereniging bevinden zich in het archief van Ter Cuere. Het oudste journaal beging in 1919 met een "vooroorlogs kasoverschot van 23,47 fr.". De maatschappij ging ter ziele in 1962.

Wijlen Oscar Cattrysse, lid van de vereniging, liet in 1955 een opmerkelijk artikel verschijnen over de "Biljaartvrienden"

Dan had men ook alle jaren een "kraker souper". Hier ging men in die tijd zo te werk: er werden op voorhand verschillende menu's opgemaakt, bvb. Boterham met mostaard, een ei met veel zout en peper, enz. Ook diende er een commissaris aanwezig te zijn welke door loting in het spel aangesteld werd, bvb. Nr. 5. Dus diegene die nummer 5 speelde moest de plaats innemen van de voorgaande commissaris.

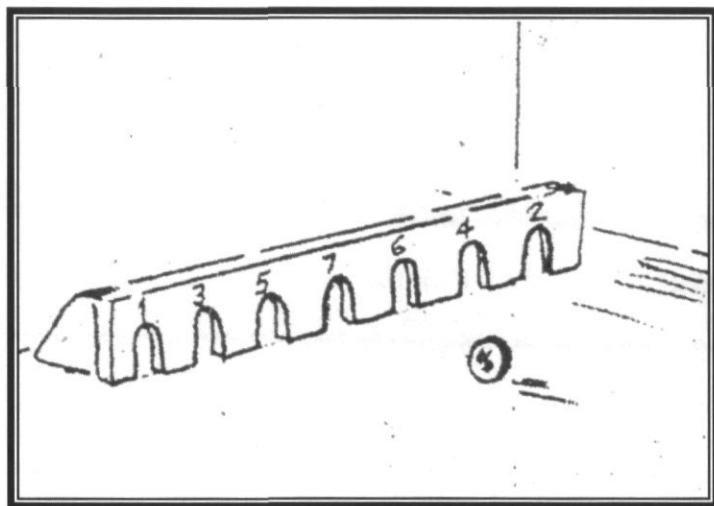
Deze commissaris beschikte over een grote hoed, een paar kloefen en een stok als wapen.

Ook werd er mij medegedeeld dat "Staf van het Verdiep" die u allen wellicht zult herinneren, die muzikant was op dergelijke avonden. U moet namelijk weten dat Staf een "Krak" was op de piano.

Nu nog over het spel zelf. Veel verschil met het klassiek "keuspel" is er eigenlijk niet. Een normale stoot, een bricole wordt gemaakt met een van de twee witte ballen die de achtkanten raakt en hem uiteraard op één van zijn kanten laat belanden, zodat de speler 1 tot 8 punten kan scoren. Zolang er stoten gemaakt worden mag de speler verder spelen. De ploeg welke het eerst 100 punten scoort is winnaar in dit spelonderdeel.

TROU-MADAME.

De Trou-madame is het tweede spelonderdeel.

De Trou-madame is een kleinere uitvoering van het klassieke boltraspel. Een café waar er destijds geen plaats was voor een boltra, binnen of buiten, paste de trou-madame oplossing toe.

Er wordt met vijf houten bollen, of liever schijven gespeeld, welke vanop een afstand van een drietal meter gerold worden naar een plan-

kenstelsel, waar zeven genummerde openingen in gemaakt werden, net groot genoeg om de bollen door te laten. Het centrale gat geeft 7 punten, er neven, links of rechts, een gat met 1 of 3 punten, vervolgens 5 en 6, tenslotte 4 en 2.

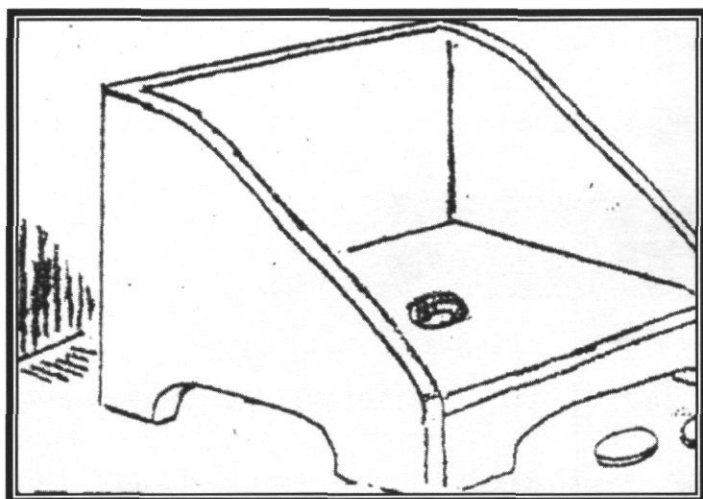
Dit spelonderdeel wordt gespeeld in twee "manches". De ploeg met het meest gelukte punten wint uiteraard. Om geldig te scoren moet de bol minstens met de helft in de opening verdwenen zijn.

Het spel is algemeen verspreid in Vlaanderen, maar ook er buiten. In de "Petit Larousse illustrée" uit 1911 vond ik onlangs: "*sorte de jeu consistant à faire passer de petite boules d'ivoire dans des arcades numérotées*" (spel waarin kleine ivoren bollen door genummerde bogen moeten gerold

Toch blijft het spel een eigenaardige naam dragen, misschien omdat de vrouwen er ook fervent op speelden, dit in tegenstelling met het klassieke boltraspel.

BAKSCHIETEN.

Is origineel geen Bredens spel. het werd bij ons ingevoerd na de oorlog 40-45, door Frans Wauters welke het medebracht uit Baasrode- Dendermonde, waar hij met zijn gezin gedurende de oorlog gevlucht was.

Er werd op gespeeld in café Tilbury, Prins Albertlaan 2. Met vijf koperen "jetons" wordt vanop een afstand van ongeveer 2,50 meter geworpen naar een bakje, waar centraal in de bovenste plank een rond gat gemaakt is, iets groter dan de koperen schijf.

De schijven hebben 35 mm doormeter en 8 mm dikte. Het

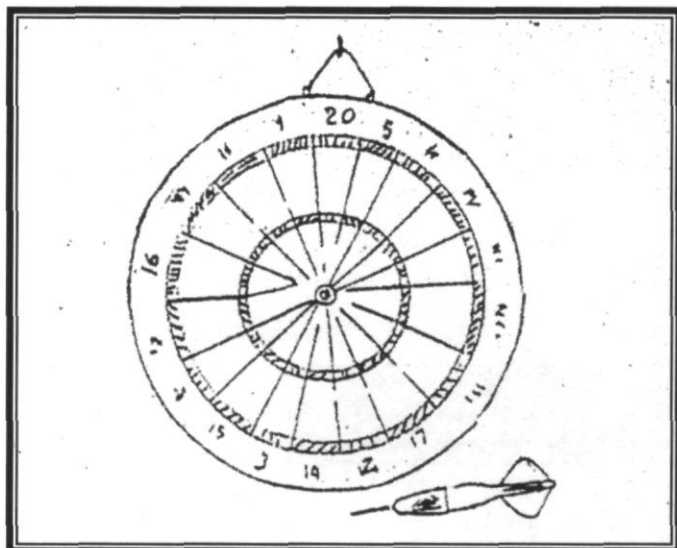
bakje meet 40 cm lengte op 30 cm breedte en heeft aan drie zijden een opstand.

Dit is wel het moeilijkste onderdeel van de Vijfmap. Veel spelers lukken zelfs een "nul" op het scorebord.

Het bakje waar er in "de Blauwe Sluis" op gespeeld wordt is afkomstig uit het Aalsterse en is wellicht meer dan honderd jaar oud.

Een variatie op het schietbakje is de in de streek beter bekende "kikkerbak", met erin meer openingen, een draaimolentje en een koperen knikker met wijd openstaande muil.

VOGELPIK

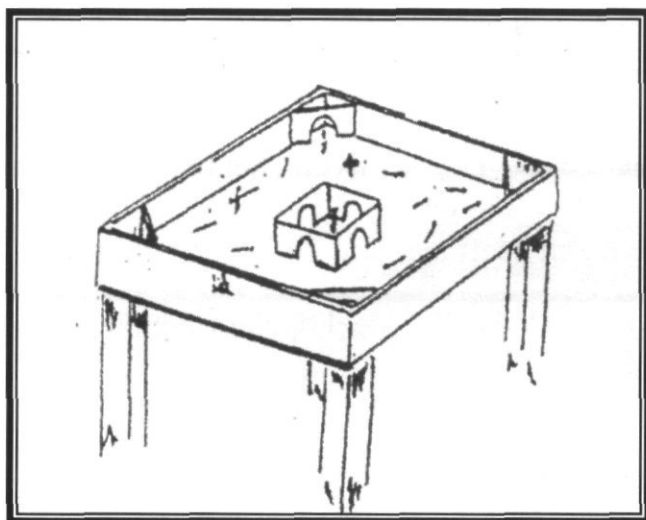
Over dit spel zijn we in Bredene wel bijzonder goed ingelicht. Gedenk de glorie-dagen van onze vogelpikkers, kort na de oorlog (W.O.II), zoals de Sarah Boys en de Bredense Shot Boys.

Dit spel wordt gespeeld op de Engelse vogelpik, met "flèches" van ongelijk gewicht, dit om geroutineerde vogelpikkers niet al te zeer te bevoordelen. Zoals in het "serieus spel" tellen "dubbel" en "triple", evenals de 25 en de 50 (de bolle). Er moet echter

noch opgezet, nog uitgespeeld worden. De gescoorde punten worden samenge-teld, de ploeg met het meest behaalde punten wint.

Dit spel wordt eveneens in twee beurten gespeeld.

TOPTAFEL.

Erg goed gekend in onze streken. Een geliefkoosd spel om er een prijskamp op te houden, meestal wordt er dan gespeeld voor een hesp. Een "schotel - schuttel" spek is dan de tweede prijs, terwijl dan een sliert droge worsten de derde prijs vormen.

Bij ons wordt gespeeld voor de punten. Iedere speler krijgt één beurt. Het is toegelaten zijn top door iemand anders te laten opwinden, al of niet van zijn ploeg. Er

moet "geslagen" worden op de koord, trekken is niet toegelaten.

Op de toptafel kunnen veertig punten gescoord (geslagen) worden. De kegel in het centrale hokje heeft 10 punten waarde. In de vier hoekhoekjes staan er kegels met 5 punten waarde. De overige 10 "pionnen" hebben elk "1" punt waarde.

Iedereen streeft er natuurlijk naar om "een veertig te slaan", alhoewel dit een moeilijke opgave is en blijft. Vooraan in de dertig halen wordt als zeer eervol aanvaard, in de twintig halen is niet zo schitterend, tien of iets meer is effenaf slecht. Maar wat dan gezegd van die "stoere bonk" die het presteerde om één schamel puntje te halen, één schamel kegeltje om! (zijn naam verzwijgen we beter!). Reuzenpech is dat, 't is genoeg om kwaad bloed te kweken en een pint meer te drinken.

Er wordt in de beginne steeds gespeeld op uitdaging. De winnaar kreeg op de dag van het spel, na de match, figuurlijk de handschoen toegeworpen door een nieuwe tegenstander.

Soms stonden er drie, vier ploegen te wachten om te kunnen meespelen en zo draaide de Vijfkampmolen steeds op volle toeren verder.

Toch werd het nodig om het spel op uitdaging af te schaffen. Sommige ploegen bleven maar winnen (zoals de K.W.B.) en moesten dus om de veertien dagen optreden. Kon te veel worden...

Er werd daarom gekozen voor een competitie zoals in het bekervoetbal. Zestien ploegen konden meespelen, de verliezer valt af. De winnende ploegen spelen dan met acht de tweede ronde. Dan volgt de halve finale met vier en tenslotte de finale, steeds op de laatste zondag van april, zijnde "Sluze kermis".

Een lottrekking legt de kalender voor het ganse seizoen vast.

Roger Bolle, sedert 7 jaar de "hoofdarbiter" bracht een leuke nieuwigheid bij: in iedere ploeg krijgt iedere speler een joker voor één spel, zijn gespeelde punten tellen dubbel.

Zoals reeds eerder vermeld, waren de ploegen van het eerste uur "d'oede" en "de Jonge", gevolgd door "de Korte Broeken" en "Ter Cuere"

Bij de verhuis naar de Blauwe Sluis kwam Pierre Everaerdt met zijn "Pier Boys" uit café Olympic van 't Dorp de hoop vergroten, samen met de "Blauwe Smurfen" van de Blauwe Sluis, gevolgd door de K.W.B. van 't Sas. In feite werd van over gans de gemeente aanvraag gedaan om te mogen meespelen. Zotraden vervolgens nog in de arena: "de Duinensprinters" (van de veloclub De Duinensprinters), de "Collega's", onder leiding van Roger Bolle uit café Rodenbach van 't sas, de "Biervaatjes", de "Toogplakkers", de "Spekkevissers, de "Friete-fretters", de "Rima's", de "Vivi's", de "Stormvogels", de "Goethalsden", de "Rodenbach" en nog andere meer. Veel met een naam in hun banier waar ze lang naar gezocht hebben, vooraleer hij in hun kraam paste.

Er werd gespeeld dat de stukken er af vlogen!

Dat schoot bij sommige dames in het verkeerde keelgat en als wraak (?) op het wegblijven op zondagmiddag van sommige van hun wederhelften, besloten ze ook om te spelen! En hoe!

Er werden vier ploegen uit het niets geboren met, luister maar, tot de verbeelding sprekende namen: de "Dikke Konten", speelden voor het Dorp, de "Zoete Konten" en de "Zotte Konten" kwamen van het Sas. De Blauwe Sluis leverde de "Laconten", naar de naam van hun "coach" Cyriel Leconte.

Menig heroïsch gevecht werd "uitgevochten" tussen al deze "konten". En daar waren er bij die konden meetellen.

Stilaan geraakte de Vijfkamp zelfs buiten Bredene bekend. Louis Meysman, reporter van "het Volk" schreef erover en burgemeester Albert Claeys bedacht iedere deelnemer met een zelf geschilderd aandenken. Restaurant Marquerite uit Oostende zorgde voor een beker.

Zo kwamen 60-plussers ook op het idee om eens te spelen. Ze daagden een groep senioren uit Oudenburg uit om ook eens te spelen,. Zo werd er tweemaal in Bredene gespeeld en tweemaal in Oudenburg per seizoen. Deze wedstrijden liepen een vijftal jaar, maar door sterfgeval hier en daar kwam er een einde aan. Ook de dames waren na een zes of zeven jaar uitgespeeld.

De vijfkamp voor heren aan de Blauwe Sluis bleef echter onverminderd voort draaien en dit tot op heden waardoor we nu de 25ste verjaardag van dit folklorespel kunnen vieren.

Uit die ganse reeks vijfkampen sproten verscheidene matches naar andere gemeenten uit. Zo moest ik arbitreran in Oostende (café Boxegem, café Moderna en andere meer), in Zandvoorde", op de Conterdam. Zelfs kwam er een uitnodiging uit Wingene! Het werd stilaan te veel en besloot me te houden aan de vijfkamp Blauwe Sluis.

Toch was er in die ganse reeks vijfkampen één welke werkelijk opzien baarde. Dat was in 1978: namelijk een match België – Schotland. Hoe ik op het idee kwam doet er niet toe. Feit is dat vijf echte Schotten uit Dundee nog wel, de handschoen opnamen tegen vijf kloeke Sassenaars, werknemers bij de firma Bollenberg. Nog nooit werd er zoveel volk geteld aan en in de Blauwe Sluis. Om plaats te hebben om te spelen moesten vele toeschouwers buiten gaan staan! De Schotten verloren, maar dat was bijzaak, zo voor hen als voor ons. Er werden geschenken en souvenirs uitgedeeld (o.a. een bootje in een fles, gemaakt door René "wolle" (Vandewalle). De gemeente zorgde voor herinneringsplaketten. De Schotten werden getrakteerd en trakteerden terug. In één woord: het werd een "verbroederingsfeest" zoals bij de bevrijding in 1944. Hun Schotse vlag, welke ze medegebracht hadden bleef hangen als "souvenir". Hij belandde in Pension Petra, langs de Driftweg, waar de Dundee's hun tenten hadden opgeslagen.

De "DIKKE NEKKEN" tegen de "GRIJZE NEUZEN" (Cap Griz Nez)
21.01.1977

v.l.n.r. Leon Bories, Julien Deschacht, onbekend, Germen Beun, Richard Knockaert, Cyril Leconte, Maurice Van den Bussche, Alfons Hoste, Georges Van Daele, zoon Van Daele, Redgy Terreyn, Lucien Mylle, onbekend, Georges Desopper

zittend: onbekend, Georges Backers, Cyriel Leconte.

Robert Jonckheere, destijds voorzitter van en speler voor K.W.B. kreeg in 1981 een poëtische bui en beschreef in een ganse reeks karamelverzen het verloop van de vijfkamp voor de verschillende deelnemende ploegen van het speeljaar 1980-1981.

Terugblik op de VIJFKAMP 1980 – 81.

Beste mensen 't zij groot of klein
't Is misschien de laatste vijfkamp dat w'hier samen zijn
Geachte Heren, beste vrienden 't is met genoeg
Dat ik U nog eens voorstel de dertien ploegen.

Als laatste winnaar van het vorig jaar
Stond de K.W.B. direct al klaar
Dat w'hier zolang zouden blijven lopen
Had zeker nooit iemand durven verhoppen.

D'OPA's waren ook niet t'onderschatten
En speelden als echte oude ratten
Ze vochten er voor, stuk voor stuk
Maar hen ontbrak dat beetje geluk
De DUINESPRINTERS die begonnen heel snel
Ze wilden spelen voor hun vel
Dat gaat niet altijd zoals het moet
Al trapt ge nog zo hard met die voet
De KOLLEGA'S wilden ook eens die eer
Het was echter nog niet voor deze keer
Maar vieren mochten ze toch nog doen
Want hun kapitein werd superkampioen.
De SPEKKEVISSERS hadden wel veel hoop
Maar een vijfkamp is zo maar niet te koop
We danken hen voor hun eigen spekkevisserspenning
Het is voor ons een blijvende herinnering.
De BURGEMEESTERS kwamen in groot ornaat
Met buishoed en sjaal waren ze paraat
Ze speelden echter veel open gaten
Maar die benne wuloeks lieten zich toch smaken.
De VIVY'S maakten een mooie kans
Ze gaven er ons zelfs bijna van langs
Hun kapitein echter van de zenuwen op
Nam toch wel van de tafel die draaiende top
De BLAUWE SMURFEN deden hun best
En de mascotte, dachten ze, doet wel de rest
Ze bleven echter halfweg steken
Zo was hun kans dan ook verkeken.
De PIER BOY'S vormen zeker een sterke ploeg
Maar de kunde is spijtig niet altijd genoeg
Het geluk hoort er bij op het gepaste moment
Dan pas echter is iedereen content.
Den HOUTWORM kwam met vier jonge krachten
Maar de punten bleven op zich wachten
En ge moogt er nu nog eens op wedden
't Was den ouden die de eer moest redden.
De ploeg TER CUERE werd ook al overstelpt
Maar kregen toch weer een zeer mooie schelp
Hun filmoperator kwam dan ook nog eens mee
En legde de kamp vast van de Burgemeesters tegen de KWK

De STELLA'S hadden het goed bekeken
 Ze trainden er op voorhand reeds drie vier weken
 Niemand dacht nog aan enen stunt
 Maar de KWK werd gewipt, dan nog met slechts één punt.
 D' OEDE wilden op hun kermisdag spelen
 Ze dachten dan komen er zeker velen
 't Wordt hen zeker allemaal vergeven
 De beker konden ze van de KWB toch niet ontnemen.
 Dit jaar werd gekenmerkt door drie gebeurtenissen
 – De KWB speelde er tienmaal zonder te missen
 – Ceril Leconte onze goede vriend is ons ontgaan
 – 't Is mogelijks de laatste maal dat w'hier nog samen staan.
 Roger en Aline van café de Blauwe Sluis
 We voelden er ons steeds lekker thuis
 Bedankt omdat w'hier samen mochten zijn
 Maar ook nog voor die 24 flessen wijn.
 Dank aan André Debruyne voor deze prachtige trofee
 Alsook voor de verliezers deze van de BAC
 Voor iedere speler was er een kleine attentie
 Roland Slabbinck gaf ze steeds zonder veel pretentie.
 Burgemeester Claeys een zeer trouwe klant
 Lag door ziekte weer eens aan de kant
 Met tekenen en schilderen maakt hij kortte metten
 Toch hartelijk dank voor al deze plaketten.
 Zeven jaar geleden werd de vijfkamp hier geboren
 Met spelen die voor ons reeds waren verloren
 't Werd een echte folkloristische gebeurtenis
 Maar voor de bezieler een ware geschiedenis.
 GEORGES dit overzicht krijgt U nog op perkament
 Daarbij ook nog een herinneringsgeschenk
 't Wordt U gegeven met veel genoeg
 Door de dertien spelende ploegen.
 Geachte Heren, beste vrienden al te saam
 't Ware spijtig zomaar uit elkaar te moeten gaan
 Laat ons hopen dat het niet wordt een ramp
 Dit voor die gezellige, sportieve VIJFKAMP.
 Jonckheere Robert
 Voorzitter
 KWB-Bredene

Meerdere malen refereert Robert Jonckheere dat het misschien met de vijfkamp zou afgelopen zijn. Inderdaad bracht het overlijden van kastelein Cyriel Leconte veel problemen met zich mee. Het café werd voorlopig opengehouden door het echtpaar Roger Zanders – Aline Seghers. Kort daarop werd de afspanning openbaar verkocht en Marcel Vandenbogaerde kwam er zijn intrek nemen. Het voortbestaan van de vijfkamp was gered. Sinds 1997 hebben we nu als nieuwe uitbaters het gezin Dirk en Claire Dekeyser.

Bredense 65-plussers tegen Oudenburgse 65-plussers.

v.l.n.r. André Debruyne, Leon Bories, Georges Van Daele, burgemeester Claeyns, Georges Desopper, Leon Knockaert, Frans Deblieck, mevrouw Knockaert, senator Jules Van Canneyt, Roland Slabbinck, Theo Broucke, Aimé Broucke, Raymond Lagast.

VIJFKAMP BLAUWE SLUIS 1982-1983.

2de geklasseerde ploeg: de spekkevissers. Zittend: kinderen Roland Declercq
staande: Jacky Maes, Walther Zwaenepoel, Gilbert Van Leenhove, Willy Van-
hooren, Etienne Boucher, Arsène Content, Roland Declercq, Lucien Duthoit,
Marcel Vanden Bogaerde, René Roeckx, Roland Provoost, Roger Opstaele, me-
vrouw Roland Declercq.

Ter gelegenheid van 20 jaar vijfkamp Blauwe Sluis borstelde de Bredense
kunstschilder Willy Colleman volgend doek.

BREDENE
CAFÉ BLAUWE - SLUIS

VIJFKAMP

D'OUDEN - DE JONGEN EN DE SLUZE

Op Zaterdag 24 april 1993 om 15.30 uur

KOUDE PRAATJES BIJ OUDE PLAATJES.

Foto: J. Bazin verzameling: P. Demeyer.

Hierboven ziet u het trammetje aan zijn terminus in de Buurtspoorwegstraat nabij de Nukkerbrug.

Deze nieuwe terminus kwam pas in voege in oktober 1952.

Tram 4

Sas-Slijkens werd al van in de vorige eeuw bediend door de tram. Dit vanaf 1886 door de stoomtram Oostende – Blankenberge die ook over Bredene-Dorp, langs de Zandstraat naar Jacobsen, Klemskerke en zo verder reed. In 1909 werd deze stoomtram vervangen door een elektrische lijn. Na de eerste wereldoorlog kwam de lijn Marie-Joséplein – Sas- Slijkens tot stand.

Deze lijn kreeg vanaf 1922 een vaste nummer 4 toegekend en voortaan droegen die trams vooraan en achteraan een bruine plaat met een geel cijfer 4.

Deze naar de Vuurtoren hadden een gele plaat met zwart cijfer 3.

Tram 4 reed zowel op de Prins Albertlaan als op de Prinses Elisabethlaan op de zijberm langs de kant van de huizen. Beide vernoemde lanen waren verbonden door het smalle Sasbrugje, voor het gemeentehuis. Dit brugje was amper breed genoeg om de tram te laten passeren.

Toen in 1930 het wegdek van de Prins Albertlaan werd vernieuwd en verbreed, werd het tramspoor in het midden van de rijweg gelegd.

In 1934 werd de nieuwe, brede en vaste Sasbrug, met zijn vloeiende bocht voor het verkeer geopend en liep ook de tram erover. Van toen af werd ook in de Prinses Elisabethlaan het tramspoor naar het midden van de rijweg verlegd.

Op het Bredens grondgebied had tram 4 volgende vijf stopplaatsen of haltes:

1. bij het begin van de Prins Albertlaan nabij de Voorhavenbrug
2. op de Prins Albertlaan ter hoogte van de Oude Sasbrug
3. op de Prinses Elisabethlaan ter hoogte van het huis van Dr. Tack en fabriek ostendia.
4. Ter hoogte van de Elektriciteitscentrale
5. de terminus ter hoogte van de Vaartstraat.

Deze terminus ter hoogte van het café van Fientje Keters, is meer dan 30 jaar het eindpunt geweest van trammetje 4.

Op aandringen van het gemeentebestuur werd de terminus in 1952 verplaatst naar de Buurtspoorwegstraat, ter hoogte van de school nabij de Nukkerbrug. Op 4 oktober 1952 reed tram 4 voor het eerst naar dit eindpunt.

Dat heeft geduurd tot 3 juni 1956, datum dat die tramlijn werd afgeschaft en vervangen door een autobusdienst.

Benevens tram 4 liep over Slijkens ook al van oudsher de lijn n°1 (doorstreept). Deze zogenaamde "lange tram", veelal bestaande uit een motrice met verscheidene aanhangwagens, reed verder over 't Dorp naar Klemskerke en de Vosseslag waar hij dan aansloot op de kustlijn langs de duinen.

Het vermelden waard is ook dat in 1953 op vraag van het gemeentebestuur van 1 juli tot einde augustus een zomerautobusdienst is ingelegd geweest, vertrekkende vanaf het gemeentehuis op de Prinses Elisabethlaan en via Nukkerbrug en het Dorp naar Bredene- Duinen. Deze lijn kende geen bijval en werd op 25 augustus al terug stopgezet bij gebrek aan reizigers.

Op zondag 3 mei 1949 naar aanleiding van de viering van driemaal een viergeslacht in de Bredense familie CUYPERS stapte heel de familie stoetsgewijze en onder eigen muzikale begeleiding naar de plechtige ontvangst op het gemeentehuis.

Op de foto de familiestoet in opmars op de Prinses Elisabethlaan met in de achtergrond tram 4 op zijn terminus ter hoogte van de Vaartstraat.

De hofstee van Henneco

De hofstee van Henneco was gelegen in de kern van de Saswijk, namelijk halverwege de Nukkerstraat, de voornaamste straat, waar ook het grootste deel van de handelszaken en winkels gevestigd waren.

Deze hoeve zorgde met zijn afwisselende pastorale tafereeltjes, zijn diverse dierengeluiden en met zijn geur van aal en mest, ervoor dat de Sassenaars zich ook nog zo'n beetje op de boerenbuiten waanden.

Het hoofdgebouw met kleine schuur en wagenkot had zijn voorgevel in de Nukkerstraat. Daarachter lagen de stallingen en het erf. Dit erf besloeg zeer ruimde hoek gevormd door de Steenovenstraat en de Vaartstraat en was van de straat gescheiden door enkele bomen en een eerder lage houten afsluiting.

Wanneer de dekhengst de merrie kwam bevruchten dan was er altijd een samenloop van nieuwsgierigen die van achter de afsluiting, met de nodige pikante commentaar, de manoeuvres gade sloegen. Dan kreeg de samengetroefte jeugd daar in een ongezouten taaltje een praktische les in seksuele voorlichting waarbij het verhaal van, de bloementjes en de bijtjes grandioos werd overgeslagen.

Henneco was een lapnaam. De ware familienaam van de bewoners van de hoeve was Henneman, maar die naam was door niemand gekend tenzij op de officiële papieren.

De hoeve werd al van in de tweede helft van vorige eeuw gebouwd en uitgebaat door het echtpaar Pieter Henneman en Juliana Chrochaert, afkomstig uit Houtave. Er waren drie kinderen: Pieter, Sidonie en Marie.

Vader Pieter Henneman was al weduwnaar toen hij op 72 jarige ouderdom, op 15 juni 1918, op zijn zaailand te Bredene zwaar verwond werd door een bom uitgeworpen door een geallieerd vliegtuig. Hij overleed twee dagen later aan zijn verwondingen in het burgerlijk hospitaal te Oostende.

De drie kinderen bleven ongehuwd en hebben dan samen verder het landbouwbedrijf gerund. Iedereen op de wijk kende Pietje, Mietje en Sietje Henneco.

Op de plaats van de hoeve, Nukkerstraat 39, staat thans de apotheek van G. Delaplace.

Foto daterend van omstreeks 1930, van hoek Nukkerstraat en Steenovenstraat.

Het ons onbekende meisje met de poppenwagen poseert voor een gedeelte van de lage gevel van woonhuis en wagenkot van de hoeve Henneman. De driewieler van de boer staat op de brede aarden berm.

Het hoekhuis aan de overzijde van de Steenovenstraat was oorspronkelijk ook een herberg (De Jonghe) en werd later als klederwinkel uitgebaat door het echtpaar Pieter Decraemer – Bertha Slabbinck. Op de aarden berm waar de driewielkar staat, heeft reeds van voor de tweede wereldoorlog, tijdens de weekends jaren aan een stuk een frietkraam gestaan. Dit open roodkleurig frietkraam op wielen, van het

ouderwetse model zoals wij er ook een op de Groentemarkt in Oostende hebben gekend, is eerst uitgebaat geweest door Marcella Versluys, later door Maria Van Droogenbroeck en het laatst door Clara Vanloo.

Vóór de oorlog kwam op ongeveer dezelfde plaats van deze aarden berm ieder jaar een rondreizende vertinner plaats nemen, die tegen betaling op een vuurtje, lepels en vorken van een nieuw tinlaagje voorzag.

Op dezelfde plaats stond tijdens de meikermis ook altijd de bakjesmolen van Charlowietje (foorreiziger Rosseel uit Eernegem) opgesteld. In de Steenovenstraat bij de aansluiting met de Nukkerstraat had dan de kindermolen van Wardje Daelman zijn ankerplaats.

U kan zich afvragen hoe het komt dat er in de Nukkerstraat tussen de huizen en de rijweg zo'n brede aarden berm lag. Dat heeft wellicht zijn reden in het feit dat tussen 1886 en 1909 op deze berm de stoomtram Oostende – Blankenberge heeft gereden. In 1909 kwam de elektrische tram tot stand die dan vanaf de Elisabethlaan, via een eigen trambedding voorbij de huizen van de Zuidstraat

verder liep langs de Buurtspoorwegstraat. Door het feit dat de aansluiting van de Zuidstraat met de Elisabethlaan afgesneden werd door het tramspoor liep de straat daar dan ook dood. Straatslop en tramspoor waren gescheiden door een hoog metalen schut, in de volksmond "de blekkens" genaamd.

Het privaat gedeelte "tramroute" tussen de Elisabethlaan en de Wagenmakerstraat was strikt voorbehouden aan de tram en was voor al het andere verkeer, inbegrepen de voetgangers verboden. Dit stond duidelijk aangetoond met een gietijzeren bord met tekst: "Verboden op de spoorweg te komen".

Ontspanningsmogelijkheden tijdens de oorlog.

Als kustbewoners leefden we in de sperzone en om die te verlaten moest je een "schein" hebben. Daarenboven moesten we om 22 uur van straat zijn. Bombardementen en luchtaanvallen door geallieerde vliegtuigen waren regelmatige kost. Zij die nog school liepen moesten tijdens de lesuren geregeld gaan schuilen in de kelders of ander schuilplaatsen.

Waar zocht de jeugd in die oorlogsjaren zijn ontspanning?

De zondag werden de jongens opgevangen in het patronaat, dat toen tijdelijk was ondergebracht in het onbezette Ibisgebouw, waar Lievin Vandenberghe toen conciërge was. De Ibisleerlingen zelf waren uitgeweken naar Brugge. In het patronaat hielden we ons onledig met biljart, tafeltennis, dammen, kaarten enzomeer en hebben de meesten van ons daar ook hun eerste sigaretje opgestoken. Af en toe werd er ook een toneelvoorstelling of een "bonte avond" gegeven.

Binst de oorlog werd op 't Sas ook de voetbalclub Excelsior gesticht met lokaal in café "Springsas" in de Nukkerstraat bij Auréle en Julia. De ploeg speelde in de reeks Houtland en haalde er flinke resultaten. De verplaatsingen werden per fiets gedaan naar plaatsen zoals Gistel, Moere, Koekelare, Snaaskerke enz. In deze schaarse oorlogstijd werden de meeste dezer fietsen gehuurd bij Louis Vandenberghe, in de Nukkerstraat. Wegens gebrek aan degelijk fietsmateriaal dienden de beschikbare oude banden met allerhande lapmiddelen gebruikklaar gemaakt. Bij die verplaatsingen hadden de spelers bijgevolg al heel wat kilometers in de kuiten vooraleer aan de match te beginnen. Onderweg hadden ze geregeld met allerhande pech af te rekenen, maar ze trokken hun plan en kwamen ter bestemming.

Iedere dinsdagavond was er in het clublokaal contactvergaderingen, waar door trainer en scheidsrechter Frans Hoste theorieles werd gegeven. Niemand ontbrak op deze dinsdagavondvergadering. Het was een ideale gelegenheid om in die gespannen oorlogstijd weer eens bijeen te kunnen komen. Door het bestuur werd

gezorgd om deze vergaderingen zo aangenaam en nuttig mogelijk te maken. Zo is internationaal doelman Robert Braet er op een avond ook eens zijn voetbalbelevissen komen vertellen.

Bij Excelsior werd er gevoetbald met twee ploegen: de zogenaamde "Eerste ploeg" en de "Reserveploeg".

De kleuren van de ploeg waren zwart – geel. Dit noodgedwongen. Tijdens de oorlog was het immers zeer moeilijk om aan uitrustingen te geraken. De zwart – gele truitjes werd afgekocht van de vroegere schoolploeg van de broederschool van 't Hazegras. De club heeft in Bredene op drie terreinen gevoetbald, die met behulp van spelers en supporters speelklaar werden gemaakt, namelijk een terrein op de vroegere renbaan op het einde van de Dankaertstraat, een weide op het huidige kampeerterrein van Inghelbrecht in de Koningin Astridlaan en op een weide van boer Backers in de Zandstraat.

Hoe is die voetbalclub Excelsior eigenlijk tot stand gekomen?

Het initiatief daartoe heb ik samen met Robert Cuypers genomen. Tijdens de oorlog mochten de Oostendse ploegen A.S.O en V.G.O enkel op verplaatsing buiten het speergebied spelen. Ook de activiteit van hun jeugd ploegen, waartoe heel wat Bredenaars behoorden, was grotendeels lam gelegd. Een lokale ploeg samenstellen om toch weer eens in competitieverband tegen een bal te kunnen shotten was de oplossing die voor de hand lag. Om een verse club te kunnen stichten heb je in eerste instantie een bestuur nodig, bestaande uit de geschikte volwassenen. We zijn eerst bij Marcel Vandekerckhove geweest, een gewezen doelwachter van V.G.O., om te vragen of hij als voorzitter wilde fungeren. Marcel woonde dan in de Nukkerstraat waar zijn vrouw "coiffure Agnes" uitbaatte. Marcel bedankte beleefd onder de mom van tijdsgebrek. Vervolgens hebben wij aangeklopt bij Louis Daelman van de schoenhandel in de Zwaenepoelstraat. Die brave man was wel bereid om ons te helpen maar verklaarde verder voor voetbal geen interesse te hebben. Uiteindelijk werd Cyriel D'Hulst voorzitter en dat was the right man on the right place. Met zijn vrouw Madeleine Maertens hield hij een mercerie- en sajewinkel op de hoek van de Steenstraat en de Buurtspoorwegstraat, waar ook ijsroom werd verkocht. In de zomer was de lange vensterbank voor het uitstalraam de pleisterplaats van de jeugd. Is er daar een kreemtje gelikt geweest. Want ondanks de oorlog beschikte Cyriel altijd over goeie merchandise en gulhartig was hij ook.

Samen met de lokaaluitbater Auréle heeft voorzitter Cyriel D'Hulst financieel en materieel heel wat bijgedragen tot welzijn van de club. Het is uit Excelsior dat na de oorlog S.V. Bredene is ontstaan.

Groepsfoto van de patronaatgangers tijdens de oorlog
Foto gemaakt op de koer van het Ibisgebouw.

Op de twee bovenste rijen herkent men van links naar rechts:

boven: Fernand Croos, Henri Broucke, Honoré Fischer, Louis Schaut, Bob Cattryse, Raoul Eeckhout, André Depree, Gilbert Bonte, Maurice Tratsaert, Camiel Huys en Georges Boey.

Tweede rij: Benoit Vandaele, Oscar Vandenbrouck, Gustaaf Van Parijs, Gustaaf Degryse, Robert Pauwels, Pierre Bolle, Raymond Vergote, Robert Cuypers en Leon D'Everlange.

Het elftal van Excelsior Bredene, van links naar rechts :

Boven: Arthur Boey, Willy Gunst, Leon Bouquaert, Maurice Caystecker, Staf Eerebout, Edmond Schamp en verzorger Maurice Pyra.

Onder: Marcel Zwaenepoel, Robert pauwels, Adrien Debaene, Richard Blommaert en Staf Degryse.

Zwemmen en rolschaatsen.

Benevens voetballen werd ook aan zwemmen en rolschaatsen gedaan. Er werd gezwommen in het gedeelte van de vaart tussen de vismeelfabriek Pescator en de hoeve van Lievens (de blinker).

Zwemmen in de vaart tijdens de oorlog.

Groepsfoto gemaakt op de kanaalberm, achter de dijkjes.

Boven: Benoit Vandaele, Jacques Cuypers, Staf Degryse en Leon D'Everlange (+)

midden: Raoul Eeckhout.

Onder: Roger Poppe (+), Henri Popelier (+), Jeannine Eeckhout, Louis Schaut en Gustave Gruwet

Links dak hoeve Lievens, rechts achteraan UCB van Zandvoorde.

We ontkleedden ons achter de dijkjes, gelegen tussen de vaartberm en de rijweg. De dijkjes dat waren de ouderwetse doch zeer efficiënte vangrails, namelijk opeengeklaste graszoden

van ongeveer 80 cm hoogte.

Eens is er terwijl we aan het zwemmen waren, plots een geallieerd jachtvliegtuig van uit de wolken gekomen die aan het mitrilleren ging. We zijn nog nooit zo rap terug op het droge geweest en achter de dijkjes gedoken als deze keer. Gelukkig werd niemand van ons geraakt.

Wat ook geregeld gedaan werd, was rolschaatsen op de betonbaan van de Brugse Steenweg. Tijdens de oorlog was er praktisch geen autoverkeer, zodat het schaatsen ongehinderd kon gebeuren. Er zijn er verscheidene geweest die tot aan Vijfwege en terug hebben geschaatst.

De zondagnamiddag kon je ook gaan rolschaatsen op de koer van de zusterschool te Bredene - Dorp.

Ook bedrijvig was de K.A.J. die op 't Sas heel wat leden telde. Die kwamen geregeld bijeen in het huis van de onderpastoor Denys in de Spaarzaamheidstraat. Daar werd ook duchtig gerookt van zelfgedraaide sigaretten en uit de grote tabakspot die daar steeds op tafel ter beschikking

stond. Hert waren ook deze jongelingen die aan toneel en cabaret deden in de Ibiszaal. Voorstellingen die steeds volle zalen lokten.

Tijdens de oorlog was er dansverbod. Toch waren er een paar plaatsen waar 's zondags frauduleus kon gedanst worden. Bij Camiel Portier in de Dr. Moreauxlaan op de Opex en bij Jan Flockmans in de Nieuwstraat op 't Sas. In dit laatste café werden ook regelmatig zangwedstrijden gehouden.

En dan waren er natuurlijk ook nog de cinema's, waar overwegend Duitse films werden gedraaid met artiesten zoals Marika Röck, Zarah Leander, Hans Moser en Theo Lingens en schlagermuziek van Peter Kreuder en waar ook de Duitse propaganda van het doek droop. En in het Sportpaleis in de Rogierlaan konden de bokswedstrijden ingericht door Flandria Boxing Club bijgewoond worden.

Om de krappe bevoorrading wat bij te sturen, werden door heel wat mensen konijnen gekweekt. Er moest dan ook altijd voor vers gras als voer gezorgd worden, die overal werd gesneden waar het maar enigszins kon. We reden per fiets zelfs tot op het domein van de vroegere hippodroom om onze zak met gras te vullen.

Frans was troef.

Niet enkel in het op toerisme afgericht Bredene-Duinen maar ook op Sas-Slijkens waren vóór de tweede wereldoorlog de meeste opschriften en uithangborden van fabrieken en handelszaken nog uitsluitend in het Frans.

Hier volgt slechts een greep van wat er zo allemaal te lezen was.

De electriciteitscentrale droeg in koeien van letters op de watertoren het opschrift: "Electricité du Littoral".

De ijsfabriek van De Naeyer langs de Prinses Elisabethlaan was "Fabrique de glace transparente" en er werd "glace artificielle garantie sans microbes" vervaardigd met ... water uit de vaart.

In de Kerhofstraat was de "Blanchisserie à Vapeur" van C. Defever – Lekens gevestigd.

Bloemen kon je kopen bij "Horticulteur Eug. Vincke" in de Prins Albertlaan.

Bij Fientje ketters was het "café de Bruxelles, Station du Tram" en in de "Boulangerie Electrique" van E. Vandenberghe – Duynslaeger gingen de sassenaars hun brood kopen.

Hier zien we een oude postkaart, van omstreeks 1912, van de bakkerij Vandenberghe in de Prinses Elisabethlaan.

In de deuropening Mathilde Duynslaeger en haar man Edward Vandenberghe.

De thuisbestelling gebeurde met kar en paard.

Het paard bij de teugel houdend is de zoon Joseph en bij de kar zoon Leon.

Uiterst rechts naast het uitstalraam rechtstaand zoon René en zittend zoon Edgard.

In de aarden berm bemerkt men de sporen van de stoomtram.

Waar is de tijd van de Mondial?

Het na de tweede wereldoorlog, onder voorzitterschap van wijlen Jerome Depoorter, opgerichte Sport- en Feestcomité heeft jarenlang het feestgebeuren te Bredene op zeer bedrijvige wijze geanimeerd.

Het zorgde vanaf 1945 niet enkel voor een beroepsrennerskoers op 't sas en vanaf 1948 voor de jaarlijkse cavalcade maar het verwerkte verder ook ieder jaar tijdens de seizoenmaanden een zeer uitgebreide toeristische feestkalender te Bredene-Duinen.

Ook tijdens de wintermaanden werd niet stilgezeten. Benevens de carnavalviering met prinsverkiezing werden in de feestzaal Mondial, in de Nukkerstraat, allerhande feesten ingericht zoals bals, bonte avonden, toneelvoorstellingen, zelfs bokswedstrijden en ook andere sportavonden.

In het archief van Ter Cuere berusten nog heel wat oude affiches van feesten allerhande die in de Mondial plaatsgrepen. Feesten en vieringen waarbij niet alleen gekende artiesten van die tijd maar ook vooraanstaande sportfiguren te gast waren.

Zo ging er op 15 december 1948 een kampioenviering door, waarbij o.m. hulde werd gebracht aan wereldkampioen Brik Schotte, die ditzelfde jaar Bredene in het huwelijk was getreden met Gilberte Lecoutere.

Ook verscheidene andere kampioenen waren present zoals ex- Bredenaar en toenmalig Belgisch kampioen van de 800 m. Jef BRYN, de zwembkampioene Fernande CAROEN, de toenmalige kampioen van België bij de beroepsrenners Albert RAMON en ook onze lokale crack Oscar GOETHALS, die toen vooral als stayer furore maakte.

De cinema- en feestzaal die na de oorlog in het bezit kwam van wijlen Frans Cuypers en toen de naam "Mondial" kreeg, bestond al jaren vóór de tweede wereldoorlog. Deze zaal waar toen ook al cinema werd gespeeld, maakte oorspronkelijk deel uit van een gans complex gebouwd in opdracht van de plaatselijke socialistische partij. Bovendien de bioscoopzaal bestond dit complex verder uit een groot café een kruidenierswinkel en een ruim bovenlokaal voor de openbare bibliotheek Edward Anseele. Dit socialistisch volkshuis was gekend onder de gemeenschappelijke naam "De Noordstar".

Met toegang langs de Steenstraat werd er later nog een jeugdhuis aan toegevoegd ten behoeve van de Rode Valken.

In dit socialistisch bolwerk, neergezet in de kern van de arbeiderswijk van 't Sas, bruiste het voor de oorlog van de activiteiten. Zaterdag, zondag en maandag werd de cinema "De Noordstar" druk bezocht. Het was toen nog de tijd van de stomme film, met in de zaal de begeleiding van een pianist. Veel films waren vervolgfilms, die over drie, vier of meer weken liepen.

De zondagnamiddag zat de zaal vol met kinderen en bij de cowboyfilms ging het er altijd zeer luidruchtig aan toe.

De zaalwachtster Godelieve Blomme had dan alle moeite van de wereld om enigszins orde te houden in al dat tumult. Boven in zijn cabine speelde Henri Gunst voor operateur.

In de weekdagen werd er ook nog eens een en ander ingericht. Zo is in de beginne Eetje Anseele, de Gentse Socialistische voorman, er ook nog een spreekbeurt komen geven. Met de kermisdagen werd er altijd bal gehouden, dit veelal met het plaatselijk orkest "De Jantjes".

En hoe een dubbeltje rollen kan! Tijdens de oorlog werd de feestzaal omgevormd tot een noodkerk, gekend als kerk van De Heilige Familie en gingen de Sassenaars er mis horen.

Na de oorlog werd deze hulpkerk dan weer een cinema om jaren later dan gebruikt te worden als archiefruimte voor de bank B.B.L.

Het gebouw bestaat nog altijd en werd nu recent omgevormd tot een stelplaats voor auto's.

Vijftig jaar geleden.

15.12.1948: Kampioenenhulde in zaal Mondial te Bredene.

Van links naar rechts: Burgemeester August PLOVIE; Jozef BRYNS, nationaal kampioen 800 m.; zwembkampioene Fernande CAROEN, Raoul EECKHOUT die instond voor de interviews; Belgisch kampioen profs Albert RAMON; beroepsrenner Oscar GOETHALS; wereldkampioen Brik SCHOTTE en voorzitter Jerome DEPOORTER.

Toen de oude Saskerk nog bestond.

23 september 1948. Feestelijke onthulling van gedenkplaat in het Kon. Werk IBIS.

Na de kerkelijke plechtigheid begeeft men zich stoetsgewijze naar het Ibisgebouw.

Op het voorplan bemerkt men benevens de bisschop, ook pastoor Matthys, majoor Fossart, pastoor Debouverie, minister Achiel Vanacker, burgemeester Plovie en commodore Timmermans.

In de achtergrond het toenmalige clubhuis van de roeivereniging R.S.N.O.

De Nukkerstraat

De Nukkerstraat is altijd de bijzonderste handelstraat van de Saswijk geweest. In de loop der tijden is zeker in de helft van de huizen dezer straat ooit een handelszaak gevestigd geweest.

Benevens talrijke café's waren er kruideniers, groenten- en fruitwinkels, elektriciteit- radio en T.V. winkels, haarkapper en coiffeuses, beenhouwerijen, fietsenwinkels, dagbladhandel, tabak- en sigarettenwinkels, ijsroom en spekkewinkels, schoenhandel, behang- en schildersproducten, textielwinkels, horlogewinkel, bakkerijen en drankwinkels, apotheek, begrafenisondernemer, zuivelhandel, vogelzaadhandel, lijstenmaker, mandenwinkel, sanitairhandel en zelfs een winkel van een breukmeester.

Alle branches zijn er praktisch ooit vertegenwoordigd geweest.

En nu nog altijd zijn ook de post, banken en de lokalen van ziekenbonden en zelfs het klooster er gevestigd.

Vóór de aanleg van het Dr. Vanden Wegheplein werden gedurende vele jaren met de Meikermis ook de foorkramen opgesteld in de Nukkerstraat of in de aansluitingen met de zijstraten ervan.

Tot aan de doortrekking van de Buurtspoorwegstraat naar de Prinses Elisabethlaan moest ook al het doorgaand verkeer van en naar het Dorp door de Nukkerstraat. Ook alle processies en stoeten trokken er door en bijna alle wielervedstrijden die op de wijk werden ingericht hadden vertrek en aankomst in de Nukkerstraat.

Nu wordt zelfs beweerd dat over de kasseiweg van de Nukkerstraat de wielervedstrijd Paris – Roubaix zal passeren, maar dat is waarschijnlijk een lolletje.

Foto van 1928. Zoals U ziet bestond er toen op 't Sas een uitgebreid accordeonistengezelschap. Ze hadden hun lokaal in café "De Gaaibol" bij Henri Daelman in de Vaartstraat. Hier staat dit muziekcorps met sympathiesanten gekiekt voor het café van Richard Bollenberg en Stefanie Waeghe, in de Nukkerstraat. Naar het meegedragen spandoek te oordelen zouden ze waarschijnlijk mee opstappen in de optocht die telken jare van 't Sas stoetsgewijze naar Oostende trok om daar aan te sluiten met grote 1 meistoet.

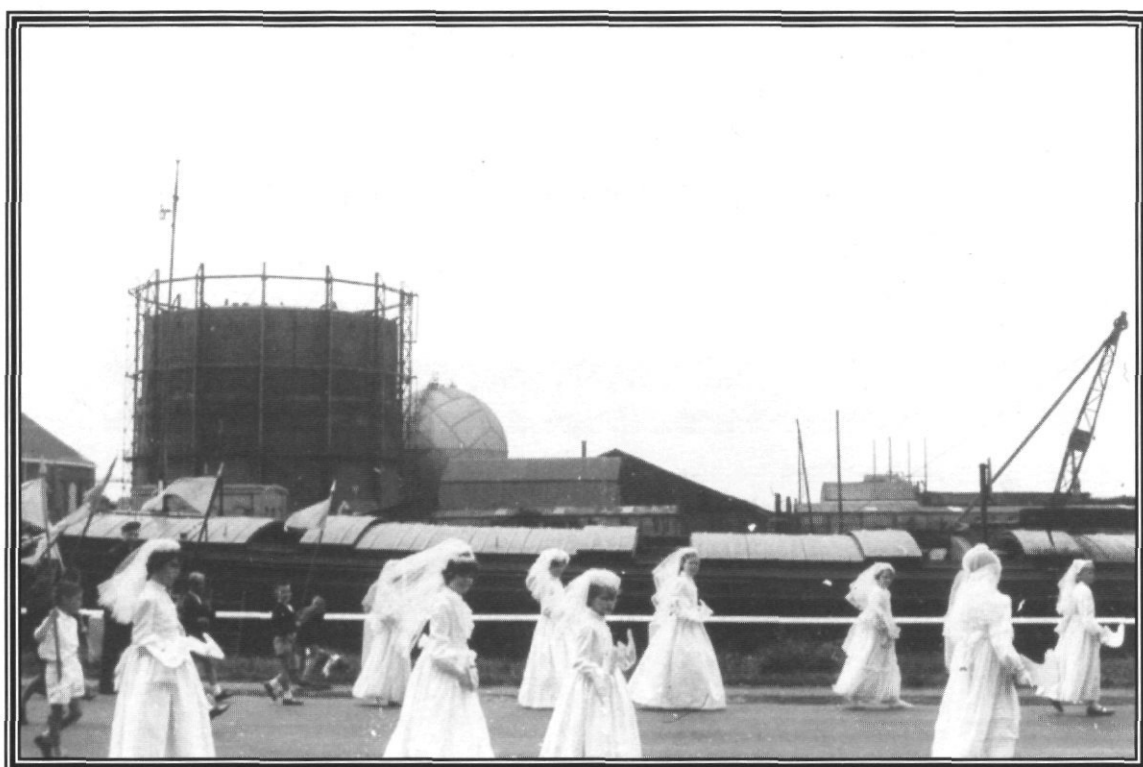
Dit café van Bollenberg, gelegen rechtover de Wagenmakerstraat, heeft achteraf nog verscheidene andere uitbaters gekend. De laatste exploitanten waren Alfons Van Baelenberghe en Yvonne Desmadryl, de er café "Voor Allen" open hielden, lokaal van de Bredense socialistische partij. Nadien waren er een bakkerij en de praktijk van een tandarts gevestigd.

Foto van 1928. De eerste velowinkel van Louis Vandenberghe was ondergebracht in het ouderlijk huis in de Nukkerstraat naast de kruidenierswinkel van Emma Croes, die het hoekhuis vormde met de Zijdstraat. Daar bevindt zich nu de kapperszaak van Patrick Bolle.

Voor de winkel op zijn "voorhistorisch" motorrijwiel Richard Bollenberg, met achter hem Edmond Strangier en met de hond Ward Versluys. Uiterst rechts vader Vandenberghe. Na zijn huwelijk met Maria Billiau liet Louis Vandenberghe zijn nieuwe winkel bouwen op de hoek van de wagenmakerstraat, waar hij zijn fietsen van het merk V.D.B. verkocht. In de winkel van Emma Croes alsook bij Mietje Hollevoet in de Zwaenepoelstraat kochten de Sassenaars hun petroleum. Het vat stond in de winkel en van zodra men er binnenstapte kwam de petrolgeur je tegen.

De huizen van Emma Croes en Vandenberghe werden tijdens de laatste wereldoorlog bij een bombardement plat gesmeten. Bij de eerste meikermissen na de oorlog werd er op deze braakliggende gronden een danstent opgesteld.

Ieder jaar ging op 't sas de processie uit. Hier een passage op de Prinses Elisabethlaan. Met achter de binnenlander zicht op de twee verdwenen gasketels, aan de overzijde van de vaart.

Over een krachttoer gesproken.

Wat mij uit de tijd dat ik achter het gemeentehuis nog naar het Sasschooltje ging bijzonder is bijgebleven, is volgend tafereel.

Waar nu het huis en de wasserij Defever staat in de Prinses Elisabethlaan was vroeger de afspanning van Luca – Loete met ernaast een loods of pakhuis tot opstapelen van cement en andere bouwstoffen. Deze loods was algemeen gekend als het cementkot. Bij het naar school gaan moesten wij er dagelijks vier keer voorbij. Wanneer de voorraad diende aangevuld werden de zakken cement aangevoerd per schip, namelijk met een binnenlander. Hewel, gans deze binnenlander werd dan gelost door één man, de knecht van Luca, waarvan ik weet dat hij Charel noemde en een beetje scheel keek. Met op zijn voorhoofd en nek een jutezak in kapvorm, loste deze man zak per zak van uit het ruim van het schip, over de baan naar het cementkot. Gans de dag door, op zijn eentje, met zakken cement die toen 50 kg. per stuk wogen. En U moet nu niet denken dat Charel een beer van een vent was. Integendeel hij was eerder mager en klein van gestalte. Moest u de zakken cement op elkaar zien liggen dat dat mannetje ooit over de Elisabethlaan heeft getorst dan zou je zeker een fameuze berg hebben.

Het lossen van zo'n binnenlander duurde verscheidene dagen. Onvoorstelbaar. Men spreekt soms van slavenarbeid. Wat was dat dan? En waarvan ik spreek was in de jaren dertig van onze eeuw.

Van Charel de cementlosser bezitten we geen foto. De man werd tijdens zijn uitzonderlijke prestaties wellicht nooit gefotografeerd. In die tijd vond iedereen zoiets gewone kost.

Een merkwaardige foto uit 1955.

Bij de viering van Paulientje Devinck (meetje Versluys) als honderdjarige was de eeuweling ziek en moest binnenkamers blijven. Dan werd van de nood een deugd gemaakt door pastoor Debouverie, met twee dieners, de huldemis in open lucht opgedragen in het tuintje bij de woonst van Paulientje in de Duinenstraat. Samen met buurvrouw Mary en diens zoon Bob, woonde de gevierde aldus de mis bij glurend van achter het venster van haar woonkamertje.

Drie Bredenaars namen als roeier deel aan de Olympische spelen te Rome in 1960, namelijk Rolland Bollenberg, Edgard Luca en stuurman Etienne Pollet.

Met een afgevaardiging van het bestuur van de roeiclub R.S.N.O., met als toenmalig voorzitter Henri Bollenberg, werden ze op het gemeentehuis ontvangen.

Voetbal.

In Bredene is er altijd duchtig gevoetbald geweest. De meesten van voor de oorlog hebben hun eerste baltoetsen geleerd op het briekestuk, gelegen op het einde van de Staessensstraat. Daar lag een mooi voetbalterrein dat zowat door iedereen kon gebruikt worden en waar matches door allerlei ploegen zijn gespeeld geweest.

Heel wat geboren of aangespoelde Bredenaars kregen hun plaats bij de twee grote Oostendse voetbalclubs. Zoals, om er maar enkele te noemen die me zo voor de geest komen, de Cafmeyers, Willy Gunst en Willy Desmit bij A.S.O. en Isidoor Helmoortel, Raymond Zwanepoel, Albert Houf, Fons Poppe, Charles Berten, Jacques Cuypers, Marino Tratsaert, Staf Degryse en Herbert Plovie bij

V.G.O. En dan hebben we er zeker wat over het hoofd gezien, zonder dat wij onze internationals Wilfried Puis en Peter Creve mogen vergeten.

Buiten in de nationale reeksen werd er ook uit louter amateurisme gevoetbald in lagere reeksen of bij de zogenaamde caféploegen.

Zo bestond voor de oorlog reeds een S. V. Bredene (kleur groen geel) met lokaal in de Prins Albertlaan en terrein naast de begraafplaats van de Saswijk, op het einde van de Kerkhofstraat. Zoals reeds vermeld was er tijdens de oorlog Excelsior dat na de bevrijding werd opgevolgd door een nieuwe S. V. (kleur blauw wit).

Op de saswijk hebben we voor de oorlog ondermeer ook nog gekend F.C. Eendracht (rood- wit) met lokaal in "De Noordstar", F.C. De Bunkers (paars-wit) met lokaal in café De Minister en de Zwarte Leeuwen met lokaal in café Sportvriend bij Lievin Cattryse. Dan waren er ook nog een hele reeks gelegenheidsploegen die af en toe de voetbalschoenen aantrokken, zoals de Karabijnschutters, de V.G.O. vrienden, de supportersclub Trouw aan Rood en Groen, de ploeg van de onderwijzers, politie enz.

Het is ook jaren geleden dat deze elf voor S.V. Bredene voetbalden.

Men herkent Richard Blommaert, de gebroeders Pol en Maurice Debruyne, Jozef Praet, Ward Vanloo, Lucien Hoste, Georges Backers, Fred Coyles, Georges Boey, Willy Baillieul, Roger Vandenberghe en Gilbert Willaert.

Circa 1932- 33.

Foto gemaakt op terrein S.V. Bredene (groen – geel) achter de elektriciteitscentrale naast het kerkhof.

Toeschouwers zitten op de kreekdijk.

De ploeg van de Karabijschutters, spelend in zwart – gele truitjes van de Zwarte Leeuwen.

Van links naar rechts:

Staande: Leon VANDENBUYS, Robert HENDRICKX, Ernest MECHELE, Staf JACQUELOOT, Lievin CATTRYSSSE en Willy BILLIAU.

Gehurkt: Wilfried HENDERICKX, Louis VAN RUYSKENVELDE, Frans DEVINCK, Gustaaf VERSLUYS en Omer STUBBE.

Al deze personen zijn overleden.

Het lokaal van S.V. Bredene, die in groen- gele kleuren speelde, was in een café op de Prins Albertlaan.

Het huidige S.V. Bredene werd slechts gesticht na de tweede wereldoorlog en speelt in blauw- witte kleuren.

Circa 1955.

Het elftal van de Supportersclub K.V.G.O. Vooruit, bij een wedstrijd tegen de Melisvrienden te Gent.

Van links naar rechts:

Boven: Charles VANLOO (+), Alfons POPPE (+), Albert DEPUYDT, Pol SEGHERS, Kamiel VAN PARIJS (+), Lucien MYLLE (+)

Onder: ?, Raoul EECKHOUT, Oscar DAMMAN (+), Felix POLLET (+) en ?

Activiteiten gedurende 1998.

Januari

- uitgifte **Roepsteen 166**
- 04 pralinezondag
- 10 drie koningenviering (te Stene)
- 17 Bezoek aan de werkhuizen van Wagons-Lits.

Februari

- 07 jaarlijks Ter Cuerefeest.
- 07 uitreiking zilveren tent aan **Rosette Deleu** en **André Huyghebaert**.
- 10 voordracht in samenwerking met Davidsfonds over "de boerenkrijg" door prof. Luc François.

April

Uitgave **Roepsteen 167**

Mei

Uitgifte van **Jaarboek 1997** met volgende onderwerpen:

- ⇒ Gebeurtenissen in de visserij gedurende 1952 door L. Vande Castele
- ⇒ De wielersport te Bredene door Gevaert Amedée
- ⇒ Jo Maes, door François Duchateau en Louis Vande Castele
- ⇒ Sint Antonius door Simon Ippel
- ⇒ Inhoudsopgaven alle jaarboeken door Louis Vande Castele
- ⇒ Activiteiten gedurende 1997
- ⇒ Bestuur
- ⇒ Ledenlijsten.

Lidkaart: Ryckewaertshof met schuur in 1982.

Juli

Uitgifte **Roepsteen 168**

- 11 11-juli viering met toespraak door dhr. Roland Laridon, Ere Nationaal Voorzitter August Vermeylenfonds gevolgd door een optreden van Kick'em Jenny.
- 26 Concert van de Koninklijke Gemeentelijke Harmonie Bredene

augustus

- 11 optreden van Amerikaans Volksdansensemble "The Idaho Rocky Mountain Express"

september

- 12 groepsreis naar Ieper (museum In Flanders Fields) en Diksmuide (IJzertoren) en daarna een avondmaal.
- 13 Concert van de Koninklijke Gemeentelijke Harmonie Bredene
- 13 medewerking aan de wandeltocht der bakkers.

oktober

uitgifte **Roepsteen 169**

Wekelijks openstellen van Heem, Bibliotheek en Museum

Dagelijks openstellen van museum

Er werden 8 bestuursvergaderingen gehouden.

De werkgroep ROEPSTEEN kwam viermaal samen.

Heemkring Ter Cuere

Beheerraad.

Hoofdman	Noël Belpaeme
Onderhoofdman	Willy Cattrysse
Secretaris	Roland Vansteenkiste
Penningmeester	Gilbert Pittery

Beheerders

Jeanine Damman
Georges Desopper
Raoul Eeckhout
Romain Meeze
Henriette Terryn
Louis Vande casteele
Eugeen Weynen
Jan Willaert

Beheerders van ambtswege

Willy Vanhooren	burgemeester
Jacky Maes	eerste schepen
Willy Versluys	tweede schepen
Erwin Feys	derde schepen
Roger Opstaele	vierde schepen
Erwin Vandenberghe	vijfde schepen

Ereleden

Daniël Farazyn (+ 1998)
Raoul Eeckhout
Julia Defever

Mededelingsblad

Roepsteen.

Naam	Adres	Gemeente
ADAM MICHEL	KWARTELSTRAAT 2	8450 BREDENE
AELBRECHT WILFRIED	ZWALUWSTRAAT 69	8400 OOSTENDE
ANNYS ANDRE	GUIDO GESELLESTR. 8	8400 OOSTENDE
ARAN	K.ASTRIDLAAN 6	8450 BREDENE
ASPESLAGH L.A.	JOZEF II STRAAT 25	8400 OOSTENDE
BAELS EDUARD	WARSCHAUSTRAAT 12 b8	8400 OOSTENDE
BAILLIERE HECTOR	A.RODENBACHSTRAAT 8	8400 OOSTENDE
BAILLIERE SIMON	KASTANJELAAN 37	8400 OOSTENDE
BAKKER ADOLF	ROGIERLAAN 69	8400 OOSTENDE
BARBAIX ANDRE	SCHIPPERSTR. 36 BUS 3	8400 OOSTENDE
BARBAIX LOUIS	LAGRAVIERESTRAAT 43	8450 BREDENE
BARE LESLIE	FR. VINCKELAAN 36	8450 BREDENE
BAUWENS GERRIT	NIEUWSTRAAT 88	8450 BREDENE
BECQUART FREDDY	SLUISVLIETLAAN 82	8450 BREDENE
BEIRENS DIRK	FLORALAAN 7	8400 OOSTENDE
BEKE ANNE MARIE	KAREL DE STOUTELAAN 133/4	8000 BRUGGE
BELPAEME NOEL	BRUGGESTRAAT 408	8480 BEKEGEM
BEUN GERMAIN	STEENOVENSTRAAT 13	8450 BREDENE
BEYEN AUGUST	ST.RIQUIERSTRAAT 12	8450 BREDENE
BILLIAU GEORGES	MEEUWENLAAN 3/10	8450 BREDENE
BLOMME FERDINAND	IRISSTRAAT 12	8400 OOSTENDE
BLOMME RAYMOND	ORCHIDEELAAN 24	8400 OOSTENDE
BOEY NOEL	DUINENSTRAAT 108	8450 BREDENE
BOLLE ROGER	NOORDHOFSTRAAT 6	8450 BREDENE
BOLLENBERG CHRIST.	HOEFIJZERLAAN 6	8450 BREDENE
BOLLENBERGHE SIMONNE	ACACIALAAN 1	8470 GISTEL
BONNEZ GUIDO	FR.ORBANSTRAAT 19	8400 OOSTENDE
BOONE FERNAND	VAN STEENESTRAAT 31	8310 ASSEBROEK
BORGHS BALDER	DRIFTWEG 99 V2	8450 BREDENE
BORIES BERNADETTE	MOLENPARK 13	9930 ZOMERGEM
BORIES LEON	BREENDONKLAAN 7	8450 BREDENE
BOUCKENAERE JOSEE	ZEGELAAN 16B	8450 BREDENE
BOUCQUEZ ROLAND	DRIFTWEG 59	8450 BREDENE
BOUDENGEN JEAN	SLUISVLIETLAAN 68	8450 BREDENE
BOYDENS NATHALIE	K. ASTRIDLAAN 53B	8450 BREDENE
BRACKX RENE	SLUISVLIETLAAN 73	8450 BREDENE

Naam	Adres	Gemeente
BRAEMS CAMIEL	MOLENSTRAAT 77	8450 BREDENE
BRANDTS ALICE	KEERWEG 51	8450 BREDENE
BREEMERSCH MARTIN	KAPELLESTRAAT 269	8450 BREDENE
BROUCKAERT WALTER	DR L.COLENSTRAAT 10b5	8400 OOSTENDE
BROUCKE LEON	LEFFINGESTRAAT 133	8400 OOSTENDE
BROUCKE THEODOOR	P.BREUGHELSTRAAT 1	8450 BREDENE
BROUX EDMOND	STEENSEDIJK 611	8400 OOSTENDE
BRUYNEEL BENNY	ZANDHEUVEL 4 Bus 8A	8450 BREDENE
BRUYNEEL ROGER	BRUSSELSTRAAT 14	8450 BREDENE
BRUYNINCKX FREDDY	PARKLAAN 49	8450 BREDENE
BRYSE JOHAN	ST.STREUVELLAAN 20	8421 VLISSEGEM
BULTEEL ANDRE	PLAKKERSTRAAT 13	8400 OOSTENDE
BUNDERVOET MYRIAM	ZILVERLAAN 303	8400 OOSTENDE
CAESTECKER HUBERT	PR.STEPHANIEPLEIN 37/3	8400 OOSTENDE
CAESTECKER SYLVAAN	MOLENSTRAAT 81	8450 BREDENE
CAFMEYER MADELEINE	VAARTSTRAAT 33	8450 BREDENE
CAMPE AUGUST	ZANDSTRAAT 63	8450 BREDENE
CARDON ROMAIN	BREENDONKLAAN 37	8450 BREDENE
CARRETTE ELIE	BREUGHELPARK PAV.8	1731 ZELLIK
CASIER OSCAR	DUINENSTRAAT 106	8450 BREDENE
CATTEEUW RAOUL	LEOPOLD II LAAN 4 bus 4	8400 OOSTENDE
CATTELLION ROBERT	MARKTSTRAAT 32 b 34	8460 OUDENBURG
CATTRYSSE WILLY	F.VINCKELAAN 106	8450 BREDENE
CHRISTIAEN GILBERTE	VREDESTRAAT 19 C	8400 OOSTENDE
CHRISTIAEN M.R	DE S. D NAEYERLAAN 80	8400 OOSTENDE
CHRISTIAEN MONIQUE	XANTENERSTRASSE 126	D-50735 KOLN
CLAEYS ALBERT	KAPELLESTRAAT 313	8450 BREDENE
CLAEYS DRIES	BOUWMEESTERSTR 2	8400 OOSTENDE
CLAEYS LEON	GENTSTRAAT 48	8450 BREDENE
CLICTEUR OMER	DRIFTWEG 85	8450 BREDENE
CLYBOUW LIONEL	KAPELLESTRAAT 121	8450 BREDENE
COELUS ROBERT	VISSERSTRAAT 9	8420 DE HAAN
COLLEMAN RONALD	STEENOVENSTRAAT 22	8450 BREDENE
COLPAERT MAURICE	KAPELLESTRAAT 33	8450 BREDENE
COLSOUL M.J.	ZANDHEUVEL 4 bus E4	8450 BREDENE
COOL AMEDE	NUKKERSTRAAT 63	8450 BREDENE
CORNILLIE GUILLAUME	BLAUWKASTEELSTR. 56	8400 OOSTENDE

Naam	Adres	Gemeente
COULIER-GERMONPRE	LOODSENSTRAAT 18	8400 OOSTENDE
CROMBEZ DEROUS	H VAN BLAERESTRAAT 5	8450 BREDENE
CROOS ROLAND	TOEKOMSTSTRAAT 30	8450 BREDENE
CUYPERS J.M.	OOSTSTRAAT 67	8400 OOSTENDE
DAMAN P-HUYSMANS	ZEGELAAN 16	8450 BREDENE
DAMMAN EDDY	BREENDONKLAAN	53 8450 BREDENE
DAMMAN JEANNINE	BUURTSPoorWEGSTR 87	8450 BREDENE
DANNEELS GEORGES	DUINENSTRAAT 245	8450 BREDENE
DAVID LUCIEN	NUKKERWIJKSTRAAT 6	8450 BREDENE
DAVID RAYMOND	PR.ELISABETHLAAN 51	8450 BREDENE
DE BAERE-DEMAN W	SCHAARSTRAAT 50	8000 BRUGGE
DE BETHUNE E.	KASTEELDREEF 10	8510 MARKE
DE COCK PAUL	JOZEF II STRAAT 44	8400 OOSTENDE
DE COCK SUZY	JOZEF II STRAAT 44	8400 OOSTENDE
DE GRIJSE ANDRIES	PERZIKENLAAN 28	8400 OOSTENDE
DE LILLE GEORGES	E.FEYSPLEIN 15 bus 116	8400 OOSTENDE
DE PEPERBUSSE VZW	PR. BOUDEWIJNSTRAAT 7	8400 OOSTENDE
DE PLANCKE LUC	ROGGESTRAAT 2	8460 OUDENBURG
DE ROOSE mevrouw	ALBERT I WANDELING 37	8400 OOSTENDE
DE ROOY GUSTAAF	GOLFSTRAAT 64	8450 BREDENE
DE ROOY RENE	SLUISVLIETLAAN 96	8450 BREDENE
DE SMET GUIDO	NUKKERSTRAAT 27	8450 BREDENE
DE WISPELAERE Y	COPMANLAAN 13	8420 DE HAAN
DEBAILLIE WILLY	MONIKKENSTRAAT 17	8450 BREDENE
DEBEEN HENRI	POLDERSTRAAT 171	8450 BREDENE
DEBEEN OMER	ANTWERPENSTRAAT 32	8450 BREDENE
DEBEUCKELAERE RUDY	DUINENSTRAAT 311	8450 BREDENE
DEBRUYNE LUC	TABORALAAN 30	8400 OOSTENDE
DEBRUYNE STORME OSCAR	SLUIZENSTRAAT 238	8450 BREDENE
DEBRUYNE VALERE	J.BESAGESTRAAT 57	8400 OOSTENDE
DECLERCK ANDRE	JOOS D.T.BEERSTL. 22	8450 BREDENE
DECLERCQ ALFONS	GROENENDIJKSTRAAT 19	8450 BREDENE
DECLERCQ DANIEL	VIOLIERENLAAN 49	8400 OOSTENDE
DECLERCQ J.P.	PAUWHOF LAAN 32	8450 BREDENE
DECONYNCK COLPAERT	SLUIZENSTRAAT 14	8450 BREDENE
DECOSTER FRANK	RUITERLAAN 18	8450 BREDENE
DECROOS LUC	REINAERTSTRAAT 11	8800 ROESELARE

Naam	Adres	Gemeente
DEFEVER GERARD	FRITZ VINCKELAAN 174	8450 BREDENE
DEFEVER JULIA	ROZENLAAN 21	8450 BREDENE
DEFEVER ROBERT	PR.ELISABETHLAAN 45	8450 BREDENE
DEGOE WILLY	FAZANTENLAAN 4	8450 BREDENE
DEGROOTE J.P.	WALAKKER 10 bus 6	8200 ST MICHIELS
DEHAEZE MAURICE	VELDSTRAAT 1	8450 BREDENE
DEHONDT MARIA	DUINENSTRAAT 35	8450 BREDENE
DEKETELAERE mevr	RUE DE VISE 34	4607 DALHEM
DEKEYSER ANNE	DUINENSTRAAT 37	8450 BREDENE
DEKNUYDT RAYMOND	DRUIVENLAAN 23	8400 OOSTENDE
DELEENHEER MARC	MOLENSTRAAT 22	8450 BREDENE
DELEU REDGY	POPULIERENLAAN 76	8450 BREDENE
DELLA FAILLE d'HUYSSSE	SINT JORISSTRAAT 15	8000 BRUGGE
DELRUE FRED	SLUISVLIETLAAN 62	8450 BREDENE
DELRUE GEORGES	STAESSENSTRAAT 25	8450 BREDENE
DEMEERE HENRI	DRIFTWEG 135	8450 BREDENE
DENDOOVEN-PYRA J.P.	HAUTEM 1	3320 HOEGAARDEN
DEPUJDT ROGER	GENTSTRAAT 21 BUS 6	8450 BREDENE
DERINCK URBAIN	BEDEVAARTSTRAAT 8	8450 BREDENE
DEROO GILBERT	NUKKERSTRAAT 25	8450 BREDENE
DEROY JEAN	GENTSTRAAT 23-C	8450 BREDENE
DERUDDER R	F.PROVOOSTPLEIN 7	8450 BREDENE
DERYNCK ALICIA	NOORDEDESTRAAT 72	8450 BREDENE
DESCHACHT DANIEL	LOTUSLAAN 19	8400 OOSTENDE
DESCHACHT GUSTAAF	LARIKSENLAAN 14	8400 OOSTENDE
DESCHACHT JACKIE	SLUIZENSTRAAT 248	8450 BREDENE
DESCHEPPER EUGEN	MARIAKERKELAAN 8	8400 OOSTENDE
DESMET HENRIETTE	MEEUWENLAAN 15	8450 BREDENE
DESNERCK ROLAND	WATERGANGSTRAAT 9	8420 DE HAAN
DESOPPER GEORGES	H.VANBLAERESTRAAT 9	8450 BREDENE
DEVENT GEORGES	GR.D'URSELLAAN 12-13	8301 KNOCKE HEIST
DEVISCH LUC	H.HARTLAAN 15	8400 OOSTENDE
DEVISCH MARIA	DRIFTWEG 65	8450 BREDENE
DEVOS ANDRE	K.ASTRIDLAAN 18	8450 BREDENE
DEVOS FERNAND	RUITERLAAN 8	8450 BREDENE
DEVOS GILBERT	DANCKAERTSTRAAT 8	8450 BREDENE
DEVOS J.P	KLAPROZENLAAN 9	8450 BREDENE

Naam	Adres	Gemeente
DEVRIENDT WILLY	BRUGSE STEENWEG 53	8450 BREDENE
DEVRIESE MARIE-L	BUURTSPOORWEGSTR 47	8450 BREDENE
DEWILDE GUSTAAF	PRINS LEOPOLDLEI 32	2640 MORTSEL
DEWULF DANIEL	HEIDEBLOEMLAAN 17	8420 DE HAAN
DEWULF GEORGES	P.G.DEFEVERSTR 1c	8450 BREDENE
D'HULST ROGER	DERBYLAAN 13	8450 BREDENE
DILLEN RAYMOND	PONTONSTRAAT 14	8400 OOSTENDE
DIRICKX KAMIEL	TABORALAAN 182	8400 OOSTENDE
DOUVERE ETIENNE	STEENOVENSTRAAT 4	8450 BREDENE
DRIESSEN ALBERT	WEZELLAAN 9	8400 OOSTENDE
DUBOIS RENE	NIEUWSTRAAT 60	8450 BREDENE
DUBUY PIETER	KLEIVELD 1	8450 BREDENE
DUCHATEAU FRANCOIS	LEFFINGESTRAAT 56	8400 OOSTENDE
DUFLOU BERNARD	OUD VliegVELD 63	8400 OOSTENDE
DUMON ANDRE	ZEESTERLAAN 27	8450 BREDENE
DUMON MARIA	DRIFTWEG 1	8450 BREDENE
EECKHOUT JAN	DRIFTWEG 57	8450 BREDENE
EECKHOUT RAOUL	WAGENMAKERSTRAAT 1	8450 BREDENE
EMERYCK DANIEL	KERKSTRAAT 8	8450 BREDENE
ENEMAN JULES	DRIFTWEG 75	8450 BREDENE
EVERAERDT PIERRE	P.G.DEFEVERSTRAAT 18	8450 BREDENE
FALISE J.P.	H.SERRUYSLAAN 78 b19	8400 OOSTENDE
FERMANS ROGER	SGT.DEBRUYNESTR. 45	8400 OOSTENDE
FISCHER ANDRE	HALFWEGHUIS 36	8490 JABBEKE
FISCHER CARLOS	MOLENSTRAAT 92	8450 BREDENE
Fonteyne JAAK	ORCHIDEELAAN 10	8400 OOSTENDE
FRANCIER JAAK	TORHOUTSTEENWEG 509	8400 OOSTENDE
GALAND ROGER	GLORIANTLAAN 53/12	2050 ANTWERPEN
GALAND YVONNE	DUINENSTRAAT 25	8450 BREDENE
GELDHOF LOUIS	NUKKERSTRAAT 8	8450 BREDENE
GERARD_ROETYNCK M	DUINHOEVELAAN 3	8450 BREDENE
GERIL RAYMONDE	PR.ELISABETHLAAN 44	8450 BREDENE
GERIL ROGER	PLANTENSTRAAT 22	8400 OOSTENDE
GERRIS ERIC	JOOS D T BEERSTL. 1b202	8450 BREDENE
GERYL AUGUST	NIEUWE DOKSTRAAT 38	8400 OOSTENDE
GESELLE BRIGITTE	RINGLAAN ZUID 106	8420 DE HAAN
GESELLE ERNA	BOSDUIVENLAAN 20	8420 DE HAAN

Naam	Adres	Gemeente
GESELLE GUIDO	STROOBLOEMLAAN 33	8400 OOSTENDE
GEVAERT AMEDEE	ONAFHANKELIJKHEIDST.4	8400 OOSTENDE
GEVAERT JONCKHEERE	PAUWHOF LAAN 68	8450 BREDENE
GEYSSENS ALFRED	MEEUWENLAAN 15	8450 BREDENE
GHEQUIERE SIMONNE	H.SERRUYSLAAN 42 b7	8400 OOSTENDE
GHYSEL ERIK	NUKKERSTRAAT 92	8450 BREDENE
GHYSEL ERIK	NUKKERSTRAAT 92	8450 BREDENE
GILLIAERT ETIENNE	KAPELLESTRAAT 239	8450 BREDENE
GOEKINT JULIEN	ZANDVOORDESCHORRE- DIJKSTR.45	8400 OOSTENDE
GOES ALBERT	OUDENBURGSESTEENW. 12	8400 OOSTENDE
GOMBERT LAURENT	DRIFTWEG 31	8450 BREDENE
GROENVYNCK FIRMIN	POLDERSTRAAT 21	8450 BREDENE
GROOTAERT ETIENNE	VISSERSSTRAAT 4	8450 BREDENE
GRYSON EDDY	DOORNEBILKSTRAAT 48	8450 BREDENE
GUNST MARCEL	ZANDHEUVEL 1 block C b.12	8450 BREDENE
HALSBERGHE CAMIEL	MADLIEFJESLAAN 66	8400 OOSTENDE
HAUTEKIET JEAN-PIERRE	KERKHOFSTRAAT 4	8450 BREDENE
HENDRICKX ALFRED	BATTERIJSTRAAT 22	8420 DE HAAN
HERRLING NADIA	MEEUWENLAAN 7 bus 9	8450 BREDENE
HERRLING ROSA	RODE KRUISSTRAAT 4	8400 OOSTENDE
HESCHBURG FERNAND	KEERWEG 30	8450 BREDENE
HOLLEVOET GASTON	ANTWERPENSTRAAT 14	8450 BREDENE
HOSTE ERNEST	WATERLANDSTRAAT 15	8450 BREDENE
HOSTEN ROGER	PR.ELISABETHLAAN 71	8450 BREDENE
HOSTYN JAN	ZWALUWENSTRAAT 118	8400 OOSTENDE
HOSTYN PAUL	BRUGGELAAN 12	8450 BREDENE 1
HUBERT GEORGES	VAN DIJCKSTRAAT 66	8400 OOSTENDE
HUBRECHTSSEN FREDDY	GERSTSTRAAT 35A	8400 OOSTENDE
HUYGEBART ANDRE	VERBONDENENLAAN 8	8450 BREDENE
HUYGHE ROGER	ZANDHEUVEL 4 bus I/9	8450 BREDENE
INGELAERE BETSY	DUINENSTRAAT 280	8450 BREDENE
INGELBRECHT WILFRIE	GEMENEWEIDESTRAAT 5	8490 JABBEKE
IPPEL SIMON	VERENIGINGSTRAAT 161	8400 OOSTENDE
JANSENS JUUL	WYDBOS 26	2440 GEEL
JONCKHEERE DIANA	WAGENMAKERSTR. 18	8450 BREDENE
JONCKHEERE ROBERT	VELDSTRAAT 40	8450 BREDENE

Naam	Adres	Gemeente
JONCKHEERE ROGER	DRIFTWEG 131	8450 BREDENE
JONGHMANS ERIK	ZEESTERLAAN 31	8450 BREDENE
KERCKHOF KAREL	PLASSENDALE STEENWEG 4	8450 BREDENE
KIMPE PIERRE	J.PEURQUARTSTR. 18/2	8400 OOSTENDE
KLAUSING JOSEPH	KONINGINNELAAN 34 b2	8400 OOSTENDE
KNOCKAERT CYRIEL	VREDESTRAAT 22	8450 BREDENE
KNOCKAERT CYRILLE	NOORDZEESTRAAT 30	8450 BREDENE
KYNDT OMER	GISTELSESTEENWEG 11	8460 OUDENBURG
LACOERE WILFRIED	FAZANTENLAAN 37	8450 BREDENE
LAGROU WILFRIED	GOLFSTRAAT 66	8450 BREDENE
LAGROU-DESMET	KOOPVAARDIJSTRAAT 33	8400 OOSTENDE
LAMBRECHT EUGENIE	NUKKERWIJKSTRAAT 56	8450 BREDENE
LAMBRECHT EUGENIE	NUKKERWIJKSTRAAT 56	8450 BREDENE
LANTSOGHT JACQUES	A.PLOVIEPLEIN 22	8450 BREDENE
LASAT WILLY	SPAARZAAMHEIDSTR. 48	8450 BREDENE
LAUWEREYNS MICHEL	KREEKSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
LAUWEREYNS ROLAND	BUURTSPoorWEGSTR.91	8450 REDENE
LEIRMAN JACQUY	DR. L.COLENSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
LEMS ANDRE	NUKKERWIJKSTRAAT 2	8450 BREDENE
LERMYTE ALBERT	MARIAKERKELAAN 18	8400 OOSTENDE
LIETARD EDWIN	WAPENPLEIN 14 bus 3	8400 OOSTENDE
LINGIER PAUL	DORPSTRAAT 128	8450 BREDENE
LOMBREZ GREGOIRE	DUINENWEG 347	8430 MIDDELKERKE
LONCKE ROGER	VOORHAVENLAAN 151	8400 OOSTENDE
LOOSVELD JACQUES	L.PARETLAAN 28	8450 BREDENE
LOY WALTER	VORSINKBAAN 21	9450 HAALTEERT
LUCA EDGARD	KAPELLESTRAAT 12	8460 OUDENBURG
LUCA ROBERT mevrouw	PR.ALBERTLAAN 71	8400 OOSTENDE
LUCIDARME ALBERT	SLUISVLIETLAAN 67	8450 BREDENE
LUST DIRK	SPAARZAAMHEIDSTR 56	8450 BREDENE
MAENE DANIEL	SALVIALAAN 40	8400 OOSTENDE
MAERTENS BERNARD	ST.PAULUSSTRAAT 40	8400 OOSTENDE
MAES JACKIE	DUINENSTRAAT 264	8450 BREDENE
MAEYAERT BERT	PLASSENDALESTEENWEG 6A	8450 BREDENE
MAHIEU ERWIN	DUINENSTRAAT 186	8450 BREDENE
MAHIEU M.C.	DUINENSTRAAT 123	8450 BREDENE

Naam	Adres	Gemeente
MAHIEU RAYMOND	DUINENSTRAAT 186	8450 BREDENE
MAJOR GUSTAAF	VINDICTIEVELAAN 20	8400 OOSTENDE
MASSCHELEYN PATRICK	MOLENSTRAAT 58	8450 BREDENE
MASSENHOVE ALPHONSE	ZANDVOORDESTRAAT 58	8400 OSTENDE
MATHAY-KNOBL HEIDE	SLUIZENSTRAAT 127	8450 BREDENE
MECHELAERE ALBERT	BRUGSEBAAN 32	8470 GISTEL
MECHELE JULIEN	SPAARZAAMHEIDSTR 38	8450 BREDENE
MEESSCHAERT GILBERT	PR. ALBERTLAAN 96	8400 OOSTENDE
MEESSCHAERT-HOLLEVOET	AALSTSTRAAT 8	8450 BREDENE
MEEZE ROMAIN	PR.MARIE JOSELAAN 6	8450 BREDENE
MELIS ETIENNE	DUINENSTRAAT 345	8450 BREDENE
MESTDAGH FRANS	GOLFSTRAAT 23	8450 BREDENE
MESTDAGH MARTHA	GENTSTRAAT 10	8450 BREDENE
MESTDAGH MONIQUE	KAPELLESTRAAT 71	8450 BREDENE
METDEPENNINGEN FRANK	ZUIDOOSTWIJK 8	8450 BREDENE
METSU ROLAND	ZANDSTRAAT 91a	8450 BREDENE
METSU WALTER	K.ASTRIDLAAN 15 B	8450 BREDENE
METSU WILLY	DR.E.MOREAULAAN 263	8400 OOSTENDE
MEYSMAN ROLAND	BUURTSPoorWEGSTR 52	8450 BREDENE
MEYSMAN WIM	STATIONSTRAAT 50	8470 GISTEL
MEYUS CARLOS	IJZERLAAN 2	8450 BREDENE
MINNE GERMAIN	ZANDSTRAAT 105	8450 BREDENE
NAASSENS MARCEL	TURKEYENLAAN 25	8450 BREDENE
NAESSENS HELENE	KEERWEG 23	8450 BREDENE
NASSEL CHARLES	ST ANTONIUSSTRAAT 15	8400 OOSTENDE
NASSEL RONNI	NIEUWSTRAAT 52	8450 BREDENE
NEELS ERNA	EKSTERSTRAAT 3	8450 BREDENE
NEIRINCK ROBERT	DORPSTRAAT 86	8450 BREDENE
OPSTAELE ROGER	L.PARETLAAN 24	8450 BREDENE
OSAER CHRISTINA	DR E. MOREAUXLAAN 77	8400 OOSTENDE
PANCKOUCKE R	BLOEMENSTRAAT 11	8400 OOSTENDE
PATTYN SERGE	PARKLAAN 30B	8450 BREDENE
PATTYN WILLY	MOLENSTRAAT 60	8450 BREDENE
PHILIPS MAURICE	RUE E CAMBIER 5	7100 HAINE ST PIERRE
PIETERS GEORGETTE	NUKKERSTRAAT 9	8450 BREDENE
PIETERS MARTHA	FR.VINCKELAAN 76	8450 BREDENE
PILLE-BEUSELINCK	DUINENSTRAAT 15	8450 BREDENE

Naam	Adres	Gemeente
PINCKET JOSEPH	GROENENDIJKSTR. 149	8450 BREDENE
PITTERY GILBERT	BUURTSPOORWEGSTR 87	8450 BREDENE
PLOVIE ARIANE	KRIEKESTRAAT 54	8480 ICHTEGEM
PLOVIE MARCEL	EIGEN HAARDSTRAAT 9	8400 OOSTENDE
POITHER ESTHER	GROENENDIJKSTRAAT 80	8450 BREDENE
POLLET ETIENNE	STEENSTRAAT 9	8450 BREDENE
POLLET FREDDY	DUINENSTRAAT 23	8450 BREDENE
POLLET NORBERT	PLANTENSTRAAT 75	8400 OOSTENDE
POPPE MARCEL	JOZEF II STRAAT 29/8	8400 OOSTENDE
POPPE-MESTAGH	FRANKRIJKLAAN 8	8450 BREDENE
POTS DANIEL	POPULIERENLAAN 64	8450 BREDENE
PROVOOST EMIEL	P.MICHIELSLAAN 33	8400 OOSTENDE
PUYSTIENS FRANS	DERBYLAAN 1	8450 BREDENE
PYRA CAMIEL	KAPELLESTRAAT 131	8450 BREDENE
PYRA GEORGES	DORPSTRAAT 74	8450 BREDENE
QUESTIER MARCEL	ST.RIQUIERSTRAAT 11	8450 BREDENE
QUESTIER ROGER	FRANKRIJKLAAN 16	8450 BREDENE
RAES-SCHALLIER H.	PARKLAAN 20	8450 BREDENE
RAMMELAERE WILLY	DORPSTRAAT 158	8450 BREDENE
RATHE MAURICE	DRIFTWEG 67 bus 1B	8450 BREDENE
REUNBROUCK RENE	VOORHAVENLAAN 171	8400 OOSTENDE
REYBROUCK MAURICE	H.ZWAENEPOLSTR. 5	8450 BREDENE
ROMAN RICHARD	WAGENMAKERSTRAAT 6	8450 BREDENE
RO TSAERT DIRK	JOOS DE T.BEERSTL.16	8450 BREDENE
RO TSAERT FREDDY	FRANKRIJKLAAN 6	8450 BREDENE
RO TSAERT RENE	DORPSTRAAT 4	8450 BREDENE
RO TSAERT THERESIA	FAZANTENLAAN 31	8450 BREDENE
ROUSSEEUW CHARLES	NOORDZEESTRAAT 21	8450 BREDENE
ROUSSELLE MARC	NOORD EDESTRAAT 91	8450 BREDENE
RUYSCHAERT AIME	OOIEVAARSLAAN 1	8400 OOSTENDE
RYCX EMIEL	HOFSTRAAT 13 B3	8400 OOSTENDE
SAELENs MARIE	DUINENSTRAAT 106	8450 BREDENE
SAELENs WILFRIED	NIEUWE STEENWEG 203	8420 DE HAAN
SANDERS ALFRED	DAHLIALAAN 30	8400 OOSTENDE
SCHAMP - DECROO	ZEESTERLAAN 40	8450 BREDENE
SCHILLEWAERT ARTHUR	GOLFSTRAAT 14	8450 BREDENE
SCHREUS LILIANE	ST PIETERSTRAAT 42	8460 OUDENBURG

Naam	Adres	Gemeente
SMETS FRANÇOIS	KWARTELSTRAAT 6	8450 BREDENE
SMISSAERT EMIEL	H.SERRUYSLAAN 4 b.9	8400 OOSTENDE
SMISSAERT RITA	BUURTSPoorWEGSTR 54	8450 BREDENE
STAELENS MAURICE	JOZEF II STRAAT 29 b.28	8400 OOSTENDE
STANDAERT R	DAHLIALAAN 54	8400 OOSTENDE
STORME ANNIE	ORCHIDEENLAAN 5	8400 OOSTENDE
STROBBE JACQUES	DRIFTWEG 41	8450 BREDENE
STUBBE JOZEF	SLUISVLIETLAAN 75	8450 BREDENE
TACK MARCEL	PR.ELISABETHLAAN 34	8450 BREDENE
TACQ JACQUES	PR.MARIE JOSELAAN 9	8450 BREDENE
TERRYN HENRIETTE	BUURTSPoorWEGSTR 89	8450 BREDENE
TERRYN REDGY	F.VINCKELAAN 50	8450 BREDENE
TETAERT RAYMOND	DIKSMUIDESTRAAT 33	8370 BLANKENBERGE
TEUNKENS MARIE	ZUIDSTRAAT 2	8450 BREDENE
THOEN HUGO	ERFGOEDLAAN 7	9800 DEINZE
TIMMERMANS ROGER	ST.SEBASTIAANSTR.24	8400 OOSTENDE
T'JAMPENS HENDRIK	DUINENSTRAAT 244	8450 BREDENE
T'JAMPENS-MESTDAGH	GOLFSTRAAT 17	8450 BREDENE
TOURLOUSSE HENRI	ZEESTERLAAN 35	8450 BREDENE
TROMONT HERVE	SCHAPENSTRAAT 54	8400 OOSTENDE
TULPIN MEDARD	NOORDEDESTRAAT 112	8450 BREDENE
VAN CRAEYNEST R	BLAUWKASTEELSTR. 103	8400 OOSTENDE
VAN EECKE MT	KLAPROZENLAAN 8	8450 BREDENE
VAN EEGHEM ERNEST	SLUISVLIETLAAN 80	8450 BREDENE
VAN HOOFF ERIC	STEENOVENSTRAAT 7	8450 BREDENE
VAN HUELE VICTOR	CH. HUYSSSTRAAT 5	8370 BLANKENBERGE
VAN ISACKER JACQUES	BREENDONKLAAN 49	8450 BREDENE
VAN ISEGHEM AUGUST	YZERSTRAAT 1	8400 OOSTENDE
VAN LOO ROLAND	KASTEELLAAN 11	8450 BREDENE
VAN PETEGHEM ETIENNE	KLAPPERBEEK 94	9100 SINT NIKLAAS
VAN REEMST	L.PARETLAAN 15	8450 BREDENE
VAN RICKSTAL GILBERTE	ZWALUWENSTRAAT 63	8400 OOSTENDE
VANACKER L -DECLERCK	DUINENSTRAAT 254	8450 BREDENE
VANBIERVLIET-DUMON	PR.ALBERTLAAN 85	8400 OOSTENDE
VANDAMME PATRICK	SLUIZENSTRAAT 83	8450 BREDENE
VANDE CASTEELE LOUIS	ST.RIQUIERSTRAAT 17	8450 BREDENE
VANDECASTEELE CHARLES	BREENDONKLAAN 26	8450 BREDENE

Naam	Adres	Gemeente
VANDECASTEELE JEAN	SPAARZAAMHEIDSTR 82	8450 BREDENE
VANDEILE ROGER	POLDERSTRAAT 85	8450 BREDENE
VANDEN BERGHE ANDRE	KERAMIEKSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
VANDENABEELE HOSTE	FAZANTENLAAN 16	8450 BREDENE
VANDENBERGHE EDWIN	EIKHOFSTRAAT 19	8600 DIKSMUIDE
VANDENBERGHE ELISA	KONINGSTRAAT 16 B11	8400 OOSTENDE
VANDENBERGHE WILLY	BENEDIKTIJNERSTR. 17	8450 BREDENE
VANDENBOGAERDE GERARD	ANTWERPENSTRAAT 52	8450 BREDENE
VANDENBOGAERDE MARCEL	SLUIZENSTRAAT 196	8450 BREDENE
VANDENBROELE A Mevr.	ZIJDELING 22	8450 BREDENE
VANDENBUSSCHE M	BUURTSPoorWEGSTR 53	8450 BREDENE
VANDENBUSSCHE WILLY	F.VINCKELAAN 99	8450 BREDENE
VANDENWEGHE JAN	ST SEBASTIAANSTR.36/13	8400 OOSTENDE
VANDEPITTE CYRIEL	NOORDEDESTRAAT 9	8400 OOSTENDE
VANDER GUCHT PAUL	MERCATORLAAN 17	8400 OOSTENDE
VANDERWAL DANIEL	GROENENDAALLAAN 42	8400 OOSTENDE
VANDEVELDE FRANÇOIS	GISTELSESTEENWEG 48	8400 OOSTENDE
VANDEWALLE ALOIS	STREEPSTRAAT 103	2950 KAPELLEN
VANDEWALLE GINO	DORPSTRAAT 82	8450 BREDENE
VANDIERENDONCK MARIA	FRANKRIJKLAAN 9	8450 BREDENE
VANDYCK DYMPHA	EUROPALAAN 1	2610 WILRIJK
VANHEE ROGER	GROENENDIJKSTR. 102	8450 BREDENE
VANHERCKE GEERT	PAUWHOF LAAN 11	8450 BREDENE
VANHOENACKER FERNAND	PR.ALBERTLAAN 93	8400 OOSTENDE
VANHOOREN PAUWELS	NOORDZEESTRAAT 8	8450 BREDENE
VANHOUCKE RENE	VREDESTRAAT 16	8450 BREDENE
VANHOUTTE CONSTANT	ZEGELAAN 15	8450 BREDENE
VANLAERE GERARD	BUURTSPoorWEGSTR.63	8450 BREDENE
VANLEENHOVE GILBERT	BATTERIJSTRAAT 66	8450 BREDENE
VANMASSENHOVE CAMIEL	K.ASTRIDLAAN 75	8450 BREDENE
VANMASSENHOVE GILBERT	KROONLAAN 19	2400 MOL
VANMASSENHOVE ROLAND	SLUISVLIETLAAN 33	8450 BREDENE
VANMOORTEEL ROBERT	ZEESTERLAAN 23	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE MAURICE	IJZERLAAN 5	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE ROGER	RUITERLAAN 4	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE ROLAND	SLUISVLIETLAAN 100	8450 BREDENE

Naam	Adres	Gemeente
VEEKENS BRUNO	KAPELLESTRAAT 81	8450 BREDENE
VELGHE PYRA DIRK	K.ASTRIDLAAN 79	8450 BREDENE
VELLE MARCEL	POPULIERENLAAN 51	8450 BREDENE
VENMANS-CORDIER	KEERWEG 63	8450 BREDENE
VERBURGH ANDRE	ZWANENLAAN 75	8400 OOSTENDE
VERCARRE ETIENNE	HOEFIJZERLAAN 1	8450 BREDENE
VERHAEGHE ROLAND	NOORDZEESTRAAT 11	8450 BREDENE
VERLINDE ROGER	NUKKERSTRAAT 86	8450 BREDENE
VERMEESCH JUVENAL	F. VINCKELAAN 151	8450 BREDENE
VERMEULEN ARSENE	LEFFINGESTRAAT 135F bus 9	8400 OOSTENDE
VERMEULEN ROLAND	DUINENSTRAAT 219	8450 BREDENE
VERMOORTELE ANDRE	KAPELLESTRAAT 61	8450 BREDENE
VERSLUYS KAMIEL	KAPELLESTRAAT 167	8450 BREDENE
VERSLUYS PIERRE	BRUSSELSTRAAT 10	8450 BREDENE
VERSLUYS REMY	ZANDSTRAAT 95	8450 BREDENE
VERSLUYS WILLY	KAPELLESTRAAT 167	8450 BREDENE
VERSTRAETE FRANK	OVERVLOEDSTRAAT 59	8400 OOSTENDE
VIAENE GODELIEVE	FRANKRIJKLAAN 50	8450 BREDENE
VILAIN OMER	ROGIERLAAN 38 b.11	8400 OOSTENDE
VRAMBOUW EMILE	PR.ELISABETHLAAN 44	8450 BREDENE
VROOMEN PROSPER	DUINENSTRAAT 251	8450 BREDENE
VYVEY ROLAND	ZANDVOORDESTR. 232	8400 OOSTENDE
WALTERS GUIDO	H.BORGERSTRAAT 107	8400 OOSTENDE
WEYNEN EUGENE	BRUGSE STEENWEG 49	8450 BREDENE
WILLAERT EDMOND	PESCATORSTRAAT 27	8450 BREDENE
WILLAERT J.P.	VAN DYCKSTRAAT 22	8400 OOSTENDE
WILLEPUT ARSENE	POPULIERENLAAN 82	8450 BREDENE
WYNTIN DAG	ZARRENLINDESTR.15A	8610 KORTENMARK
WYNTIN HERMAN	SLUIZENSTRAAT 130A	8450 BREDENE
ZANDERS ROGER	PLASSENDAALSESTEENWEG 15A	8400 OOSTENDE
ZWAENEPOEL CHRIS	STRANDLOPERSTR.21 C4	8400 OOSTENDE
ZWAENEPOEL FERNAND	LINDENSTRAAT 8	8450 BREDENE
ZWAENEPOEL WILLY	ZEGELAAN 2	8450 BREDENE

